

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו — תער"ב

סא. ד"ה נשא

סב. ד"ה בהעלותך את הנרות

סג. ד"ה ויהס כלב

— תרד"ע —

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובנער

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע מליובאוויטש

— הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות —

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
		סיבת העדר נתינת מקום זל"ז בספי' דתהו	סא. נשא כו'
עתר	נשא	הוא מצד האור – (רמג-רנ)	
תרצד	בהעלתך	התוקף הוא במדות יותר מכמו במוחין – (רנא-רנג)	סב. בהעלותך כו'
תשד	שלח	תקיפת המדות ע"י המוחין – (רנד-רנח)	סג. ויהס כלב כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 61-63

Copyright © 2015

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-6097-8

Printed in the United States of America

ב"ה

פתח דבר

הננו מוציאים לאור חוברת י"ז של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך־המאמרים „בשעה שהקדימו – תער"ב" אשר לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הכוללת את המאמרים: נשא דש"פ נשא; בהעלותך את הנרות דש"פ בהעלותך; ויהס כלב דש"פ שלח – תרד"ע.

ער"ח מנחם־אב, ה'תשע"ה
ברוקלין, נ.י.

נשא את ראש בני גרשון גם הם כו'.² וצ"ל מהו ענין נשיאות ראש, וכן בכללות שבטי ישראל כתי' בפ' במדבר³ שאו את ראש כל עדת בני, וצ"ל מה צריכים לנשיאות את הראש, והלא הראש הוא מדרי' גבוה ונעלה, ומהו"ע נשיאת הראש. ובמד"ר נשא פ"ו⁴ אי, הה"ד⁵ לא יגרע מצדיק עיניו, אין הקב"ה מונע דוגמא דידהו (ופי' מת"כ⁶, מה שחפצים בו וקובעין דוגמתו ומגמתו נגד עינם ולבם), יעקב חמד את הבכורה לשם שמים כו', והקב"ה הסכים וקראו בני בכורי כו',⁷ ואם לחשך אדם והלא גרשון בכור הי', למה הקדים הכתוב לקהת לנשיאת ראש, אף אתה אמר לו, מפני שקהת הי' מטועני הארון כו', שמא תאמר בני גרשון היו פחותים מהם, לכך נאמר גם הם, שהיו שוים, ובשביל כבוד התור' הקדים בני קהת, אבל במקומות אחרים הקדים לגרשון כו'. וצ"ל מה שייכות תורה לנשיאת הראש, דמשו"ז הקדים לבני קהת כו', ואעפ"י שהקדים לבני קהת, מ"מ שניהם שוים כו', ולמה דוקא גבי נשיאת ראש הקדים בני קהת משום כבוד התור' כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משאמרז"ל במשנה⁸ האומר שלי שלי ושליך שלך זה מדה בינונית, וי"א זו מדת סדום, דלדעת הת"ק, מדת סדום הוא כשמונע השפעה שזה נהנה וזה לא חסר כלל⁹, ולדעת הי"א, גם כשחסר קצת ה"ז מדת סדום, ונת"ל¹⁰ שזהו בב' המדרי' דאור ושפע, דענין בחי' אור הוא שזה הארה לבד, ובבחי' אין, שאינו בא בבחי' התלבשות, וע"כ אין בזה חסרון ושינוי כלל, לא בהמאור ולא בהאור כו', משא"כ בחי' שפע הוא בהאור, שהוא בבחי' מציאות דבר, וההשפעה באה בבחי' התלבשות כו', וע"כ, הגם שההמשכה היא הארה לבד, ה"ז עושה שינוי בהמשפיע ובההשפעה כו'. ונת' דאור זהו בחי' או"מ שאינו בבחי' התלבשות, ושפע הוא בחי' או"פ שבא בהתלבשות ותפיסא כו', וכמו רצון ושכל, שהרצון בכ"מ שהוא ה"ה בבחי' תוקף הרצון, שאין בו שינוי כלל כו', והשכל הוא במציאות כח, שבא בבחי' שינוי כו'. ונת' דמ"מ יש יתרון מעלה באו"פ, דזה שע"י ההשפעה מתוסף אור בהמשפיע ע"י כוונת נעיצת התחלה שבהמקבל כמשנת"ל (ד"ה אנכי ה'").¹¹ זהו בהאו"פ דוקא כו'.

וביאור הענין, יש להבין ענין האו"מ והאו"פ בתחילת המשכתן מן העצמות כו'.
דהנה ידוע¹² דהאו"מ הרי כללות ענינו אינו להאיר את העולמות, כ"א

(1 חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה את שבתותי תשמרו באוה"ת בהר ע' תרטו ואילך – כנסמן לקמן בהערות. סיום המאמר, מיוסד, כנראה, על ד"ה נשא את ראש תרל"ג (סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שכו ואילך).*

(2 נשא ד, כב.

(* ועם הוספות ושינויים – ד"ה שאו את ראש תרניו (סה"מ תרניו ע' שמה ואילך). סדי"ה אין עומדין להתפלל תרס"ו (המשך תרס"ו ע' תרמא ואילך). ד"ה אין עומדין להתפלל ה'שית (סה"מ קונטרסים ח"ב תנז, א ואילך).

(3 א, ב.

(4 פיסקא ב.

(5 איוב לו, ז.

(6 = מתנות כהונה (לבמדב"ר שם).

(7 שמות ד, כב.

(8 אבות פ"ה מ"י.

(9 ראה ב"ב יב, ב וברש"י ותוס' שם.

(10 פרמ"א (ע' תרטו ואילך).

(11 פרל"ח (ע' תרנח).

(12 ראה לעיל פקכ"ז ואילך (ע' שלד ואילך).

הוא בבחי' גילוי מן העצם כו', דכך עלה ברצונו ית' לגלות אור מן העצמות לפי אופן העצם כו', לא לפעול דבר, כ"א רק לגלות אור מן העצמות כו', ובודאי יש בזה כוונה (עמשנת"ל פקד"ח¹³), להיות שזהו גילוי רצוני כו', אבל ענין הגילוי הזה אינו לפעול איזה דבר, רק לגלות אור לבד כו'. ואור זה אינו כלל בבחי' ירידה מן העצמות כו'. דהרי ידוע¹⁴ דהאור שלפה"צ, כללות האור הוא בחי' אור הכלול בעצמותו כו', דעם היות שבהאור כמו שהוא לפה"צ יש בו ג"כ בחי' עצם והתפשטות, דהתפשטות האור הוא בחי' אור השייך אל העולמות כו', דבעצמותו גופא הוא בחי' אור המאיר אל הזולת כו', וכמ"ש במ"א¹⁵ בענין קדש וקדוש כמו שהוא באוא"ס שלפה"צ, דשניהן הן בהאור, רק דקדש הוא בבחי' עצם האור, דהיינו בחי' אור המאיר לעצמו, וקדוש הוא בחי' התפשטות האור, דבעצמותו הוא בחי' אור המאיר אל הזולת כו', מ"מ, כללות האור אינו בבחי' יציאה מן העצמות כו'. וכנודע ההפרש בין שם אור לשם אצי¹⁶, דלכא"ו מה נתחדש בענין האצי, שהרי אצי' הוא בבחי' האור דוקא, להיות דכל ענין האצי' הוא בבחי' דביקות במקורו, דאצי' הוא ל' אצלו וסמוך כו'¹⁷, וזה שייך בהאורות דוקא, שהן בבחי' דביקות במקורו¹⁸, משא"כ הכלים אינם בבחי' דביקות כו', דמשו"ז הכלים הן בחי' בריאה שבאצי' כו', דעם היות שהם בחי' אצי', להיותן אלקות ממש כו', מ"מ, לשיטת הרקנטי¹⁹ הרי הכלים הם בחי' ברי' שבאצי', כמ"ש במ"א²⁰, ואצי' הן האורות שהן בבחי' דביקות כו', וא"כ, מה נתחדש בענין האצי' על ענין האור כו'. אך הענין הוא, דאצי' הוא בחי' הפרשת הארה מן המאציל, דהיינו בבחי' ירידה ויציאה מן העצמות כבי', שזהו ע"י הצמצום דוקא כו', ועי"ז נעשה האור בבחי' מציאות דבר, דבזה שנאצל מהמאציל עליון נעשה בבחי' מציאות אור כו', אבל כללות האור שלפה"צ נק' בשם אור, דהיינו שכלול בעצמותו עדיין, ואינו בבחי' מציאות אור כו' (ובחי' אצי' דכללות הוא האוא"ס שלפה"צ, כמ"ש במ"א²¹, זהו מפני שבעצמותו הוא בחי' אור השייך אל העולמות כו'). וכידוע בענין אתה הוא הוי' לבדך²², דגם בחי' הוי' שהוא בחי' גילוי והתפשטות האור, הכל הוא לבדך, כמו שהוא לבדו כו'. וכשם דהאוא"ס שלפה"צ ה"ה כלול בעצמותו כו', כמו"כ כללות האו"מ אינו בבחי' ירידה מן העצמות, שהרי האו"מ הוא אור שאינו בבחי' צמצום כו'. וידוע דשרש כל המקיפים הן מהעייגול הגדול שלפני הקו, והיינו שהן מהאוא"ס שלפה"צ שנמשך שלא ע"י הצמצום כו', ר"ל שאין הצמצום פועל באור זה כו', וכמ"ש במ"א²³ (והגם שנת"ל פכ"ז²⁴ בענין ב' ענינים שבצמצום, דבאור הבל"ג הוא בבחי' סילוק האור, שזהו צמצום גדול יותר מענין מיעוט האור שבשרשי

תצא

שי"ח) ובפרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"א.

(20) ראה אוה"ת ענינים ס"ע רנח ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' יז ואילך. סה"מ תרס"א ע' קסד. תרס"ח ע' ריז ואילך. תרפ"ב ע' יז ואילך. תרח"ץ ע' לא ואילך. וראה ספר הערכים חב"ד ח"ד ערך אורות דספירות – „פשיטתם” ו„ציורם” (ע' צז ואילך). וש"נ.

(21) ראה לקו"ת מסעי צה, א ואילך. סה"מ תרנ"ד ע' רצט. תרנ"ז ע' קפט. תר"ס ע' מד.

(22) נחמי' ט, ו. ראה סה"מ תר"ס ע' מג ואילך. ועוד.

(23) ראה לקו"ת קרח נב, ריש ע"ג.

(24) ע' נו ואילך.

(13) ע' שלה ואילך.

(14) ראה סה"מ תר"ס ע' קמ. תרס"א ע' קעת. המשך תרס"ו ע' רמ ואילך. ע' רחצ. לעיל פר"ה (ע' תקעב).

(15) ראה המשך תרס"ו ע' תרפ ואילך.

(16) ראה סה"מ תרס"א ע' קעז. עת"ר ע' שי. וש"נ. לעיל פקצ"ד (ע' תקמב).

(17) ראה פרדס שער טז (שער אבי"ע) פ"א.

(18) ראה גם סה"מ תרס"ב ע' רכט.

(19) הר"מ מרקנטי בספר טעמי המצות שלו (בסופו, בחלק שלא נדפס, ונמצא בכת"י). הובאו דבריו בפירוש החייט (מנחת יהודה) לספר מערכת האלקות פ"ג (כה, א – בדפוס מנטובה,

האורות כו', הנה זהו לגבי העולמות, והיינו שיהי' האור בהעלם בעולמות, לא בגילוי כלל (רק ע"י עבודה דנש"י יהי' גילוי האור הזה כו'), אבל בעצם האור לא פעל הצמצום, וה"ה נמשך לאחר הצמצום כמו שהוא לפני הצמצום, רק שהוא בהעלם כו', ועמשיית"ל פ'25), ולכן גם כשנמשך האור לאח"צ, הוא בבחי' אין ובחי' אור הבלתי מוגבל, ושלא לפי"ע העולמות, כ"א בבחי' מקיף לבד כו'. וכן בכל מדרי' שנמשך, היינו בכל עולם שהאור מקיפו, ה"ז למע' מהצמצום שלפ"ע העולם הוא כו'. וא"כ, הרי אינו בבחי' ירידה מעצמותו, כ"א הכל כלול בעצמותו עדיין כו'. ומה שהוא מ"מ בבחי' המשכה, ה"ז רק בבחי' גילוי מן העצם כו', והיינו שאין זה מה שהאור יורד ומאיר, כ"א מה שהעצמות מגלה אור שלפי אופן העצם כו' (הבנת הענין²⁶ הוא כמו עד"מ הרצון והשכל, הרי השכל הוא אור הנמשך ומתגלה מן הנפש, לא התגלות הנפש, הגם שהנפש היא המשכלת, היינו שמשכלת ע"י כח השכל כו', והרצון הוא התגלות עצמות הנפש, וכמשנת"ל פמ"ט²⁷, והרי זה מ"מ רצון, היינו רק אור הנפש, הנה זהו שהעצמות מגלה אור, לא שהאור הוא מציאות דבר בפ"ע. ולכן גילוי השכל נק' ע"ש השכל, וגילוי הרצון נק' ע"ש הנפש, וכמו בכל לבבך ובכל נפשך²⁸, נפשי איויתיך כו'²⁹, אליך ה' נפשי אשא כו'³⁰. וכמו"כ למעלה הוא שאינו אור היורד ונמשך מן העצמות בבחי' מציאות דבר בפ"ע, כ"א הוא בחי' התפשטות והתגלות העצמות, ובבחי' המשכת האור לאחר הצמצום הוא שהעצמות מגלה אור כו', ובאמת כן הוא גם קודם הצמצום, וכמשנת"ל פקך"ח³¹). וגם בהמקבלים, הרי אינו מאיר בפנימיותם להיות בהם בבחי' אור וחיות פנימי, שזהו בחי' גילוי אור אל המקבל להאיר בחי' הכלים שלו כו', דמה שהמקיף פועל בהפנימי, שנותן כח בפנימי כו', ה"ז בהעלם כו', והיינו שהגילוי הוא האור פנימי, רק שהוא בבחי' תוס' אור ובעומק ופנימית האור יותר, ככח המקיף כו', אבל האו"מ עצמו אינו מאיר בו בגילוי כו'. דענין שהמקיף נותן כח בפנימי, זהו כמו שיש מזל מחכים³¹, שמוסיף אור בכח השכל, דהרי כל ההשכלות וההתחכמות הוא מכח המשכיל כו', אך יש שמתחכם ביותר, והו"ע ההצלחה בלמוד, שבכל ענין שעוסק בו, ה"ה משכיל ומתחכם בו בכמה ענינים שכליים מה שלא הי' בו כלל בהשערה מקודם כו'. וכמו מזל מעשיר³¹ ה"ה ההצלחה שבאה השפע שלא לפ"ע הכלי, דמה שהוא לפי"ע הכלי, אין זה הצלחה עדיין, כ"א מה שבא שלא בהדרגה כ"כ כו', וכמו"כ מזל מחכים הוא מה שבא שלא בהדרגה כ"כ. וזהו מהמזל, שהוא בחי' מקיף דחי' כו', וכמ"ש במ"א³². והרי אין המקיף מאיר בזה בגילוי, דהגילוי הוא האו"פ, רק שבא בבחי' תוס' אור ע"י כח המקיף כו', ופעולת המקיף בבחי' גילוי הוא שבא במקבלים ג"כ בבחי' מקיף כו', וכמו בנפש בעבודה הוא שמתגלים הכחות מקיפים שבנפש, כמשנת"ל באורך מפ' ס' ואילך³³, שאין זה גילוי בפנימיות, רק בבחי' או"מ, ושע"ז מתוסף אור וחיות בהפנימי' כו' (וכמו טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנת³⁴, שע"י האמונה

תצב

25) ראה ד"ה מצה זו העת"ר (לקמן ח"ב ע' ותתקכו ואילך).

26) החצע"ג – ניתוסף על גליון העתקת המעתיק.

27) ס"ע קיג ואילך.

28) ואתחנן ו, ה.

29) ישע"י כו, ט.

30) תהלים כה, א. פו, ד.

31) שבת קנו, א.

32) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי תצא ע' תצט ואילך.

33) סה"מ תרס"ג ח"א ע' כב ואילך. עת"ר ע' רה ואילך.

34) ע' קמח ואילך.

34) תהלים קיט, סו. וראה גם לעיל פנ"ב (ע' קכא).

ש"פ נשא, ה'תרד"ע

תרעג

פשוטה מתוסף טעם ודעת בתורה כו', דבהתגלות האמונה נעשה עי"ז תוס' אור רב כו', הרי האמונה היא בבחי' מקיף, והגילוי הוא האו"פ כו').

קיצור. ובה"ע³⁵, הנה האו"מ הוא רק גילוי העצמות, ואינו בבחי' יציאה וירידה מן העצמות, דכללות האור הוא שכלול בעצמותו, אצי' שהיא ג"כ אור, ה"ז בבחי' יציאה מן העצמות, ואור הוא הכלול בעצמותו, וכן המשכת האו"מ אינו דרך הצמצום, והמשכתו אינו ירידת האור להאיר, כ"א שהעצמות מגלה אור, ובהמקבלים הוא רק שנותן כח בפנימי, וכמו הצלחת ההשכלה ממזל מחכים, טוב טעם כו' ע"י שבמצותיך האמנת, וגילוי המקיף הוא רק בבחי' מקיף.

רמד) **והנה**³⁶ יש גם גילוי בחי' או"מ שמאיר בפנימיות, וכמ"ש בלקו"ת בהבי' דאת שבתותי פ"ד³⁷, שבשבת נכנסים המקיפים דחול בבחי' פנימיים, ונמשכים מקיפים עליונים יותר. והנה, במ"ח³⁸ מס' שחרית דשבת פ"א מ"ב כו', ובשבת אין להניח תפילין³⁹, מפני שהמוחין דלמ"ד דצלם שהיתה מקיפה בחול על ראש ז"א כו', עתה בשבת נכנסה בראשו, ונעשו בו מוחין פנימיים עכ"ל, וכן הוא בפע"ח שער השבת פי"ט, ועיי"ש פ"ז. והנה, בחי' ל' דצלם הן בחי' המוחין חב"ד עצמן, שהן בבחי' מקיף לז"א, ובנשמה הוא בחי' מזל דנשמה, כמ"ש בלקו"ת בהבי' דכי תצא⁴⁰. ושם⁴¹, דבחי' ל' דצלם יוכל להתלבש לפעמים ליכנס לתוך האו"פ והכלים, וי"ל, להיות שזהו בחי' מוחין חב"ד, שהן בחי' או"פ בעצם, רק שהן בחי' מקיף לגבי מוחין דז"א (ועמ"ש בסי'⁴² ע"פ⁴³ השמים מספרים, מענין עצמות המוחין ומוחין שבמדות), ע"כ נכנסים לפעמים בתוך האו"פ כו'. ונראה שם בהבי'⁴⁴, שזהו כענין מזל מחכים שנת"ל⁴⁵, דהיינו בחי' תוס' אור וגילוי מכח המשכיל שנקרא מזל (ועמ"ש במ"א⁴⁶ דמזל ונוצר ונקה⁴⁷ הוא בחי' ל' דצלם, והיינו לגבי בחי' מוחין דאצי', והוא כענין כח המשכיל עד"מ, וכמו"כ בחי' חב"ד לגבי מוחין דז"א כו'), וכמ"ש⁴⁴ שזה ענין חכמת אדם תאיר פניו⁴⁸ מהשכלת שכל חדש, שהשכל החדש נמשך מכח המשכיל כו', וצ"ל דהיינו שנמשך בבחי' תוס' אור מכח המשכיל כו', וכמ"ש במ"א⁴⁹, דלכן בשבת יכול האדם להתפלל בכוונה יותר מבחול, מפני שהמקיף דל' דצלם מאיר בפנימיות. ושם⁴⁹ מבאר הענין ע"ד ההפרש בין כלים דברי' וכלים דאצי', דכלים דברי' לאו איהו וגרמוהי חד⁵⁰, לכן, אף שמאיר בהם האור, אין האור נקנה בהם להיות לאחדים ממש, וכמו השומע שכל מפי רבו (והיינו דבשעת ששומע השכל מהרב הוא אצלו עדיין בבחי' מקיף, ר"ל לא בבחי' התלבשות ותפיסא ממש בכלי מוחו כו', וכמ"ש בלקו"ת פ' שלח ד"ה טובה הארץ מאוד

תצג

(35) = וביאור הענין.

(36) פרקים רמז'רמו ניתוספו על גליון העתקת המעתיק.

(37) בהר מד, ג.

(38) = במשנת חסידים (הובא באוה"ת שם ע' תריח).

(39) ראה שבת סא, א. מנחות לו, ב. רמב"ם הל' תפילין פ"ד

ה"י. וטושו"ע ודאדה"ז או"ח סל"א ס"א.

(40) תצא לו, סע"ג ואילך.

(41) לו, ד.

(42) סידור עם דא"ח קעח, ג ואילך. וראה סה"מ עת"ר ע'

ריא ואילך.

(43) תהלים יט, ב.

(44) לקו"ת שם.

(45) פרמ"ג (ע' תערב).

(46) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ע' קטו. סה"מ

תרל"ז ח"ב ע' רמז.

(47) תשא לד, ז (ושם: נוצר). וראה עץ חיים שער הכללים

פ"ה.

(48) קהלת ח, א.

(49) אוה"ת שבהערה 1 (ע' תרט"ז).

(50) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).

מאוד פ"ב⁵¹, יעו"ש), אבל כשנקנה⁵² השכל בו ממש, זהו עד"מ כלים דאצי, שהם מתייחדים ממש עם האור. ועד"ז יובן ההפרש בין המוחין שבחול, שמאירים בחי⁵³ מקיף, וז"ע התפילין, ובין המוחין שנכנסים בפנימיות ממש, והיינו, דהמוחין שלמע' מהמוחין שבמדות, בחול הן בבחי' מקיף, ובשבת הן בבחי' פנימי, והו"ע הכוונה יתירה שבשבת, דהיינו העבודה בבחי' עצמיות המוחין חב"ד, וזהו כניסת המקיף בפנימי כו'.

והנה⁵⁴ בענין תפילין דמארי עלמא⁵⁵, ידוע⁵⁶ שזהו בחי' המקיף הנמשך לז"א מאו"א, וז"ע הקב"ה מניח תפילין⁵⁵, הקב"ה, ז"א, מניח תפילין, בחי' המקיף כו', וכמ"ש בזהר ואתחנן דרס"ב ע"ב⁵⁷, ואלין ארבעה נטלין לון וא"ו ואתעטר בהו, ואלין אינון תפילין דאנח קוב"ה כו', ועמ"ש ע"ז בסי' שער התפילין⁵⁸. ומבו' במ"א⁵⁶ שזהו כענין מי⁵⁹ ברא אלה⁶⁰, אלה הן ו"ק דז"א⁶¹, ומי בחי' בינה⁶² (דבד"כ תפילין הן מצד בחי' אימא, ועמ"ש בפע"ח שער הציצית פ"ג, ובשער התפילין פ"א, שגם מוחין דאבא כלולים בה, ובמ"ח מס' תיקון התפילין פ"ג מ"א, דתפילין דרש"י הן מצד אימא, וזהו שאו' בק"ש שעל המטה⁶³ אם פגמתי באות ה' בביטול תפילין).

והנה, מדכתיב⁵⁹ ברא אלה, משמע, שאין גילוי בחי' מי ממש בבחי' ז"א, והוא כמו הנברא לגבי הבורא, היינו כמו הברי' לגבי אצי, שאין ערוך ביניהם. וכמו"כ יש באצי אבי"ע, דכתר הוא בחי' אצי' שבאצי, וח"ב ברי' שבאצי, כמ"ש בלק"ת ד"ה את שבתותי⁶⁴ כפי' בורא קדושים⁶⁵, והיינו ע"ש הכלים דחו"ב כו' (ועמשנת"ל פ' קל"ז⁶⁶, דחכ' בחי' אצי' שבאצי, דהיינו בחי' עצמיות ופנימיות הקו כו', ועמ"ש בדרוש ג' מיני אדם⁶⁷, דחכ' הוא בחי' האור שלמע' מהכלים כו', ואפשר דפנימיות בינה, שנכלל ביו"ד דש' הוי"ו⁶⁸, והו"ע או"א עילאין, הר"ז ג"כ בכלל בחי' אצי' שבאצי כו'⁶⁹). וא"כ, גם בז"א, הכתר שבו שנמשך מת"ת דאימא⁷⁰, זהו אצי' שבז"א, והט"ס שבו הן בי"ע שבו. וזהו מי, ת"ת דאימא, ברא אלה, ו"ק דז"א, שנחשבים לגבי⁷¹ כמו בי"ע לגבי אצי, ולכן הכתר⁷² או"מ שאינו מאיר

תקס"ג ח"ב ע' תרל ואילך. ע' תרמא ואילך) – הובא לקמן בפנים.

(61) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות) פ"א.

(62) ראה זח"ב קיז, ב. לקו"ת פקודי ד, ג.

(63) סידור האריז"ל ודאדה"ז במקומו.

(64) בהר מא, ד. וראה סה"מ תר"ם ח"א ע' קפט.

(65) ברכת יוצר.

(66) ע' שס.

(67) אוה"ת ענינים ע' צו ואילך. וראה לעיל פל"ד (ע' עד).

לקמן ח"ג ס"ע ארנה ואילך. ד"ה ואלה תולדות תער"ב (סה"מ

תער"ב תרע"ו (הוצאת תשע"ג) ע' עב"ט¹²). סה"מ תרע"ח ע' שסו.

עטר"ת ריש ע' תקיז. פר"ת ס"ע קיט.

(68) ראה אוה"ת נח ח"ג תרטט, ב. דרושים לפסח ע' תשלג

ואילך.

(69) ראה גם לקמן ח"ג שם.

(70) ראה עץ חיים שער כג (שער מוחין דצלם) פ"ה. פ"ז.

(71) לגבי: אוצ"ל כבאוה"ת שבהערה 1: לגבי מי.

(72) הכתר: אוצ"ל כבאוה"ת שבהערה 1: הכתר הוא.

(51) שלח לז, ג.

(52) כשנקנה: באוה"ת שם: כשיקנה.

(53) בחי': באוה"ת שם: בבחי'.

(54) באוה"ת שם: „ולתוס' ביאור שבשבת בא ההמשכה בבחי' או"פ ממש .. כי הנה .. ענין התפילין י"ל ע"ד מי בינה ברא אלה ו"ק דז"א .. וזהו ענין תפילין דמארי עלמא ז"א, שהם בבחי' עטרה וכתר על ז"א. והנה מי אלה זהו"ע שם אלקים, אבל בשבת גילוי שם הוי' ממש .. א"כ הבחי' שהי' מקיף וכתר עליון, נכנס בו בבחי' פנימיות ממש" – כפי שמסיים לקמן בהתחלת פרמ"ה.

(55) ברכות ו, א.

(56) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שבהערה 1 (ע' תרטו).

ומסיים: עמ"ש מזה (מענין ראו מי ברא אלה) ע"פ אלה מסעי בני"י, שהו"ע תפארת דאימא שנעשה כתר לז"א, וזהו ג"כ ענין התפילין.

(57) ראה גם סה"מ תרנ"ב ע' רנד.

(58) סידור עם דא"ח יב, ד ואילך.

(59) ישע"י מ, כו.

(60) ראה ד"ה אלה מסעי תקס"ג (מאמרי אדמו"ר הזקן

בפנימיות, כמו שאצ"י נשגב מבי"ע. וזה"ע תפילין דמארי עלמא, שהן בחי' עטרה וכתר לז"א⁷³ (ובהבי' דאלה מסעי דתקס"ג⁷⁴ מבו', דמי היא הפרסא שבין אצ"י לבי"ע, שהיא מחיצוניות בינה, וכמ"ש בתו"א ד"ה לך לך⁷⁵, וי"ל דבאצ"י בחי' כתר דז"א הוא בחי' הפרסא שבין חו"ב לז"א, והו"ע הרקיע שע"ג חיוון עילאין⁷⁶, דמבטן מי יצא כו'⁷⁷, ועמשית"ל פ'⁷⁸ דכתר הוא בחי' פרסא כו').

והנה, מי אלה ז"ע ש' אלקים (ועמ"ש⁷⁹ בלק"ת ד"ה והי' מספר פ"ב⁸⁰, בענין פלג אלקים⁸¹, דבחי' אלה, עלמא דאתגליא, אינה מסתרת ומתעלמת ונכללת במקורה עדאתכ"ס הנקרא מי כו', והיינו שהמדות אהוי"ר לא יהיו בהעלם בכינה, ויהי' רק בחי' האהבה מוסתרת, דהיינו האהבה שבתבונת מוחו ותעלומות לבו, שזהו כשהן בבחי' עיבור בתבונה, וכמ"ש בסש"ב פט"ז בהג"ה⁸², אלא יהי' התגלות האהוי"ר שע"פ הדעת והשגה בהתבוננות אלקי כו', וכמ"ש בהבי'⁸³, שזהו גילוי בחי' חו"ג המגולים, דהיינו האהוי"ר שע"פ טו"ד כו', וזהו מבחי' המוחין המאירים בז"א, היינו בהמדות, בבחי' פנימי, אבל עצמות המוחין, להיות בחי' פנימיות הלב, שזהו גילוי בחי' חו"ג המכוסים, והוא גילוי בחי' מי, הנה זהו רק בבחי' מקיף, שאינו מאיר בגילוי כו'. וז"ע התפילין כו'. ובד"ה אלה מסעי הנ"ל⁸⁴, דמי ברא אלה שיהי' ההתבוננות וההרגש איך שהאין מהווה את היש, ושיהי' ביטול היש לאין כו'. וכמ"א⁸⁵ בה"ע⁸⁶, דהנה, בש' אלקים תיבת אלה קודם לתיבת מי, וידוע דהראשון גובר⁸⁷, ולכן נראה העולם ליש ודבר, והיינו שנראה הגילוי שנתהווה מציאות הנבראים, ואינו נראה כלל דבר המהווה את הדבר, שהוא בחי' מי, אבל ענין מי ברא אלה בהיפך, שתיבת מי קודם (וי"ל שז"ע פלג אלקים), להתבונן ולידע שבחי' מי בורא ומהווה כל ההתהוות שבגילוי, שנק' אלה, והיינו גילוי בחי' ש' הוי' שבש' אלקים (דהיינו בחי' האמת דש' אלקים, בחי' יחוו"ת כו', וכמ"ש במ"א⁸⁸), דש' הוי' הוא המהווה כו', ויהי' זה בבחי' ראי', שז"ע וראו מי ברא כו', ועמ"ש בתו"א תשא ד"ה שמאלו תחת לראשי⁸⁹ ובלקו"ת ד"ה ואתחנן⁹⁰. וי"ל דזה דבשם אלקים, צירוף מי הוא בהיפך אתוון ים, ויו"ד היא בחי' חכ', שזה הגובר, והיינו להיות בבחי' ראי'. ואין זה בחי' ראיית המהות ממש, רק כאלו רואה, דבהתבוננות והשגה זו יכול להיות כמו ראי' חושיות, ועמשנת"ל

פרך"ן⁹¹.

73) סיום הענין – בסוף פרמ"ו (לאחרי ההגהה בתחלת פרמ"ה, בכיבור ענין המקיף שנכנס בשבת בבחי' פנימיות, והמקיף היותר עליון דשבת): והנה ענין ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א וכו'.

74) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תרמא.

75) ראה תו"א לך לך יב, ג.

76) ראה זח"ב ריא, א, ריג, א.

77) איוב לח, כט.

78) ראה ד"ה וידבר וגו' אחרי העת"ר (לקמן ח"ב ע' ותקסג).

79) (ועמ"ש): סיום המוסגר – בסוף הפרק.

80) לקו"ת במדבר ה, ד.

81) תהלים סה, י.

82) כא, ב.

83) לקו"ת שם ו, ד.

84) מאמרי אדמו"ר הזקן שם ע' תרלג ואילך.

85) ראה ד"ה אלה מסעי תרל"ה. תרמ"ח (סה"מ תרל"ה ח"ב ס"ע שצא ואילך. תרמ"ח ס"ע רכח ואילך). – הבא לקמן הוא לשון ד"ה אלה מסעי הנ"ל.

86) – ביאר הענין.

87) ראה גם תניא שעיהו"א פ"ב (פט, ב).

88) ראה סה"מ תרל"ט ח"ב ע' שסט ואילך. המשך תרס"ז ע' רצה. סה"מ תר"ס ע' פו. תרע"ח ע' פח ואילך.

89) פה, ג ואילך.

90) ראה לקו"ת ואתחנן ד"ה ואתחנן (ב, ד ואילך. ג, ב ואילך). ד"ה וידעת (ד, א).

91) ס"ע תרכו ואילך.

והנה ענין התפילין הוא שיהי' בחי' מי בבחי' מקיף עכ"פ (ובמ"א⁹² דהיינו שנמשך החיצוניות דבחי' מי, דהיינו בחי' האהוי"ר שע"פ טו"ד כו). וי"ל שזהו בחול הביטול דשמו"ע, שזהו בחי' חו"ג המכוסים, וכמ"ש במ"א בדרוש אלה תולדות נח⁹³, דחו"ג מכוסים וחו"ג מגולים, דהביטול הזה יש גם בחול (והוא ע"י מצוות תפילין, וכמ"ש בלקו"ת בד"ה והי' מספר שם⁹⁴, דקודם התפלה ממשיכים עליו מצוות ה' בטלית ותפילין), ובחול זהו רק בשמו"ע, וג"ז בבחי' מקיף לבד, וכמ"ש בד"ה אלה תולדות הנ"ל⁹⁵ שצ"ל הביטול בחיצוניות, והביטול פנימי בזה הוא רק בבחי' מקיף כו'. ובשבת הוא שהעבודה היא בבחי' ביטול זה כו', וכמשי"ת⁹⁶. גם י"ל ע"פ מ"ש בתו"א ד"ה בכ"ה בכסלו⁹⁷, בענין שמן המנורה, שהוא בחי' אור החכ' כו', ומבו' במ"א⁹⁸ שבהתגלות המדות שע"פ טו"ד, צ"ל בהעלם בחי' הביטול עצמי שמבחי' החכ' שבנפש כו'.

קיצור. והנה בשבת המקיף נכנס בפנימי, והיינו בחי' למ"ד דצלם, עצמיות מוחין חב"ד, שהן בבחי' מקיף לז"א בחול, והו"ע התפילין שבולטין⁹⁷, ובשבת נכנס בפנימי, דבחי' אצי' מתיישב בכלים דברי'. ולכן תפלה דשבת היא בכוונה יותר, גילוי בחי' חב"ד. דהנה ענין התפילין הוא מוחין דאי' מקיף לז"א, מי ברא אלה, אלה ו"ק דז"א, ומי ברא אלה, כערך ברי' לגבי אצי'. כתר, אצי' שבאצי', וכן ת"ת דאי', בחי' מי, כתר לז"א, בחי' אצי' שבז"א, מקיף לז"א. והנה מי אלה אותיות אלקים, וכת"י פלג אלקים, דבחי' אלה, עדאת"ג, שנראה העולם, לא יסתיר, ויהי' נראה ונרגש האין המהווה, ויהי' כאלו רואה, וזהו צירוף ים. והו"ע הוי' שבאלקים, אמת דאלקים, בחי' יחו"ת. ובחי' מקיף דמי י"ל ביטול דשמו"ע. גם י"ל בחי' ביטול דחכ' בבחי' מקיף על המדות.

רמה) אבל בשבת גילוי ש' הוי' ממש, והיינו כשז"א יורש מקום או"א ממש (עמ"ש בלק"ת מהאריז"ל פ' בראשית ד"ה ועתה נבאר מעלת אד"ה⁹⁸ קודם שחטא, ובשמו"ש⁹⁹ שער מאמרי רשב"י פ' קדושים¹⁰⁰), א"כ, הבחי' שהי' מקיף וכתר עליון, נכנס בו בבחי' פנימיות ממש, ונמשך לו הכתר מבחי' עליונה יותר.

תצה (והיינו¹⁰¹, דבחי' אצי' שבז"א מאיר בו בבחי' פנימי יותר, וכמו דבעליית העולמות בשבת הרי בי"ע עולה באצי', ומאיר אור האצי' בכלים דבי"ע, וכמ"ש במ"א¹⁰² בפי' ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו¹⁰³, דהיינו שהכלים דברי' עולים באצי' ומאיר בהם אור האצי' כו', וכנ"ל שאור האצי' הוא בשבת בבחי' התיישבות והתאחדות בכלים דברי' כו', וכמו"כ בחי' בי"ע דז"א, עולה ומאיר בהם, היינו בט"ס דז"א, בחי' הכתר, שזהו

לפי שרומז לבחי' מקיפים שא"י להתגלות בבחי' פנימיות ממש תוך המוחין שבראש.

(98) = אדם הראשון.

(99) = ובשמונה שערים.

(100) לזח"ג פג, א.

(101) סיום החצע"ג – לקמן פרמ"ו (ע' תרפב) לאחרי תיבות „דיחידה כו“.

(102) ראה סה"מ תרנ"ח ע' לו. תרס"ה ע' יא.

(103) ברכת יוצר דיום השבת.

(92) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קב. תורת חיים נח נז, ג ואילך.

(93) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' ד ואילך. אוה"ת נח ח"ג תקצז, ב ואילך.

(94) בפרק הבא.

(95) וישב כט, א ואילך.

(96) ראה סה"מ תרנ"ט ע' קסט. ס"ע רלו ואילך. עזרת ע' קיב ואילך. תרע"ח ע' צת. ע' רנג. ס"ע שב. ועוד.

(97) ראה אוה"ת שם תרנ"ז: התפילין בולטין על הראש

ש"פ נשא, ה'תרד"ע

תרעז

בחי' אצי' שבו כו', כנ"ל. ולפמ"ש בלק"ת בהבי' דוהי' מספר⁸⁵, י"ל שזהו גילוי בחי' אהוי"ר המכוסים, דהיינו בחי' פנימיות הלב כו', ומבו' במ"א¹⁰⁴, וית' ג"כ לקמן¹⁰⁵, שזהו מבחי' פנימיות המוחין, דהיינו כאשר ההשגה היא בעצם הענין, שלא בבחי' התלבשות בלבושי השגה, ואזי מאיר בלב ג"כ בחי' עצמיות המוחין, ומתפעל ממילא בלבו בבחי' התפעלות פנימי ובלתי מורגש, וכמו המוחין כו'.

וי"ל שז"ע ישראל כי שרית עם אלקים¹⁰⁶. דהנה, מי ברא אלה, נת' לעיל שזהו לידע ולהרגיש האין האלקי, ולהיות ביטול היש לאין, שזהו בחי' ה' שבשם אלקים, והעבודה היא בבחי' אתכפיא כו', אבל בחי' פנימיות הלב הוא בחי' גילוי ש' הוי', היינו בחי' ביטול אמיתי, והוא מדריגת ישראל, כי שרית עם אלקים כו'. וידוע דעבודה דחול הוא בחי' יעקב עבדי¹⁰⁷, ועבודה דשבת הוא בחי' ישראל, וכמ"ש בלק"ת ד"ה לא הביט און ביעקב¹⁰⁸, וע"ש בהבי'¹⁰⁹. ועמ"ש בתו"א בד"ה מזוזה מימין ובהבי'¹¹⁰, בענין גדול הוי' מכל אלקים¹¹¹, שמושל על בחי' אלקים כו', ועמ"ש בהגהות לדרוש זה בס' תרט"ו¹¹². והגם שכתב שם שזה ענין ביטול היש, הנה הכוונה שם הוא על ביטול היש בעצם המציאות, והוא מבחי' החכ', והו"ע והחכ' תעוז לחכם יותר מעשרה שליטין שבעיר¹¹³, דעשרה שליטין הן העש"מ¹¹⁴, והוא בחי' האין האלקי שמזה הוא ביטול היש כו', והחכ' תעוז לחכם להיות בבחי' ביטול בעצם המציאות כו', וכמ"ש במ"א¹¹⁵. ושם¹¹⁶, דהציור הוא מבחי' חפץ הוי'¹¹⁷, ובהגהות לשם¹¹⁸, דהציור הוא מבחי' בינה¹¹⁹, וזהו מי מדד¹²⁰, מי בחי' בינה כו'¹²¹, יעו"ש.

גם י"ל ענין המשכת בחי' מי, עפמ"ש במ"א¹²² בענין שיש ב' בחי' שושנה, כשושנה בין החוחים¹²³, בחי' מל', ויש שושנת העמקים¹²⁴, בחי' בינה, והן ב' בחי' כלה שבשה"ש¹²⁵, דמבו' בלק"ת ד"ה שה"ש¹²⁶, שהן ב' מס"נ דק"ש, למס"נ באחד¹²⁷, ובכל נפשך²⁸, והוא מ"ש¹²⁸ כלתה נפשי לחצרות ה', שהוא ל' תשוקה, והיינו תשוקת הנפש לידבק ולהיכלל באורו ית', וז"ע בכל נפשך, שהוא בחי' הרצון להכלל כו', אמנם למס"נ באחד הוא

(117) תהלים קלה, ו.
(118) ראה גם אוה"ת חנוכה תתקנב, ב.
(119) ראה אור תורה להרב המגיד סימן יא. הובא באוה"ת שם. וראה סה"מ תרצ"ב ע' כ. וש"נ.
(120) ישעי' מ, יב.
(121) ראה אמרי בינה שער התפילין פקנ"ט (קצת, ד ואילך).
(122) ראה סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תקא. ע' תקיג ואילך. תרנ"א ע' רכ. עת"ר ע' תעב ואילך.
(123) שה"ש ב, ב.
(124) שם, א.
(125) = שבשיר השירים.
(126) לקו"ת שה"ש א, א.
(127) ואתחנן ו, ד. וראה זח"ב קיט, א. פרי עץ חיים שער הק"ש פי"ב.
(128) תהלים פד, ג.

(104) ראה סה"מ עת"ר ס"ע יח ואילך.
(105) ראה לקמן ח"ב ס"ע ותתיו ואילך. ע' ותתקפב ואילך. ח"ג ס"ע וארכט.
(106) וישלח לב, כט.
(107) ישעי' מד, א.
(108) בלק עב, ב.
(109) שם, ג.
(110) תו"א מקץ מא, ד. מב, סע"ד ואילך.
(111) יתרו ית, יא (ושם: האלקים).
(112) ראה גם אוה"ת חנוכה ח"ה תתקמד, ב ואילך. מאמרי אדמו"ר הצ"צ תרט"ו ע' לו ואילך.
(113) ע"פ קהלת ז, יט.
(114) = העשרה מאמרות (ראה קה"ר עה"פ. וראה לעיל פ"ו. פקכ"ט (ע' יג. ע' שלט). סה"מ תרע"ח ע' קעה).
(115) ראה לעיל פק"ב. פרכ"א (ע' רטז). ע' תריג. לקמן ח"ב ע' ותש. ע' ותשלה. ע' וא"סו.
(116) תו"א שם (מא, ד).

כמ"ש¹²⁹ כלה שארי ולבבי, אשתצי גושמא¹³⁰, והו"ע הכליון, שמכלה ומבלה הכל (עמ"ש בהגהות הנ"ל פ"ג¹³¹), והוא בחי' ד"ע, שכולא¹³² קמי' כלא חשיב ממש כו'. וז"ע¹³³ שושנת העמקים, העמקים מל' עומק, בחי' העומק דש' הוי' (י"ל דהיינו בחי' עצם ש' הוי' שלמע' משם הוי' שבשם אלקים כו'), דשם הוא דיעה העליונה דחור"ע, איך שכולא קמי' כל"ח כו', וזהו בחי' בינה. והגם דנתבאר בזוהר¹³⁴ דבחי' בינה א"א לקרוא בשם כלה, כי חו"ב הם תרדל"מ¹³⁵, ובחכ' מאיר אוא"ס ב"ה, כי חכ' היא בחי' כח מ"ה¹³⁶, דאוא"ס שורה במקום הביטול דוקא¹³⁷, וע"כ עיקר השראת אוא"ס בחכ', ונק' אחד האמת כו', וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהג"ה, וממילא מאיר גם בבינה, כי הם תרדל"מ כו' (וצ"ל דהיינו בבחי' פנימיות בינה¹³⁸, דבחיצוניות בינה הרי מאיר רק השכלי דחכ' כו', וכמשנת"ל פמ"ב¹³⁹, והיא בחי' ד"ת כו', ופנימיות בינה היא ההשגה בעצם הענין האלקי, שבזה נרגש גם עצם האור כו', ועמשנת"ל פקל"ט¹⁴⁰ בענין יחוד פנימי כו'), והיינו שאינו שייך לקרות בינה בשם כלה, ל' כלתה נפשי, ל' תשוקה, דענין התשוקה שייך על ההעדר, כמו צמאה לך נפשי כו' בלי מים¹⁴¹, אבל כשעומד אצל המים על שפת הנהר, אינו שייך בחי' צמאון כו', ולכן, מאחר שחו"ב הן תרדל"מ, לזאת אינו שייך לקרות הבינה בשם כלה ל' כלתה נפשי כו'. אבל כלה מל' כלה שארי ולבבי, בחי' כליון ממש, זה שייך בבחי' בינה, להיות כי שם מושג איך דכולא קמי' כל"ח כו'. וז"ע שושנת העמקים, בחי' עומק הוי', היינו בחי' החכ', שנק' אחד האמת איך שהוא לבדו הוא ואין זולתו, ולהיות דחו"ב הן תרדל"מ, ה"ז מאיר גם בבינה, שמושג שם איך שכולא קמי' כל"ח כו'. וזהו גילוי בחי' מי, דהיינו שגם למטה יהי' מושג דיעה העליונה איך שכולא קמי' כל"ח, ויהי' בחי' הביטול דחור"ע. ועמ"ש בד"ה כי תצא הנ"ל¹⁴², דל' דצלם הוא גילוי עצמות נקודת הלב, בחי' אצי', ושם¹⁴², שזהו בחי' פרצוף הפנימי דמל' כו', ובהביאור הב' דשחורה אני ונאווה פ"ב¹⁴³, דמל' כמו שהיא באצי' היא בחי' שכינתא עילאה כמו בחי' הבינה כו', והו"ע כאמה בתה כו'¹⁴⁴, ועמ"ש בד"ה שה"ש ספ"א¹⁴⁵.

תצו

וזהו העבודה דשבת, דבחול העבודה היא בבחי' ד"ת, ובשבת בבחי' ד"ע כו'. ועמ"ש בלק"ת ד"ה צאו"ר דרוה"ב פ"ד¹⁴⁶, בענין נכנס יין יצא סוד¹⁴⁷, סוד הוא דבר המוסתר ומוצנע, וכך הנה העולם נראה ליש ודבר, ובאמת הוא בטל במציאות לגבי אור הוי'

(138) ראה ד"ה ברוך שעשה נסים תשט"ו (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קטז ואילך. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' קח ואילך) ובהערה 10.
(139) ע' צג ואילך.
(140) ע' שסד ואילך.
(141) תהלים סג, ב.
(142) לקו"ת תצא לו, א ואילך.
(143) לקו"ת שה"ש ח, ב.
(144) יחזקאל טז, מד.
(145) לקו"ת שם א, ב.
(146) שה"ש כו, א.
(147) עירובין סה, א.

(129) שם עג, כו.
(130) תרגום יונתן תהלים שם: אשתיצא גושמי.
(131) ראה אוה"ת תנוכה שם תתקנד, ב.
(132) ע"פ דניאל ד, לב. וז"א יא, ב.
(133) הבא לקמן הוא לשון סה"מ תרל"ב שם ע' תקיג ואילך עם הוספות וכו'.
(134) ראה זח"ג (אד"ז) רצ, ב.
(135) = תרין ריעין דלא מתפרשין (ראה זהר ח"ב נו, א. ח"ג ד, א).
(136) ראה רע"מ בוח"ג כח, א. לד, א. תקו"ז בהקדמה (ד, א). תיקון יט (מ, רע"א). תיקון סה (צו, א). תיקון סט (צט, סע"ב). קב, ב. קיב, ב). תניא פ"ג (ז, ב). פי"ח (כד, א).
(137) ראה תניא פ"ו (י, ב). תו"א בראשית ז, סע"א. ובכ"מ.

ש"פ נשא, ה'תרד"ע

תרעט

המהווה אותו, רק שביטול זה מוסתר כו', וע"י יין, שהוא בחי' ההתבוננות, יצא הסוד בגילוי כו', והיינו דיין הוא יינה ש"ת¹⁴⁸, פנימיות התורה¹⁴⁹, שע"ז מתגלה הסוד שתום שבעולם כו', ושם, דבעבודה הוא גילוי בחי' אה"ר, והו"ע עשה רצונו כרצונך כו'¹⁵⁰, וכמ"ש לעיל מזה¹⁴⁶, והיינו כמ"ש באגה"ק בקונטרס אחרון ד"ה להבין מ"ש בפע"ח¹⁵¹, ידיעת ההשתל' היא מצוה רמה¹⁵² כו' ומביאו¹⁵³ ללב שלם כו', ובהבי' דלא תשבת ספ"ד¹⁵⁴, שזהו בחי' יר"ע כו'. ועמ"ש בד"ה לריח שמניך טובים הא'¹⁵⁵, שז"ע מי גילה לבני רז זה¹⁵⁶, גילוי בחי' מי כו', וזהו שמתגלה בשבת, וכמ"ש בתו"א פ' שמות ד"ה כי טובים דודיך מייך¹⁵⁷ (ולכן בשבת העיקר הוא הלימוד בפנימיות התורה כו', וכמ"ש במ"א¹⁵⁸). וזהו ג"כ דבחול הוא בחי' יעקב עבדי, ובשבת בחי' ישראל, שזהו בחי' ש' הוי' שלמע' מש' אלקים כו', וגם ביטול היש הוא בעצם המציאות, שז"ע כלה שארי, שמבלה הכל, אשתצי גושמא כו', ובאמת זהו עוד יותר מבחי' ביטול היש הנ"ל, ואפשר זהו מה שבשבת גם התענוג הגשמי הוא תענוג אלקי כו', וכמ"ש במ"א¹⁵⁹, וזהו ביטול ההגשמה, שהכל הוא אלקות כו'.

קיצור. ובשבת, בחי' מי, כתר דז"א, בחי' אצי' שבו, מאיר בז"א בבחי' או"פ. וי"ל שזהו גילוי חו"ג המכוסים, פנימיות הלב, דההשגה שבפנימיות המוחין מאיר גם בלב. והוא גילוי ש' הוי', ישראל, כי שרית, והביטול היש הוא בעצם המציאות, מכח החכ' שבנפש. גם י"ל שהו"ע שושנת העמקים, מס"נ דאחד, בחי' כלה עילאה, כלה שארי, דבחי' ד"ע שבחכ' מושג גם בפנימי' בינה, וזהו גילוי מי, שיהי' מושג למטה, והו"ע גילוי עצמות נקודת הלב, וזהו נכנס יין, יינה ש"ת, פנימיות התורה, יצא סוד, בחי' ד"ע.

רמו) והנה ענין המקיף דשבת, י"ל שזהו ענין ואמת הוי'¹⁶⁰, שמבו' במ"א¹⁶¹ שזהו אמיתית דש' הוי' שלמע' מש' הוי', והוא בחי' אין האמיתי כמו שהוא קודם שמתצמצם ומתלבש בד' אותיות הוי', והוא בחי' ד"ע שלמע' מאצי', ובשרשו הוא בחי' או"א"ס שלפני הצמצום כו', וכמ"ש בדרוש יו"ט של ר"ה, רס"ו¹⁶². וי"ל שהו"ע בחי' אהבה בתענוגים, להתענג על הוי'¹⁶³ עד כלותה כו', ולא בבחי' כליון ממש, דהרי לשבת יצרה¹⁶⁴, רק שזהו בבחי' התכללות ממש באו"א"ס ב"ה, וע"ה שזהו ג"כ בבחי' הרגש פנימי, הרי

תרנ"ח ע' קיא. קונטרס עץ החיים פכ"ה (ע' 53). לקו"ש ח"א ע' 53. שיחות: בדר"ח כסלו; ש"פ שמות; יו"ד שבט – תשי"ג. ש"פ תצא תשי"ד (תורת מנחם התוועדויות תשי"ג ח"א ע' 189. ע' 286. ע' 335. תשי"ד ח"ג ע' 204). ועוד.

159) ראה גם תו"א חיי שרה טו, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' רצו. סהמ"צ להצ"צ צ, א. צב, סע"א ואילך. לעיל פ"מ (ע' פט). סה"מ תרע"ח ע' שז. ע' תמט. עטר"ת ע' תלו. 160) תהלים קיז, ב.

161) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שמע"צ ושמח"ת ע' שיז ואילך. ד"ה פקודי ה' תרנ"ה (סה"מ ליקוט ח"ב ע' ס ואילך).

162) המשך תרס"ו ע' רצה ואילך.

163) ע"פ תהלים לו, ד. ועוד.

164) ישע"י מה, יח.

148) – של תורה (ראה ע"ז לה, א).

149) ראה גם לקו"ת שם ב, סע"א ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"ב ע' ח ואילך. אמרי בינה שער הק"ש ספנ"ג ואילך: ובכ"מ.

150) אבות פ"ב מ"ד.

151) קנו, ב.

152) רמח: בדפוסים שלפנינו רבה, אבל בלוח התיקון שצ"ל: רמח.

153) ומביאו: בתניא שם: ומביאה.

154) לקו"ת ויקרא ה, ג.

155) לקו"ת שה"ש ב, ד.

156) שבת פת, א.

157) נג, א.

158) ראה גם אגרות-קודש אדמו"ר מהר"ש ע' יג. סה"מ

תצז

עיקר ענינו הוא בבחי' כליון, ובבחי' או"ח אל עצמותו, ה"ז בחי' מקיף כו'. ועמ"ש בד"ה כי טובים דודיך הנ"ל¹⁶⁵, בענין ערבים עלי ד"ס¹⁴⁸, והו"ע ברכת המצוות, אשר קדשנו, אשר בחי' תענוג כו'¹⁶⁶, והוא עובר לעשייתן¹⁶⁷, בחי' מקיף כו'¹⁶⁸ (ועמ"ש במ"א¹⁶⁹ בענין קדשנו במצותיך שאו' בשבת¹⁷⁰, היינו שיהי' גילוי בחי' מצותי¹⁷¹ כו'), ועמ"ש בד"ה חכלילי עיניים מיין ובהבי' שם¹⁷², והו"ע אז תתענג על הוי'¹⁷³ שלמע' מבחי' וקראת לשבת עונג כו'¹⁷⁴, וכמ"ש במ"א¹⁷⁵.

גם י"ל שזהו בחי' יחיד שלמע' מאחד, וכמ"ש בתו"א ד"ה וארא הא'¹⁷⁶, דאחד הוא בסדר השתל', שכולל וק"ל¹⁷⁷, ויחיד הוא בחי' עצמות או"א"ס שלמע' מהשתל' כו'. ובד"ה שמע ישראל בלק"ת פ' ואתחנן¹⁷⁸, שזהו הב' שמות הוי' שבפ"ר¹⁷⁹ דק"ש, והיינו, דהוי' אחד הוא שם הוי' דלתתא שבסדר השתל'. דהנה ידוע דש' הוי' הוא שרש האורות¹⁸⁰, והיינו בחי' האור כמו שהוא למעלה עדיין מהתלבשות בכלים (דבהתלבשות האור בכלים דע"ס נק' אל הוי' במדת החסד, והוי' אלקים במדת הגבו', ובת"ת גם הכלי שם הוי'¹⁸¹, ובנו"ה נק' הוי' צבאות כו', וכמ"ש במ"א¹⁸²), וכידוע דהקו מראשית המשכתו עד שמתלבש בע"ס דאצי' יש בו ש' הוי', וכמ"ש במ"א¹⁸³, וידוע דהד' אותיות הוי' מורים על הצמצום, יו"ד בחי' נקודה, ה' התפשטות שאחר צמצום הנקודה כו', וכמ"ש במ"א¹⁸⁴ שהן ד' צמצומים בהאור כו', הרי שיש מדה והגבלה בהאור, ומ"מ אינו בבחי' התחלקות, להיות שהוא המדידה בהאור עצמו, שלא יש דבר המגביל אותו, כ"א מה שהאור בא במדה והגבלה כו'. ויובן זה עד"מ מדידת אור השכל השייך אל המקבל שהמשפיע מודד בעצמו, שאין זה בבחי' פרטים ובבחי' התחלקות כו', וכמ"ש במ"א¹⁸⁵. גם יובן עד"מ קול ודבור, שהקול הוא פשוט בלי התחלקות, ואותיות הדבור הן בבחי' הגבלה והתחלקות בעצם, וכאשר הקול מתלבש באותיות הדבור, גם הוא נחלק לחלקים, אבל קודם שמתלבש בהאותיות, ה"ה קול פשוט כו', וכמ"ש באורך בסי' בד"ה אד' שפתי תפתח¹⁸⁶, והרי הקול ג"כ מורכב מאמ"ר¹⁸⁷, ומ"מ הוא קול פשוט, והיינו מפני שההרכבה הוא בעצם הקול, שאין כאן ד"א

(165) תו"א שמות נב, סע"ד ואילך.
 (166) ראה תקו"ז ת"ל (עד, ב). תל"ט (עט, סע"א). לקו"ת בשלח א, ד.
 (167) פסחים ז, ב.
 (168) ראה תו"א שם נג, ריש ע"ב. לקו"ת מסעי צב, ג.
 (169) ואתחנן ג, סע"ד. נצבים נ, ג. נב, סע"ד.
 (170) ראה לקו"ת במדבר ט, ג.
 (171) בתפלת העמידה.
 (172) שלח טו, מ. ועוד.
 (173) תו"א ויחי מז, ב ואילך.
 (174) ישעי' נח, יד.
 (175) שם, יג.
 (176) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תק"ע ע' פז. אוה"ת בהר ע' תרכא. סה"מ תרמ"ב ע' קסב. תרס"ח ע' קסו.
 (177) נה, ב.
 (178) ו' קצוות.
 (179) יא, ג.
 (180) = (179) שבפסוק ראשון.
 (181) ראה אוה"ת שמות ע' קה. סה"מ תר"ל ע' רלז ואילך.
 (182) תר"ן ע' שפג ואילך.
 (183) ראה תו"א נח י, סע"ב ואילך.
 (184) ראה תו"א בא ס, א. תורת חיים נח סד, ג ואילך. בא קיב, א ואילך. סה"מ תרמ"ג ע' עה ואילך. עטר"ת ע' עא. ועוד.
 (185) ראה סה"מ תרנ"א ע' כד ואילך. תרנ"ב ע' צז. תרנ"ד ע' שא. תרס"ד ס"ע פט ואילך. אעת"ר ע' ג. לעיל פפ"ד (ע' רטז). סה"מ עטר"ת ע' תקלב.
 (186) ראה תניא אגה"ת פ"ד (צד, ב). לקו"ת בשלח א, א ואילך. נצבים מה, ג. דרושים לשמע"צ צב, ד. סה"מ תרנ"ב ותרס"ד שם. לעיל פפ"ד שם. ובכ"מ.
 (187) ראה גם סה"מ עת"ר ע' סט. שם ס"ע עו. תרס"ה ע' קפב ואילך. תרס"ט ע' שלד. לעיל פכ"ה (ע' נ ואילך). עטר"ת ע' ריז ואילך.
 (188) סידור עם דא"ח רלו, ג ואילך.
 (189) = מאש מים רוח (ראה זח"ב קפד, ב. תו"א ויצא כ, ב. סידור עם דא"ח שם. נב, ד. קפא, ב).

המגביל אותו, כ"א שהקול הוא בעצם מורכב מאמ"ר כו, ה"ז הרכבה פשוטה בלי התחלקות כו. וכמו"כ יובן דהד' אותיות הוי' זהו המדידה בעצם האור, שאין זה בבחי' התחלקות (ועמשי"ת לקמן פ' 188 שגם בהע"ס הוא בבחי' אחדות, וכמשל הקול ודיבור כו, והאמת כן הוא, דאצי' הוא בחי' יחו"ע (וכבר נת' דגילוי המקיף שמאיר בשבת בפנימי הוא בחי' גילוי האצי' כו), וכ"ש שכן הוא בהאור שלמע' מהתלבשות בכלים כו). ועמשת"ל פל"א¹⁸⁹, דנקודות שבהקו שהן בחי' הספי', ה"ה בבחי' פשיטות ובבחי' בלי מ"ה כו. וז"ע הוי' אחד. ומ"מ, ה"ז התאחדות הפרטים, ושייך בהאור שבא בהשתל' עכ"פ. אמנם ש' הוי' דלעילא הוא בחי' עצמות אוא"ס שלמע' מהשתל', דאינו שייך שם שום מדה והגבלה כלל, ה"ז בחי' יחיד שמיחד בעצם כו. והגם דגם שם יש ד' אותיות, וכמ"ש כמ"א¹⁹⁰ שגם בהש' הוי' שכרצון יש הד' צמצומים בכח כו, זה יובן ע"פ משנת"ל פ"ל¹⁹¹ בג' מדרי' שבאור, דהאור כמו שהוא במקורו הוא בבחי' חד ממש כו. ועיין משנת"ל פי"ט¹⁹², דע"ס הגנוזות הן בבחי' פשיטות ממש כו. ובאמ"ב שער הק"ש פ"ח¹⁹³, שגם ע"ס הגנוזות הן בחי' אחד, והיינו כמו שנת"ל פט"ז¹⁹⁴, דע"ס הגנוזות הן בבחי' עלות הרצון, וש' הוי' דלעילא הוא בבחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון כו. ולפמ"ש בשער היחוד¹⁹⁵ בהג' מדרגות דיחיד אחד וקדמון באוא"ס שלפה"צ, בחי' יחיד הוא בחי' עצם האור, שלמע' גם מקודם בחי' עלות הרצון, דבבחי' קודם עלות הרצון ג"כ שייך ספי', רק שאין מספר לספי', וכמ"ש בהבי' דקול דודי כתי' הר"פ ז"ל¹⁹⁶, והו"ע הוא ושמו אחד, בחי' אחד כו, ויחיד הוא בחי' עצם האור, שאינו שייך שם ענין הספי' כלל כו, וכמ"ש השל"ה¹⁹⁷ דהוא ר"ת הוא ושמו אחד¹⁹⁸, והיינו דהוא שמו ושמו הוא, כולא חד ממש כו. וי"ל דזהו מ"ש¹⁹⁹ שער החצר הפנימית הפונה קדים (בחי' א"ס קדמונו ש"ע²⁰⁰) סגור יהי' ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח, ימי המעשה וביום השבת ר"ת הוי'²⁰¹, נאמר הש' הוי' ברמז בר"ת, ולא מפורש, והיינו דעצם האור הא"ס הוא למע' מאותיות ממש דהוי', רק ברמז לבד כו, וזהו שנמשך בשבת בבחי' מקיף כו.

תצח

ועמ"ש בתו"א ד"ה וארא הב'²⁰², בענין יחוד הוי' ואלקים, שיהי' גילוי בחי' ש' הוי' דלתתא. וי"ל שזהו בחי' מי אלה, וכנ"ל דאלקים הוא מי אלה, שמאיר רק הארה דש' הוי', וגילוי בחי' מי הוא שמאיר גילוי ש' הוי', וזהו שמאיר בשבת בבחי' פנימי כו. ושמי הוי' הוא בחי' ש' הוי' דלעילא, בחי' יחיד כו, ובנפש הוא גילוי בחי' יחידה שבנפש,

הגהות כו – אוה"ת שה"ש ח"ג ע' תתקסה ואילך. וראה לעיל פי"ז (ע' לה).

(197) ראה של"ה בית ה' (ד, א).

(198) ראה לעיל פע"ד. פרכ"ט (ע' קפד. ע' תרלח).

(199) יחזקאל מו, א (ושם: יהי' סגור).

(200) - של עולם (ראה תו"א ויקהל פז, ד).

(201) שער הפסוקים פינחס כח, י.

(202) נו, ב ואילך.

(188) פ': שלו (ע' תרצ ואילך).

(189) ע' סו ואילך.

(190) ראה תורת חיים בשלח קנא, ג ואילך.

(191) ע' סד ואילך.

(192) ע' לט ואילך.

(193) לב, ב.

(194) ע' לד.

(195) פי"א (קז, ב ואילך).

(196) מאמרי אדמו"ר הזקן הנחות הר"פ ז"ל ע' קסט. ועם

שמקבלת מיחיד כו'²⁰³, וכמ"ש בלק"ת ד"ה שמע ישראל²⁰⁴, והוא כו' בחי' מ"ם דצלם, בחי' מקיף דיחידה כו'²⁰⁶).

והנה ענין ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א²⁰⁷, מבו' בסי'²⁰⁸ ובלק"ת בהבי' דכי על כל כבוד²⁰⁹, שזהו בחי' המדות שבשכל, ושנעשה כתר לז"א, זהו בחי' רצון התחתון כו', וכמ"ש בענין אית רצון ואית רצון כו'²¹⁰. וי"ל שזהו כמ"ש בד"ה בהעלותך הא'²¹¹, שהרצון הוא פנימיות המדות כו', והיינו שהוא רצון הנוולד מן השכל, והוא למע' מהמדות, ומנהיג את המדות כו', דרצון זה יש בו גם היפך טבע המדות, וכמ"ש שלא יתענג בדבר של תענוג, ויתענג בדבר של צער, כמו בסיגופים וכה"ג (ועמשנת"ל פר"ב²¹²), והוא ג"כ מצד השכל שמחייב שצ"ל כך, ומשום זה הוא רוצה כך ומתענג בזה כו', ולגבי המדות הוא בחי' מקיף (ועמ"ש בלק"ת ד"ה ויקח קרח ספ"א²¹³, בענין המח' שבמוח היא בבחי' פנימי, ובהג"ה שם²¹³, שז"ע שבשבת המקיפים נכנסים בבחי' פנימי כו', י"ל שזהו כענין בחי' רצון הנ"ל, שהוא בחי' מקיף על המדות, ובשבת מאיר בבחי' פנימי כו'), וי"ל שפועל בהמדות בדרך הכרח היפוך טבעם, כמו הרצון שפועל בדרך כח עליון בבחי' הכרח כו', וכמשנת"ל פנ"א²¹⁴. ובעבודה הוא, שיהי' כל חפצו ורצונו לה' לבד, ולא יהי' לו חפץ ורצון אחר זולתו כו', והוא ע"י ההתבוננות בה' אחד כו', וכמ"ש בלק"ת שם²¹¹, ועמ"ש בתו"א פ' תצוה ד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק²¹⁵, בענין פנים ואחור דנפש האלקית, פנים הוא בחי' פנימיות הלב, ששורה ומתגלה בו בחי' ה' אחד בגילוי ממש כו', ואזי האהבה היא שאין לו חפץ ורצון אחר, רק לה' לבדו כו', וכמ"ש לעיל מזה בד"ה והנה ענין כו'²¹⁶. וזהו העבודה דשבת בבחי' פנימיות, והוא מדרי' ישראל כי שרית כו', וכנ"ל.

ומכל הנ"ל יובן, דבחי' המקיף שמאיר בשבת בפנימיות, אין זה בחי' מקיף ממש, רק מה שלמע' מבחי' פנימי כו'. וגילוי המקיף ממש שיהי' בבחי' פנימי, זה יהי' לעתיד, וכידוע דלעתיד יהי' חיבור המקיף עם הפנימי, כי הקו יהי' גם בקצהו התחתון נוגע ודבוק באו"א כו', ואזי גם אמיתית המקיף יאיר בבחי' פנימי ממש כו', וכמ"ש במ"א²¹⁷.

וע"פ הנ"ל יובן, דבבחי' או"מ אינו שייך ענין נעוץ תחלתו בסופו, להיות דכללות האור הוא רק בבחי' גילוי מן העצם, ואינו בבחי' ירידה מן העצמות כו', ובהמקבלים ג"כ

(210) ראה זח"ג קכט, א (אד"ר). וראה ג"כ שם רפט, ב (אד"ו). וראה תורה אור ויקהל פז, ד.
 (211) לקו"ת בהעלותך כט, ד.
 (212) ע' תקסב.
 (213) לקו"ת קרח נב, ד.
 (214) ע' קיח.
 (215) פד, ד.
 (216) תו"א שם פד, ג.
 (217) ראה לעיל פס"ג (ע' קנד). וש"נ.

(203) ראה עץ חיים שער מב (שער אבי"ע) פ"א. לקו"ת ראה כה, א. סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שכא. וש"נ.
 (204) ואתחנן יא, ג.
 (205) ראה לקו"ת תצא שם (לו, ב. לו, ג).
 (206) כאן הוא סיום החצוץ – שתחילתו לעיל ע' תרעו.
 (207) ראה לעיל פרמ"ד (ע' עדרת ואילך) דת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א זהו"ע תפילין דמארי עלמא, שהן בחי' עטרה וכתר לז"א.
 (208) סידור עם דא"ח קל, ב ואילך.
 (209) שה"ש מז, ג ואילך.

אינו בא בבחי' פנימיות כו', ע"כ לא יש בזה היתרון שמצד המקבל, בבחי' נעיצת התחלה שבו כו'.

קיצור. וענין המקיף דשבת, י"ל בחי' ואמת הוי', ד"ע שלמעלה מאצי'. וי"ל שהו"ע אהבה בתענוגים, וזהו אשר קדשנו, בחי' התענוג, אז תתענג על הוי'. וי"ל שז"ע יחיד, הוי' אחד, ש' הוי' דלתתא, והד' אותיות הן בחי' מדידה, אך זהו בעצם האור, שזהו בבחי' אחדות, וכמו הקול שמורכב מאמ"ר, ומ"מ הוא קול פשוט, ויחיד, ש' הוי' דלעילא, אנת הוא חד²¹⁸, ע"ס הגנוזות, או בחי' אוא"ס שקודם עלות הרצון, ועיקר בחי' יחיד הוא עצם האור, והו"ע הפונה קדים, קדמונו ש"ע, דבשבת יפתח, וש' הוי' הוא כרמז לבד, והוא גילוי בחי' יחידה, מ' דצלם. וענין ת"ת דאי', בחי' רצון התחתון שלמעלה מהמדות, והגילוי בפנימיות הוא להיות רצון א' לה' לבדו, וגילוי אמיתת המקיף בבחי' פנימי, זה יהי' לעתיד. ומפני שהאו"מ אינו מאיר בפנימי, ע"כ אינו שייך בזה ענין נתב"ס.

(רמז) **אמנם** האו"פ, הרי כללות ענינו הוא להאיר את העולמות כו', ועם היות דאור זה הוא ג"כ בבחי' גילוי מן העצם כו', הרי זהו מה שנמצא מן העצמות אור שלא לפי אופן העצמות ממש כו', וענינו הוא לפעול, היינו פעולת ההתהוות (שהתהוות בפועל הוא מן האור כו'), והעיקר פעולת האור והגילוי כו'. ואור זה בא בבחי' ירידה מן העצמות, שהרי המשכתו הוא ע"י הצמצום דוקא, שזהו בבחי' ירידה ויציאה מעצמותו כו' (והיינו שזהו בבחי' ירידה גם לגבי האו"פ כמו שהוא כלול בעצמותו כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה תקעו ה'ב'²¹⁹, שהקו הוא בחי' יש מאין לגבי מקורו כו', וכמשנת"ל מפ"ט ואח"כ²²⁰, שהע"ס הגנוזות הן בבחי' פשיטות לגמרי, והן בבחי' יחיד כו', ובקו באים בבחי' מדרי' פרטיות בבחי' מציאות כו'), ובכל מדרי' ומדרי' שהאור נמשך, ה"ה בא בבחי' צמצום, להיות לפ"ע המדריגה ההיא, ולהתלבש בבחי' פנימי דוקא, דהיינו להאיר את בחי' הכלים להיות בבחי' אור וחיות פנימי בגילוי ממש כו'. וכמו באור וחיות הנפש בגוף, הרי האברים מרגישים את החיות, מפני שבא בהם בבחי' התלבשות פנימי בגילוי כו', וכמו"כ הוא²²¹ שבא בגילוי ממש בבחי' התלבשות פנימי כו'. והנה, זה גופא שיהי' האור בבחי' פנימי, זהו ע"י שהאור הוא בתחלה בהתלבשות בבחי' כלים, שע"י דוקא הוא בא בבחי' פנימי כו', דכל התלבשות בבחי' פנימיות הוא ע"י לבוש המלביש את האור, שז"ע הכלים כו', והיינו מפני שע"י הכלים נעשה האור בבחי' מציאות, ובא בבחי' הגבלה להיות בערך התלבשות פנימי כו', כי, האור בעצם, גם האו"פ, הוא מובדל בערך מבחי' התלבשות ותפיסא באיזה דבר מה כו' (והראי', שגם כמו שנמשך ע"י הכלים, ה"ה ג"כ בבחי' הבדלה, וכמ"ש²²² אין קדוש כהוי' כו', כנ"ל²²³), וע"י הכלים נעשה האור באופן כזה שיהי' בערך ההתלבשות כו' (והיינו מצד שרש הקדום של הכלי שלמע' מן האור כו', והו"ע נעיצת התחלה שבהכלי, דהיינו אמיתת הכוונה העליונה להיות גילוי אור בבחי' או"פ דוקא כו'),

(222) שמואל"א ב, ב. וראה לקו"ת שה"ש כא, ב. אוה"ת ענינים ע' קלא ואילך. לקמן ח"ב פשצ"ז (ע' ותתיח). הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' כ. סה"מ פ"רת ע' פו.
(223) פרמ"א רמב (לעיל ע' תרסו-תרסח).

(218) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(219) דרושים לר"ה נה, א.

(220) ע' לט ואילך. וראה גם לקמן ח"ב פ"כ (ע' ותרנד).

(221) וכמו"כ הוא: = האור פנימי.

לפי שכללות ענין הכלים הוא בחי' המציאות ובחי' הירידה דוקא, היפך האור שטבעו לעלות כו', כנ"ל פרל"ט²²⁴, וית' לקמן²²⁵ באורך. והו"ע רוח האדם העולה הוא למע'²²⁶, אדם בגימ' מ"ה²²⁷, והוא בחי' האור בכלל, דטבעו הוא לעלות למע' דוקא להכלל במקורו כו', ורוח הבהמה היורדת למטה²²⁶, דבהמה בגימ' ב"ן²²⁸, שהוא בבחי' ירידה והמשכה למטה דוקא כו', והו"ע הכלים בכלל, שהן בבחי' ירידה דוקא, וכמ"ש במ"א²²⁹*. וע"י הכלים בא האור בבחי' ירידה והמשכה כו', דע"י שהכלים תופסים את האור, והאור מתלבש ומתאחד עם הכלים, נעשה האור כמהות הכלי, גם בזה להיות בבחי' המשכה והתלבשות כו', דכשם שהאור נעשה כמהות הכלי לפעול דבר שאינו לפ"ע האור בעצם, וכמו ענין ההתהוות, דאיהו וגרמוהי חד⁵⁰ לברוא בהן וע"י כו'²³², דהאור בעצם אינו בערך להוות מציאות יש, רק ע"י הכלי כו', כמו"כ נעשה האור כמהות הכלי להיות בבחי' ירידה והתלבשות כו'.

תק

ולכן, הגם שבכלים יש מדרי' חלוקות שמובדלות זמ"ז, כמו בחי' הכלים שבכתר, שמובדלין במעלתן ומדריגתן לגבי בחי' הכלים דאצי', וכידוע²³³ דכלים שבכתר הן עד"מ אותיות החקיקה, שהן בבחי' מיני' ובי', לא בבחי' דבר נוסף על העצם כו', וכלים דאצי' הן כמו אותיות הכתב, שהן דבר נוסף כו', ומ"מ, ע"י הכלים שבכתר נעשה האור בערך להתלבש בבחי' כלים דאצי' כו', והיינו מפני שגם כלים שבכתר הן בבחי' כלים עכ"פ, דהיינו שהן בבחי' טבע הירידה כו', וגם הן בבחי' מציאות כו', וכידוע דבאותיות החקיקה גופא יש ב' מדרי'²³⁴, הא', כמו אותיות החקוקים על האב"ט, דעם היות שאינם דבר נוסף, ה"ה משחירים עכ"פ על האב"ט, דהיינו שהן בבחי' מציאות דבר המעלים כו', והב', כמו אותיות החקוקים מעבר לעבר, שאינם בבחי' מציאות כלל כו', והוא ההפרש בין בחי' אותיות שלפה"צ ואותיות שלאחר הצמצום כו', והיינו, דכלים שבכתר הן בבחי' מציאות עכ"פ כו', וע"י התלבשות ותפיסת האור בבחי' הכלים שבכתר, נעשה האור בבחי' מציאות ובבחי' ירידה והמשכה להתלבש בבחי' הכלים דאצי' כו'. וי"ל, דבחי' א"ק, להיות שאין שם בחי' כלים (וכמ"ש בע"ח²³⁵ דהתחלת התגלות הכלים הוא בעקודים כו'), לכן,

(* (וזהו ג"כ ענין ב' מיני נשמות דליתן ושור הבר כו' וכמ"ש בלק"ת ד"ה לויתן

זה²³⁰)²³¹.

(230) שמיני ית, א ואילך.
 (231) על קטע זה כתב רבינו: „משבחה"ע אצ"ל" (= מה שבחצאי העיגול אין צריך להעתיק). – ראה לעיל ע' יד הערה 50 בשוה"ג.
 (232) תניא אגה"ק ס"כ (קל, ב).
 (233) ראה לעיל פקכ"א (ע' שיז). וש"נ.
 (234) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תרצ ואילך. המשך תרס"ו ס"ע תרלו ואילך. ע' תרמו. ע' תערב. סה"מ עת"ר ע' מב. וש"נ.
 (235) שער ו (שער העקודים) פ"א. וראה לעיל פ"ע. פקס"ו (ע' קלב. ע' תנו).

(224) ע' תרסא ואילך.
 (225) פרמ"ט. פרפ"ג ואילך. פרצ"ד ואילך (ע' ותקב ואילך).
 ע' ותקעב ואילך. ע' ותקצד ואילך).
 (226) ע"פ קהלת ג, כא.
 (227) פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) פרק א ערך אדם. עץ חיים שער י (שער התיקון) פ"ג. שער לח (שער לאה ורחל) פ"ב. ועוד.
 (228) ראה עץ חיים שער מח (שער הקליפות) פ"ד. טעמי המצות להרח"ו ר"פ שמיני. לקוטי תורה להאריז"ל תהלים סימן לו. דרך אמת לזח"א יח, ב.
 (229) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' רפא ואילך.

גם בבחי' יושר דא"ק, הגם שנמשך בכל המדרי' עד סוף העשי' כו', וכידוע²³⁶ דרגלי א"ק מסתיימים בעשי' כו', הרי אין זה בבחי' התלבשות ממש להיות בבחי' גילוי ומורגש כנבראים כו', וכמשנת"ל פ"ס²³⁷ בענין ידיעה ובחירה, שהידיעה העליונה אינה מכרחת את הבחירה, להיות הידיעה בבחי' א"ק, שאין זה במורגש כלל כנבראים כו'²³⁸. וגם בנש"י, שמוכרח שיהי' בהם גילוי הארת בחי' א"ק בכאו"א כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה למנצח על השמינית²³⁹, אין זה בבחי' גילוי אור פנימי, כ"א הוא בבחי' התגלות אור מקיף שבנפש כו', וכמשנת"ל פס"א²⁴⁰. ובכללות הרי אור הקו הוא בחי' אור פנימי, והיינו ע"י המשכתו מבחי' הרשימו, שזהו כדוגמת כלי כו', וכמ"ש בע"ח בהתחלתו בהג"ה²⁴¹, והן האותיות דגליף גליפו בטה"ע²⁴², שע"י הצמצום נעשו בבחי' מציאות כו'²⁴³, דהגם שבהאותיות לא נגע בהם הצמצום כו'²⁴³, מ"מ, בהתגלות האור בהם, לא הי' בבחי' מציאות כלל, וע"י שנתעלם האור נעשו בבחי' מציאות כו'.

וזהו דבבחי' או"פ דוקא הוא ענין נעוץ תחלתן בסופן. דהנה, ע"י שהאור העליון בא בבחי' התלבשות בהתחנות להיות בבחי' גילוי ממש אל התחנות, ע"י דוקא נעשה בחי' תוס' אור בהעליון ע"י ההשפעה כו', וכמו שאנו רואין בחוש בהשפעת השכל, שדוקא ע"י שמשפיע את השכל באופן כזה שמתקבל בהמקבל, שתופס הענין ומבין ומשיג אותו, ע"י דוקא מתוסף אור בהמשפיע כו'. דכאשר המשפיע משכיל את השכל לעצמו, הגם שזהו במדרי' גבוה ונעלה יותר, אין בזה תוס' אור, כ"א בהכנת ההשפעה אל המקבל, שמשער חושי המקבל שבאופן כזה תהי' ההשפעה, וכ"ש בהשפעה בדבור, אז דוקא מתוסף אור במשפיע כו', וכמו שנת"ל פרל"ח²⁴⁴. וכן הוא ביחוד דו"נ²⁴⁵, דכתי' ²⁴⁶ ויברך אותם אלקי' כו', וכתיב ²⁴⁷ בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו כו', שז"ע א"ח²⁴⁸ עטרת בעלה כו'²⁴⁹, כידוע ומבו' במ"א²⁵⁰, ה"ז דוקא ע"י השפעה פנימיות כו', וכמ"ש²⁵¹ והוא כחתן יוצא מחופתו, שיוצא מבחי' המקיף להיות בבחי' גילוי בבחי' או"פ כו', ע"י דוקא מאיר בו אור העליון, שרש ומקור המקבל כו', וכמ"ש במ"א²⁵².

היוצא מהנ"ל, דזהו נהנה וזה לא חסר כלל²⁵³, הוא כהאור שלמע' מבחי' כלים (והוא ההשפעה שמבחי' רוממות וגדולה כו'), שאין שום שינוי ע"י ההשפעה, וכמו"כ אין בזה תוס' אור כו', ועיקר ההשפעה בבחי' או"פ הוא בבחי' זה נהנה וזה חסר קצת,

תקא

- (236) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות למהרח"ו)
פ"ב. תניא אגה"ק ס"כ (קלא, ב).
(237) ע' קמט.
(238) ראה ביאורי הזוהר להצ"צ ח"א ע' רסה ואילך.
(239) תזריע כא, א.
(240) ע' קנ.
(241) שער א (דרוש עגולים ויושר) ענה ב – בעץ חיים
דפוס שקלאוו, תק"ס (הובא בהגהות וביאורים (מהר"ר מנחם
מענכין ז"ל היילפרין) שנדפסו בשולי העמוד בעץ חיים
ווארשא, תרנ"א), וראה לעיל פ"ח (ע' יז).
(242) זח"א טו, א.
(243) ראה לעיל פ"א (ע' כג). וש"נ.
(244) ע' תרנט ואילך.
(245) דבר ונוקבא.
(246) בראשית א, כח.
(247) שה"ש ג, יא.
(248) = אשת חיל.
(249) משלי יב, ד.
(250) ראה אוה"ת בראשית ח"ו תתננו, ב. סה"מ תרל"ו ח"ב
ע' שמש. תרנ"ז ע' קעז. תרנ"ט ע' יג. וש"נ.
(251) תהלים יט, ו. ראה אוה"ת ברכה ע' בתקעד. סה"מ
תרנ"ז ע' קעב. וראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי
חתונה ח"א ע' שלט. אוה"ת דרושים לשמע"צ ע' איתשפט.
(252) ראה המשך תרס"ו ריש ע' רלז. סה"מ עטר"ת ע' ש.
(253) ראה לעיל פרמ"א (ע' תרסו ואילך). וראה אוה"ת
וירא צט, א ואילך.

דהיינו שבבחי' התעסקות והתלבשות המשפיע, שיורד ומצמצם עצמו להשפיע ולהאיר אל המקבל (והוא ההשפעה שמבחי' הביטול והנחת עצמותו של המשפיע כו'), שזה גורם שינוי בהמשפיע כו', והוא ההשפעה שמבחי' הכלים, ובחי' האור המתלבש בכלים כו', אבל בזה דוקא יש בחי' תוס' אור בהמשפיע ע"י ההשפעה כו'.

קיצור. אמנם האו"פ ענינו להאיר, והוא בבחי' ירידה מן העצמות (גם לגבי שרשי האורות), ובא בהתלבשות פנימי בכלים, וזה גופא שהוא בבחי' או"פ הוא ע"י התלבשותו בבחי' לבוש וכלים, דטבע האור לעלות, וטבע הכלי לירד, וע"י שהאור בהתלבשותו ותפיסא בכלים, ה"ה בבחי' ירידה. וע"כ, ע"י כלים דכתר, הגם שהן עד"מ אותיות החקיקה, ומ"מ אינם כמו מעבר לעבר, שזהו האותיות שלפני הצמצום, הנה ע"י נמשך האו"פ באצי'. וי"ל, דא"ק, משום שאין שם כלים, ע"כ, יושר דא"ק, הגם שמסתיים בעשי', אינו בבחי' התלבשות. וכללות הקו הוא בבחי' או"פ, ע"י ההתלבשות באותיות דרשימו, שע"י הצמצום נעשו בבחי' מציאות. וע"כ בהאו"פ הו"ע נתב"ס, וכמו שע"י השפעה מתוסף בהמשפיע, והו"ע בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו. ונמצא, דבאו"מ זה נהנה וזה לא חסר, ובאו"פ זה נהנה וזה חסר קצת, ויש בזה יתרון דנתב"ס.

(רמח) **ומעתה** צ"ל מזה בספי' דתהו, דלדעת הת"ק²⁵³, מש"א⁹ כופין על מדת סדום הוא בזה נהנה וזה לא חסר כלל, היינו בבחי' האורות דתהו, שלא הי' מהם ההשפעה, דהגם דהאורות דתהו הי' בחי' אורות מקיפים, וא"כ ההשפעה מהם הוא בבחי' לא חסר כו', ומ"מ לא הי' ההשפעה מספי' אחת אל הספי' האחרת כו', ולדעת הי"א, דגם זה נהנה וזה חסר קצת הוא מדת סדום, ה"ז בבחי' ההשפעה שמצד הכלים, שבאה בבחי' התלבשות, שזה לא הי' במדות דתהו כו'. ולפי"ז י"ל, דבספי' דתהו לא הי' ההשפעה שמצד הבטול, אבל ההשפעה שמבחי' הרוממות והגדולה הי' בבחי' דתהו ג"כ כו'. וגם לדעת הת"ק, דוחק לאמר שלא הי' השפעה מבחי' האורות דתהו, שה"ה בחי' אורות, והיו מ"מ בבחי' המשכה, שהרי האירו בהכלים שלהם, רק שלא היו בבחי' התלבשות בהכלים, כ"א בבחי' מקיף כו', והרי מצד היותם בבחי' או"מ הרי הי' צ"ל ההשפעה לכל המדרי' בשוה, וכמשנת"ל בענין אופן ההשפעה דהאו"מ כו', וג"ז א"א לומר שהי' מן האורות השפעה בכל המדרי', א"כ²⁵⁴ מהו"ע שהיו זה תחת זה בבחי' פירוד כו', ומהו סיבת השבירה, מאחר שהי' השפעה מזה לזה כו', ועם היות שהי' ההשפעה רק בבחי' מקיף, הרי מצינו גם בבחי' התיקון שמקיפים זל"ז, וכמו עיגולי עתיק ועיגולי אריך כו'. וצריכים לומר, דזה שבספי' דתהו לא הי' השפעה (שו"ע מדת סדום), זהו בבחי' הכלים, דבזה לא הי' השפעה כלל כו', דלהיות דההשפעה שמבחי' הכלים הוא בבחי' ביטול, כנ"ל, וזה לא הי' בספי' דתהו, דאדרבא, היו בבחי' ישות כו', ומצד השלימות שהיו בעצמן דמשו"ז לא רצו לקבל, כמו"כ משום זה לא רצו להשפיע כו', כנ"ל פרל"ז²⁵⁵, אבל מצד האורות, שההשפעה היא בבחי' הרוממות, זה הי' בספי' דתהו ג"כ, רק שלא הי' בבחי' זה נהנה, כ"א אדרבא, דמשו"ז לא נתנו מקום להספי' האחרת כו'.

והענין הוא, דהנה נת"ל פרל"ג²⁵⁶, דבהתפשטות הרוממות והתנשאות יש בזה ב' מדרי', הא', שבא מבחי' רוממות עצמי כו', דרוממות זו נותנת מקום לכל דבר, ועם היות שנותן מקום לכל דבר, הדבר מצ"ע אינו בכחי' מקום כו', כמשנת"ל פרל"ז²⁵⁵, וע"כ ההשפעה מזה הוא בכחי' זה נהנה וזה לא חסר כו', דזה נהנה, היינו מה שנותנים לו מקום, וזה לא חסר, שאינו נתפס בזה, מאחר שמצ"ע אינו בכחי' מקום כו' (והאופן הזה לא הי' בספי' דתהו, וזהו שרש דעת הת"ק שזהו מדת סדום כו'), והב', דהתפשטות הרוממות אינו מבחי' רוממות עצמי, רק בכחי' הגבהה והתנשאות לבד כו', דמשו"ז אינו נותן מקום לשום דבר כו', ואם יתן מקום, ה"ז מגרע ומפחית אותו כו', כמשנת"ל פרל"ו²⁵⁷, וא"כ, בהשפעה זו, אם יתן מקום, הרי אין זה בכחי' לא חסר, אדרבא, הוא חסר, שמגרע ומפחית כו', וע"כ השפעה זו הוא בכחי' זה לא נהנה, דהיינו שמבטל הכל כו'. ונת' שם דו"ע הרוממות דספי' דתהו כו', וע"כ, בההשפעה מבחי' זו הוא העדר נתינת מקום לגמרי אל הספי' האחרת כו'.

קיצור. ומעתה צ"ל בענין ספי' דתהו, דהנה, הת"ק מדבר בכחי' אורות דתהו, והי"א בכחי' הכלים, דמבחי' האורות, שההשפעה מצד הרוממות, הי' גם בתהו. והנה, בהתפשטות רוממות עצמי, שנותן מקום, ובעצם אינו בכחי' מקום, הרי זה זה נהנה, בנתינת מקום, וזה לא חסר, שאינו נתפס. ובתהו שהי' הרוממות רק בכחי' התנשאות, הרי בהנתינת מקום, זה חסר, שמגרע מהותו, ע"כ הי' ההשפעה בכחי' זה לא נהנה, שמבטל הספי' האחרת. ומבחי' הכלים, שההשפעה מצד הביטול, לא הי' בתהו השפעה כלל.

רמט) וביאור הענין הוא, דהנה נת"ל²⁵⁸ בקצרה בענין רוח האדם העולה כו'²²⁶, וית' לקמן²⁵⁹ באורך, דשם מ"ה הוא בכחי' עלי' למעלה, ושם ב"ן הוא בכחי' ירידה כו'. והנה ידוע²⁶⁰ דמ"ה וב"ן הו"ע תהו ותיקון, דספי' דתהו היו בכחי' שם ב"ן, שז"ע שהיו בכחי' מלוכה²⁶¹, דבחי' מל' הוא שם ב"ן כנודע²⁶² (והרי ידוע דתהו הוא בחי' שם ס"ג, היינו בחי' ב"ן דס"ג, שז"ע אור העינים, שהן ה' אחרונה, בחי' ב"ן דס"ג, וכמ"ש בע"ח²⁶³ ובשה"ק עולם הנקודים ד"ג²⁶⁴), וספי' דתיקון הן ספי' דמ"ה כו'. והלא בתהו ותיקון הוא להיפך, דספי' דתהו לא הי' בהם הירידה והמשכה, וספי' דתיקון הן בכחי' ירידה והמשכה כו', וגם הכלים כל עינים הוא בחי' הירידה כו', ונת"ל פרל"ט²⁶⁵, דכוונה העליונה להיות בחי' המשכת וגילוי האור כו', נעוץ בכחי' הכלים דוקא, ששרשן מבחי' העצמות למעלה מהאורות כו', ובודאי גם כלים דתהו שרשן מבחי' העצמות, והי' בהם נעיצת הכוונה העליונה, ולמה לא הי' בהם בחי' הירידה להשפיע כו'.

תקס"ח ח"א ע' רמב. תקס"ט ע' פב. סידור עם דא"ח קו, א.
סה"מ תרל"א ח"ב ס"ע תקנג ואילך. לעיל פר"ל (ע' תרמ).
262) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' קעה ואילך.
סידור עם דא"ח קו, א. סה"מ תרל"א ח"ב ס"ע תקנג ואילך.
263) שער ח (שער דרושי נקודות) פ"א.
264) = ובשער ההקדמות ... דרוש ג.
265) ע' תרסא ואילך.

256) לעיל ע' תרמו ואילך.
257) ע' תרנו.
258) פרמ"ז (ע' תרפד).
259) ראה לקמן פרפ"ד. פ"ש. פד"ש (ע' ותקעד. ע' ותרח ואילך. ע' ותיח ואילך).
260) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' ט ואילך.
תורת חיים בראשית ט, א ואילך. לעיל פר"ל (ע' תרמ).
261) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' קעה ואילך.

אך י"ל, דהנה, טבע העלי' והירידה, עיקר סיבת הדבר הוא בחי' האין והיש, דכל שהוא בחי' אין, טבעו לעלות, וכל שבבחי' יש, טבעו לירד כו', וכמו בהד' יסודות, טבע האש לעלות, מפני שהוא יסוד דק ורוחני כו', והמים שאינם בבחי' הדקות, ה"ה יורדים מגבוה לנמוך, והעפר יורד למטה כו'. וזהו מה שהאור טבעו לעלות למע', להיותו בחי' אין כו' (הגם דאמיתת האין הוא האו"מ, להיותו רק בבחי' גילוי מן העצם כו', כנ"ל פרמ"ג²⁶⁶, מ"מ, הרי כללות בחי' האור, גם האור פנימי, הוא בבחי' אין כו', וכמ"ש בלק"ת ד"ה כדכד הב'²⁶⁷, וכמבו' בכ"ד²⁶⁸, וכמשנת"ל פקכ"ז²⁶⁹, שהאו"פ הוא ג"כ גילוי מן העצם ודבוק במקורו, דמשו"ז הוא בבחי' אור ובבחי' אין כו', רק שזהו מה שמן העצמות נמצא אור לא כמו העצם, כ"א בבחי' מדה וגבול כו'), והכלי טבעה לירד, להיותה בבחי' יש כו' (ובודאי ענין הירידה הוא מפני הכוונה העצמית, אבל הפועל בהכלי מה שהיא בבחי' ירידה, זהו מצד בחי' הישות שבה כו', ולכוונה זו נמצאה מן העצמות בבחי' יש, בכדי שיהי' בה טבע הירידה כו'). ובב' המדרי' דאור וכלי, בחי' ההשפעה שבהם הוא ע"י הבטול כו', דהרי הכלי היא בבחי' ירידה והמשכה, שהו"ע ההשפעה, וגם האור ה"ה מ"מ בבחי' המשכה כו', ה"ז בשניהם מצד הבטול כו'. דהרי בהאור הוא ודאי כן, שהרי הירידה וההשפעה הוא היפך טבעו כו', ונת"ל פרמ"ז²⁷⁰ דזהו שהכלי פועל בהאור שנעשה כמהותה כו', מ"מ, להיות תחלת המשכת האור והתלבשותו בהכלי, הוא מצד הבטול אל אמיתת הכוונה העליונה כו' (וגם מה שנמשך ע"י הכלי, הוא לפי שמאיר בו מהכוונה העליונה ע"י הכלי כו', שע"י נתפס בהכלי ונעשה כמהותה כו'), והיינו שנעשה בהאור בחי' בטול יותר מכמו שהוא בחי' אין בעצם, שזהו מפני שנמשך מן העצמות בבחי' דבקות בהעצמות כו', והירידה וההשפעה שבו הוא מצד הבטול לבחי' פנימי' העצמות, שלמע' מבחי' מקור הגילוי כו', דע"י הוא הנחת עצמותו, שלא להיות בבחי' עלי', כ"א בבחי' ירידה והמשכה כו'. אמנם, גם בבחי' הכלי, ענין ההשפעה הוא ג"כ מצד הבטול כו', דהגם שיש בה טבע הירידה כו', מ"מ, הרי מצד בחי' הישות, יכול להיות שיקבל האור רק לעצמה, ולא להשפיע כו', דגם הקבלה לעצמה הוא ירידה והמשכה כו', וע"כ צ"ל בזה ביטול היש לירד ולהשפיע כו'. ונמצא, דענין הירידה וההשפעה בהאור והכלי הוא ע"י הבטול אל הכוונה המושרשת בעצמות כו' (רק שבהאור הוא בבחי' ביטול אמיתי, להיותו בבחי' אור בעצם, דהיינו בבחי' אין, ממילא הביטול שבו הוא גדול יותר כו'. וע"ד איהו וחיוהי חד ואיהו וגרמוהי חד⁵⁰, שהביטול שבהאור הוא בבחי' יחוד ממש כו'²⁷¹, וגם להיותו בחי' אור, דהיינו בבחי' דביקות במקורו²⁷², נרגש בו יותר הכוונה העליונה כו'. וביטול הכלי הוא בבחי' ביטול היש, להיותה רק בבחי' כלי, שהוא בחי' יש כו', דמשו"ז אינו נרגש בה כ"כ הכוונה העליונה בבחי' גילוי כו', דגם נעיצת התחלה שבהכלי ה"ז בה בבחי' כח נעלם, ומאיר בגילוי בהאור דוקא, להיותו בבחי' גילוי כו', וכמ"ש במ"א²⁷³. ומ"מ

תקג

ואילך. המשך תרס"ו ס"ע רנג ואילך. לעיל פקנ"ג ואילך (ע)
 תט ואילך). סה"מ תרצ"ב ע' קכז ואילך.
 (272) ראה סה"מ תרס"ב ע' רכט ואילך.
 (273) ראה סה"מ תרמ"ט ע' רמב ואילך. תרנ"ג ע' רלא.
 לעיל פצ"ג (ע' רמ). וש"נ. סה"מ תרע"ח ע' קעד.

(266) ע' ותצ ואילך.

(267) פ' ראה כו, א.

(268) - בכמה דרושים. או: בכמה דוכתי.

(269) ע' שלג ואילך.

(270) ע' ותצט ואילך.

(271) ראה סה"מ תרל"ג ח"ב ע' שמו ואילך. תרנ"ג ע' רכו

י"ל דביטול האור הוא רק מהארת שם מ"ה החדש, וביטול הכלי הוא מעצמות שם מ"ה כו', וכמשי"ת²⁷⁴, ולכן ביטול הכלי הוא באמת ביטול יותר בעצם המהות כו', וכמ"ש במ"א²⁷⁵).

וכ"ז הוא בספי' דתיקון, דבכללות הן בחי' מ"ה, דהיינו בחי' הביטול כו', רק שהכלים הן בחי' ב"ן דמ"ה, וע"כ הן בבחי' טבע הירידה, והביטול שלהם הוא בבחי' ביטול היש (שזהו הביטול דב"ן כנודע) כו', כנ"ל, והאור שהוא בחי' מ"ה, בחי' אין, דמשו"ז הוא בבחי' טבע העלי', והוא בבחי' ביטול אמיתי (שזהו הביטול דמ"ה) כו'. משא"כ בחי' התהו, דבכללות הוא בחי' שם ב"ן, דהיינו בחי' יש כו', וביותר שהן בחי' ב"ן דס"ג, אותיות גס²⁷⁶, שזהו בחי' יש כו'/²⁷⁶, וע"כ, עם היות שבהכלים דתהו הי' ג"כ בהעלם הכוונה העליונה להיות בחי' הירידה וההמשכה כו', ולכן גם הכלים דתהו הרי ג"כ המשיכו מ"מ את האור דתהו להאיר את הכלים כו', הנה לא השלימו את הכוונה להיות בהם וע"י ההשפעה והגילוי, כ"א לקבל לעצמן, וזהו מה שהיו בבחי' יש, שצריך רק לעצמו, ולא להשפיע אל הזולת כו' (היפך בחי' חסד דמ"ה, שנת"ל פר"מ²⁷⁷, וגם לקבל לעצמן לא הי' בהם בחי' הביטול להיות כלים אל האור לקבל את האור בבחי' פנימי ממש כו'), וכמו"כ היו בבחי' השלימות בעצמן, שלא לקבל מהספי' האחרת ולא להשפיע כו' (דהעדר ההשפעה מבחי' הכלים הוא מצד ב' ענינים, הא', שצריך רק לעצמו, והב', מצד השלימות, היינו שלא הי' בהם הביטול אל הכוונה העליונה כו'). וכמו"כ האורות דתהו היו ג"כ בבחי' יש, והיינו דעם היות שהיו בבחי' המשכה (ע"י בחי' הכלים דתהו שהמשיכו את האור, וי"ל שזהו ג"כ להיותן בחי' ב"ן בכלל, שהו"ע הירידה כו'), לא הי' בהם בחי' הבטול אל הכוונה העליונה להיות ההשפעה בבחי' ירידה וצמצום שיהיו בבחי' אור פנימי כו', כ"א הי' ההשפעה בבחי' רוממות וגדולה (בבחי' התנשאות חיצוני כו'), והיינו שהכלים פעלו בהאור להיות בבחי' המשכה, אבל ההמשכה לא היתה כפי הכוונה העליונה, כ"א הי' בבחי' תוקף האור ביותר, שגם בהכלי של האור לא הי' בבחי' התלבשות, ובכללות לא הי' נותן מקום לספי' אחרת כלל כו'. ולא כמו בבחי' התקון, שגם בחי' האו"מ הוא באופן שמתקבל בבחי' מקיף עכ"פ, וגם נותן כח בהפנימי כו', והיינו מפני שזהו התפשטות הרוממות הבאה מבחי' רוממות עצמי כו', ע"כ אדרבא, נותן מקום לכל דבר, ומוסיף בו אור וחיות כו', שגם המקבל נעשה עי"ז בבחי' הגבהה ורוממות כו', וכמו מרום וקדוש אשכון כו' להחיות רוח שפלים כו'/²⁷⁸, להגביהו משפלותו כו', שזהו יתרון בהשפעה מבחי' הרוממות לגבי השפעה בבחי' או"פ, שרק מאיר את המקבל, והאו"מ מגביה אותו כו'. וי"ל הדוגמא לזה כמו הנותן צדקה והמפייסו²⁷⁹, שזהו מהכח נפשי דמדת החסד כו', דגדול שכר הפיוס, מפני שעושה הרמת רוח בהמקבל כו', וכמ"ש במ"א²⁸⁰. ובהאור דתהו

תקד

(277) ע' תרסה.

(278) ישעי' נו, טו.

(279) ב"ב ט, ב. רמב"ם הל' מתנות עניים פ"י ה"ד וברדב"ז שם.

(280) ראה גם סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תסו. תרנ"ג ע' ערה.

תרס"ג ח"א ע' לא. תרס"ד ע' רטו. לעיל פמ"ט (ע' קיד).

(274) לקמן פרע"ז (ע' ותקסא ואילך).

(275) ראה לעיל פי"א (ע' כד). לקמן ח"ג ע' ואתמב. סה"מ

תרע"ח ס"ע שפה ואילך. פר"ת ס"ע רצה (ומציין שם לד"ה תקעו תרס"א (סה"מ תרס"א ע' קצו)).

(276) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' ט ואילך.

תורת חיים בראשית יג, ד. טו, ד.

שההשפעה היא בבחי' התנשאות, הנה ההשפעה היא בבחי' תוקף ביותר, שאינו מוסיף שום אור וחיות, ועוד זאת, שאינו נותן מקום לשום דבר כו'. ונמצא, דמבחי' הכלים דתהו לא הי' השפעה כלל, להיות דההשפעה מבחי' הכלים הוא בבחי' זה חסר קצת, בבחי' ביטול, וזה לא הי' כלל בספי' דתהו כו', ובהאורות הי' בחי' השפעה, אבל אדרבא, בזה לא נתנו מקום להספי' האחרת כו'.

ולפי"ז יובן, דב' הענינים שנת"ל בבחי' התהו, הא', שלא היו נותנים מקום זל"ז, והב', שלא היו מקבלים ומשפיעים זל"ז, הנה מה שלא נתנו מקום זל"ז הוא מצד האורות דתהו, ומה שלא היו מקבלים זמ"ז ולא משפיעים זל"ז הוא מצד הכלים דתהו כו'. ובתיקון נתתקנו ב' הענינים הנ"ל, והוא ג"כ בבחי' האורות וכלים דתיקון, שנתקנו ע"י בחי' שם מ"ה החדש כו', וכמשי"ת.

קיצור. ובה"ע, דהנה מ"ה וב"ן בחי' עלי' וירידה. והלא הספי' דתהו בחי' ב"ן, למה לא הי' בהם ענין ההשפעה, ובודאי גם בכלים דתהו הי' נעיצת הכוונה בבחי' הירידה. הענין הוא, דעם היות הירידה היא מצד הישות, הנה ההשפעה היא מצד הביטול, דבהאור, ה"ז היפך טבעו, וגם בהכלים, עם היות בהן טבע הירידה, יכול להיות רק הקבלה לעצמה, וההשפעה היא מצד הביטול. ובהאור הוא ביטול אמיתי, ובכלים ביטול היש. ותהו, בחי' ב"ן דס"ג, הנה בהכלים, אם שהי' בהם טבע הירידה, הוא רק לקבל לעצמה, ולא להשפיע כלל, ובהאורות הי' השפעה, אבל בבחי' יש, שלא ליתן מקום (ובתקון, האו"מ נותן מקום, שמוסיף אור וחיות, ומגבי' את המקבל).

(רנ) **ועפ"י הנ"ל** יובן מ"ש נשא את ראש כו'. דהנה²⁸¹ אמרו²⁸² ל"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, ופירש"י²⁸³ הכנעה ושפלות. דהנה ידוע דענין התפלה הוא להיות התגלות הכחות דנה"א, דקודם התפלה הנשמה היא בהעלם, וכמ"ש²⁸⁴ חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו, דקודם התפלה הנשמה היא רק באפו, דהיינו בתכלית הקטנות וההעלם, וע"י התפלה נעשה התפשטות והגדלת הנשמה, וכמ"ש²⁸⁵ סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, שזהו סולם דתפלה שיש בו²⁸⁶ ד' שליכות²⁸⁷, עד פסוד"ז ופסוד"ז וברכת ק"ש וק"ש, שהן נגד ד' מדרי' שבנשמה, וכמא'²⁸⁸ נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראת כו', דעד פסוד"ז הו"ע ההודאה, שזהו בחי' נפש כו', ופסוד"ז הוא התגלות בחי' הרוח, התפעלות המדות כו', וברכת ק"ש וק"ש התגלות הנשמה, והיא ההשגה וההתבוננות באלקות כו', ובשמו"ע מגיע לשרש ומקור הנשמה, והוא להיות התחברות

תקה

ע"ה"פ). אופן רג. של"ה חלק תושב"כ ר"פ ויצא (רצא, סע"ב ואילך). לקו"ת בשלח ב, ב ואילך. סה"מ תרנ"ה ע' רכב ואילך. תש"ח ע' 80 ואילך. אגרות-קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' קמא ואילך. ספר השיחות תש"ז ס"ע 142 ואילך.

287) תנחומא הובא במורה נבוכים ח"ב פ"י. רמ"ז לזח"א קג, א בשם רז"ל (הובא בלקו"ת בלק ע, ב). מגלה עמוקות פ' ויצא.

288) ברכת "אלקי נשמה" (ברכות ס, ב).

281) בהבא לקמן – ראה ד"ה נשא את ראש שבעה ערה 1.

282) ברכות רפ"ה (ל, ב).

283) ראה פרש"י ברכות שם. וראה לקו"ש חל"ד ע' 69 הערה 18.

284) ישע"י ב, כב. וראה לקו"ת פינחס ע"ט, ד. אוה"ת בראשית ח"ו תתרכ, א. סה"מ תרפ"ט ע' 84 ואילך.

285) ויצא כח, יב. וראה זהר ח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו,

ריש ע"ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).

286) ראה מגלה עמוקות אופן קצו (הובא בילקוט ראובני

הנשמה המלוכשת בגוף עם שרש ומקור הנשמה, שזה עושה הגבהה ורוממות בהנשמה המלוכשת בגוף. דהנה, הנשמה המלוכשת בגוף, להיותה בכחי' התלכשות ותפיסא בהנה"ב, הגם שיש בזה מעלה, שזהו בכחי' או"פ שבא בכחי' גילוי ועושה תקון וזיכוך בנה"ב כו', מ"מ, יכול להיות בזה התעלמות יתירה מצד הנה"ב, וכמו בהעדר עבודה, הרי הנה"ב מעלים ומסתיר מאד על הכחות דנה"א כו', וכן בתחלת העבודה, הרי הכחות דנה"א מתעלמים בהנה"ב ואינם בהתגלות כו' (וכמו בכ"י²⁸⁹ קודם התפלה שנשמה באפו כו'), וכן גם מי שעובד עבודתו בתפלה בהתגלות הכחות דנה"א ובהתגברות על הנה"ב כו', הרי מ"מ אחר התפלה כשהולך בעניני העולם יש התגברות מהנה"ב כו', וזהו מפני שהנה"א הוא בכחי' התלכשות ותפיסא, שבא בכחי' ירידה וצמצום ובכחי' התלכשות ממש כו', ע"כ יש התגברות מהמלכיש כו'. אך כשמאיר שרש ומקור הנשמה בנשמה המלוכשת בגוף, ה"ז פועל הגבהה בהנשמה, דאינה מתעלמת גם אחר התפלה, ואדרבא, היא מאירה בגלוי, דגם כשהוא בעניני העולם ה"ה באופן אחר לגמרי, וכמו בכל דרכיך דעהו כו'²⁹⁰. וזהו שהתפלה הוא תשו"ע, דהיינו התגלות שרש ומקור הנשמה כו'. אמנם בכדי להיות התגלות שרש הנשמה בתפלה, ע"ז צ"ל מקודם בחי' תשו"ת. וזהו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, דהנה כתי'²⁹¹ כי עונותי עברו ראשי כמשא כבד כו', פי' עונותי עברו ראשי הוא כמו כ"א עונותיכם היו מבדילים ביניכם ובין אלקיכם²⁹², שנעשה מסך מבדיל כו', אלקיכם הוא בחי' שרש ומקור הנשמה, שזהו בחי' האלקות שבנשמה, דהרי שכל ומדות יש בכולם, ועיקר האלקות שבנש"י הוא בחי' הרצון פשוט כו', וכמ"ש במ"א²⁹³, והעוון נעשה מסך מבדיל כו', נחלה עבר על נפשנו כו'²⁹⁴, ועי"ז הנשמה המלוכשת בגוף יורדת ומתעלמת ביותר כו', וזהו כמשא כבד כו'²⁹¹, וכמ"ש²⁹⁵ כבד לב פרעה, וארז"ל במד"ר²⁹⁶ שנעשה לבו ככבד, דהרי²⁹⁷ חצר הכבד מפסיק בין אברי הנשימה לאברי המזון, דאברי הנשימה המה בתכלית הדקות, ואברי המזון בתכלית הגסות כו', ולמע' הו"ע יהי רקיע ויהי מבדיל כו'²⁹⁸, דמים מצמיחים כל מיני תענוג²⁹⁹, ומ"ע³⁰⁰ הם מצמיחים תענוגים רוחנים, וכמו ונהר יוצא מעדן כו'³⁰¹, ומ"ת³⁰² מצמיחים תענוגים גשמיים כו', ובנפש הוא ההבדלה בכלל בין הנה"א והנה"ב כו', ובנשמה גופא הוא ההבדלה בין בחי' נפש לרוח ונשמה, דנפש הוא מדרי' תחתונה ששייך בזה העלם, ורוח ונשמה שהן מוח ולב³⁰³, ה"ה בכחי' גילוי אור כו'. אבל כבד לב הוא שהלב נעשה ככבד,

289) = בכל יום.

290) משלי ג, ו.

291) תהלים לח, ה.

292) ישעי' נט, ב.

293) ראה סה"מ תרמ"ו ע' טו ואילך. תרס"ט ע' ערב. לקמן

ח"ב ע' ואקבא. סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' קלח. עור"ת ע' קמט.

עטר"ת ע' שעט ואילך. ע' שפה. פר"ת ע' קיג.

294) תהלים קכד, ד.

295) וארא ז, יד.

296) שמור"ר פ"ט, ת. פי"ג, ג. וראה לקו"ש חל"א ע' 32.

297) ראה לקו"ת ואתחנן יא, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן

תקט"ב ח"א ע' רמד ואילך. ח"ב ע' תקטז ואילך. סה"מ תרכ"ז

ע' שמג.

298) בראשית א, ו (בדילוג).

299) ראה תניא פ"א (ה, ב).

300) = ומים עליונים.

301) בראשית ב, י.

302) = ומים תחתונים.

303) ראה ראב"ע משפטים כג, כה. עץ חיים שער כ (שער

המוחין) פ"ה. שער מט (שער קליפת נוגה) פ"א. וראה מאמרי

אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה ח"ב ע' תתיז (ועם הוספות

וכו' – סה"מ תרל"ה ח"ב ע' שטו ואילך). מאמרי אדמו"ר

האמצעי נצבים ח"ג ע' תתקיו. סה"מ תרפ"ב ע' קב. תרצ"ב ס"ע

קלא ואילך. ע' קנב.

והו"ע טמטום הלב וטמטום המוח³⁰⁴, שאינו נרגש בו אור אלקי גם כמות, וכ"ש בלב כו'. ועי"ז צ"ל כובד ראש דקדושה, הכנעה ושפלות, והו"ע המרירות שיתמרמר בנפשו על ריבוי ההעלמות וההסתרים ועל עוצם ריחוקו כו', ויהי' לב נשבר כו'. וגם יעורר ר"ר³⁰⁵ על נפשו (שזהו ג"כ בכלל המרירות כו'), ועי"ז נעשה הגבהת הנפש, וכמ"ש³⁰⁶ ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, שע"י כנפי נשרים, בחי' הרחמים, עי"ז ואביא אתכם אלי, לעצמותי כו', ברית כרותה ליגמדה"ר שאינן חוזרות ריקם כו'³⁰⁷. וזהו ג"כ ענין הצדקה קודם התפלה, וכמ"ש³⁰⁸ אני בצדק אחזה פניך כו', ועי"ז נעשה ג"כ הגבהת הנפש, וכמ"ש³⁰⁹ וצדקה תרומם גוי כו'. וזהו"ע נשיאת ראש, לחבר עם שרש הנשמה כו', דעם היות שהראש היא מדרי' גבוה, מ"מ, להיות שזהו בבחי' התלבשות, יכול להיות בזה התעלמות, וע"כ צריכים לנשאות הראש, לחבר עם שרש ומקור הנשמה כו'. וזהו שאו את ראש, וכן נשא את ראש בני גרשון, שזה"ע נשיאת ראש כנ"ל. והקדים הכתוב בני קהת לנשיאת ראש, לפי שהם מטועני הארון, דהנה, התורה היא כלי כללית לגילוי בחי' עצמות אוא"ס, דאורייתא מחכ' נפקת³¹⁰, וידוע שהחכ' היא כלי לגילוי האו"מ כו', וכמ"ש במ"א³¹¹, וע"כ ה"ז קדום לנשיאת ראש כו'. וידוע שהתורה נותנת ג"כ כח בעבודה דתפלה, שז"ע למוד התורה שקודם התפלה כו'³¹², דהתורה היא עוז ותושי'³¹³, עוז לנה"א, להוציא ממסגר אסיר, להיות התגלות הכחות דנה"א כו', וגם היא תושי', להתיש כחות הנה"ב כו'³¹⁴, וזהו שהתורה מסייעה בעבודה דתפלה כו', וכמארז"ל³¹⁵ מעיקרא כי עביד אינש כו'. אך כ"ז הוא במדרי' גבוה יותר מענין כובד ראש, דהעבודה דתפלה שע"י הקדמת התורה ה"ז במדרי' גבוה יותר כו', וגם זה שייך במי שכבר עומד באיזה דרגא, והיינו שאין הנה"א בהתעלמות כ"כ כו', ולכן, בתחלת עבודה, בהכרח שיהי' תחלה תשו"ת, בחי' לב נשבר ונדכה כו'³¹⁶, וא"א להתחיל תחלה העבודה ע"י התורה (רק השקידה יתירה בתורה, והעיקר מסירת נפשו, די איבערגיגעבינקייט אין תורה, שזה מועיל, וביותר בפנימי' התורה כו'), וצ"ל תשו"ת, וכאשר הוא באיזה דרגא, אז יכול להיות ע"י הקדמת התורה כו'. וזהו שהקדים הכתוב את בני קהת לנשיאת ראש, משום כבוד ומעלת התורה כו'. ומ"מ שניהם שוים, דלגבי המקיף באמת כולם שוים כו'. וזהו נשא את ראש, וכן שאו את ראש, שצריכים לנשאות את הראש, והיינו ע"י הכובד ראש דקדושה, וע"י התורה, שע"ז נעשה נשיאת ראש, דהיינו התחברות שרש ומקור הנשמה עם הנשמה המלוכשת בגוף כו'.

תקו

304 (ראה אוה"ב בא ע' רמז. ע' רעה. בא ח"ח ע' ב'תתקב. רסא, א.
ע' ב'תתקב. שמיני ע' תפ. סה"מ תרכ"ו ע' סח. וראה לעיל
פע"ה ע' קפז).
305 = רחמים רבים.
306 יתרו יט, ד.
307 ר"ה יז, ב.
308 תהלים יז, טו. ב"ב י, א: רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני
והדר מצלי, אמר דתיב אני בצדק אחזה פניך.
309 משלי יד, לד (ושם: צדקה).
310 זהר ח"ב סב, א. פה, א. א. קבא, א. ח"ג פא, א. א. קפב, א.
311 ראה תניא פל"ה בהגהה. לעיל פקס"ב ע' (ע' תמב).
וראה גם סה"מ תרס"ה ס"ע רפ.
312 ראה גם ד"ה אם בחוקתי שנה זו (סה"מ תער"ב-
תרע"ו (הוצאת תשע"ג) ע' צה"ג).
313 ראה מכילתא בשלח טו, ב. מכילתא דרשב"י יתרו יט,
טז. ויק'ר פל"א, ה. סנהדרין כו, ב.
314 ראה תו"א יתרו טז, סע"א ואילך.
315 פסחים סח, סע"ב. וראה לעיל פקע"ו ע' תפט).
316 תהלים נא, יט. וראה תניא אגה"ת פ"ז (צו, ב ואילך).

קיצור. וז"ש נשא את ראש, דהנה הנשמה שבגוף יש בה מעלת או"פ, אך יכול להיות התעלמות מהנה"ב, והיציאה היא ע"י תפלה, ומאיר או"מ דנשמה, שמגבי' את הנשמה שבגוף. וזהו תשו"ע. וצ"ל תחלה תשו"ת, כובד ראש, כי עוונותיכם מבדילים ביניכם ובין אלקות שבנשמה, שלבו נעשה ככבד, וצ"ל מרירות והתעוררות ר"ר³⁰⁵, ועי"ז נעשה הגבהת הנפש. וזהו נשא את ראש, והקדים בני קהת, היינו תורה שקודם התפלה, ולגבי המקיף שניהם שוין.

בס"ד. ש"פ בהעלותך, תרד"ע

תקו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה כו', וזה מעשה המנורה כו' עד ירכה עד פרוחה כו'.² וצ"ל מה"ע העלאת הנרות, הלא הנרות הן בבחי' העלאה, וכמו הנשמה שקרוי נר, וכמ"ש³ נר ה' נשמת אדם, שזהו עד"מ שהלהב עולה תמיד למעלה ונאחז ע"י הפתילה, ועי"ז הוא ברצו"ש תמיד כו', וכמו"כ הנשמה היא בבחי' רצו"ש, שיש בה ההעלאה לעלות ולהכלל באו"ס, וכמ"ש⁴ רשפי' רשפי' אש שלהבת י"ה כו', ויורדת למטה להחיות לקיים רצון בוראה כו', ובפנימיות הענין הוא, שהיא בבחי' ירידה לקיים תומ"צ, שזהו תכלית הכוונה, וכמ"ש⁵ לא לתהו בראה אלא לשבת יצרה כו', הרי שהנר הוא בבחי' העלאה, וא"כ מה צריכים להעלות את הנרות כו'. גם צ"ל מ"ש כאן וזה מעשה המנורה, הלא במעשה המנורה כבר נאמרה פ' שלימה בפ' תרומה⁶, ולמה נאמרה כאן, והמשמעות הוא, שזה שייך אל ההעלאה, ובשביל זה נשנית כאן, וצ"ל מה שייך מעשה המנורה להעלאת הנרות כו'. והנה רש"י⁷ כ' בשם מדרש אגדה⁸, למה נסמכה פ' הנרות לפ' הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים, חלשה דעתו, שלא הי' הוא ושבתו עמהם, א"ל הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומיטיב את הנרות, דגם צ"ל, הלא הקרבנות הוא ענין גבוה ונעלה מאד, מפני מה העלאת הנרות גדולה משלהם כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁹ במש"א במשנה דאבות¹⁰, האומר שלי שלי ושליך שלך זו מדה בינונית, וי"א זו מדת סדום, דלדעת הת"ק, מדת סדום הוא מניעת השפע מה שזה נהנה וזה לא חסר כלל, אבל כשזה חסר קצת, אין זה מדת סדום, ולדעת הי"א, גם כשחסר קצת הי"ז מדת סדום. ונת' הענין למעלה⁹, דמה שזה חסר קצת, הי"ז בבחי' השפעה שמבחי' הכלים, היינו בהאור המתלבש בכלים, שזהו ע"י ירידת וצמצום המשפיע להשפיע בבחי' התלבשות כו', והשפעה זו לא הי' כלל בתהו, להיות דהשפעה¹¹ היא בבחי' ביטול, לירד ולצמצם כו', והיא מצד הכוונה העליונה דנעיצת התחלה שבהמקבל כו', וכלים דתהו שהיו בבחי' יש, והיו בבחי' שלימות בעצמן, לא רצו לירד ולצמצם כו' (כ"א לקבל לעצמן כו'), ולא מצאו גרעון בעצמן, וגם לא יתרון בהמקבל כו', וע"כ לא רצו להשפיע ולקבל כו'. וההשפעה בבחי' לא חסר כלל, היא מצד האור שלמע' מהכלי, שההשפעה לא בבחי' התלבשות, וע"כ לא חסר כלל, מפני שאינו יורד מעצמותו ואינו מצמצם עצמו כו', והשפעה זו הי' ג"כ בתהו, אך לא הי' בבחי' נהנה, כ"א אדרבא, שלא נתן מקום להספי' האחרת כו', והיא ג"כ בחי' הישות והמציאות, דאנא אמלוך¹² ולא אחר כו'. ונמצא, דמה

(6) כה, לא ואילך.
 (7) בהעלותך שם, ב.
 (8) במדבר פט"ו, ו.
 (9) פרמ"א. פרמ"א. (ע' תרסו ואילך. ע' תרפו ואילך).
 (10) פ"ה מ"י.
 (11) דהשפעה: אוצ"ל: דהשפעה זו.
 (12) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' ז בשם הזהר.
 סהמ"צ להצ"צ קסא, ב. קע, ב בשם האד"ר. ובכ"מ.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה בראשית ברא בתורת חיים בראשית ט, ג ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
 חלק מדה"ל להבין ענין טענת המרגלים תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' קסב ואילך). וחלק מדה"ל ויהס כלב תשכ"ו (סה"מ תשכ"ו ע' רנד) מיוסדים, כנראה, על מאמר זה.
 (2) בהעלותך ח, ב. שם, ד.
 (3) משלי כ, כו.
 (4) שה"ש ת, ו.
 (5) ישע"י מה, יח (ושם: לא תהו בראה לשבת יצרה).

ש"פ בהעלותך, ה'תרד"ע

תרצה

שהספ"י לא נתנו מקום זל"ז הוא מצד האורות כו', ומה שלא הי' משפיעים ומקבלים זמ"ז הוא מצד הכלים כו'.

רנא) ומעתה צ"ל ענין התיקון, דלפי הנ"ל מובן דהתיקון הי' צ"ל בב' ענינים, הא', שהספ"י יהיו נותנים מקום זה לזה, והו"ע הסבלנות לבד שיהי' סובלים זא"ז כו', והב' הוא שיהיו מקבלים זמ"ז ומשפיעים זל"ז, וזהו בחי' התכללות והתאחדות אמיתי דמבלי אשר ימצא ראש וסוף כו', וכמשי"ת.

והנה, הענין הא' שיהי' סובלים זא"ז, הוא בבחי' האור כו', דהיינו שהאור יהי' באופן כזה שיתנו מקום זל"ז כו', דהרי נת"ל פרמ"ח¹³, דזה שבספ"י דתהו לא הי' החסד נותן מקום לספ"י הגבו' כו', הוא מצד האור שהי' בבחי' תוקף האור דאנא אמלוך לבד כו', ובתיקון הוא שבא האור בבחי' מיעוט וחלישות, שנותן מקום להספ"י האחרת כו', שעז"א¹⁴ לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז, דארז הוא עץ קשה ביותר שאינו יכולים להטותו לשום צד, וכמו"כ איש הקשה במדותיו שאינם יכולים להטותו כו'.

תקח

דהנה ידוע דהמדות יש בהם תוקף גדול יותר מבשכל כו', שהרי השכל משתנה לפעמים כך ולפעמים כך, דעם היות ששכלו הי' מחייב באופן כזה, מ"מ יכול להיות שישכיל איזה שכל וסברא אחרת שמחייבת באופן אחר¹⁵, וסיבת הדבר הוא להיות כי השכל בא בהתחלקות פרטים דוקא, כי א"א להיות שכל פשוט בלי התחלקות פרטים (לבד מושכלות הראשונות שהן בהנחה מוחלטת בשכל, וכמו שהחלק פחות מהכל¹⁶, ושהמרוכב הוא בעל זויות וכה"ג, וגם בזה יש ענינים שכשיבואו לידי השגה בהכרח שיהי' בהם ענינים פרטים כו'), דכל ענין שכלי בא בריבוי פרטים, וזה כל ענין השכל לפרט כל דבר¹⁷, שעיי"ז דוקא הוא תופס ומשיג את המושכל כו', וכידוע דבינה הוא יסוד אש¹⁸, שטבע האש לפרר ולחלק לפרטים, שעיי"ז תופס ומשיג את המושכל, וידוע דכל תפיסת דבר הוא ע"י הקצוות, וזה ג"כ ע"י שמתחלק לפרטים, שעיי"ז ניכרים הקצוות, שהו"ע ההגבלה כו', דהשכל כמו שהוא בכללות עדיין, אין הקצוות ניכרים בו, וה"ה בלתי מוגבל עדיין כו', וכמ"ש במ"א¹⁹ בענין עיגולים ויושר, דעיגולים הוא כמו שהשכל הוא בד"כ, ויושר הוא כמו שבא בהתחלקות פרטים כו', וזה כל ענין השכל לפרט כל דבר בריבוי, ועיי"ז דוקא תופס ומשיג הענין כו', ותפיסא כללית אינו תפיסא, מפני שאינו משיג את המושכל כו' (והיינו גם כאשר התפיסא כללית אינו רק ידיעה שטחיות כו', וכמו ביסודות והנחות

13) ע' תרפו ואילך.

14) תענית כ, א. וראה לקו"ת אמור לו, ד. חוקת סא, א. מסות פז, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן שם ע' ו ואילך. ת"ח בראשית ט, א. סה"מ עת"ר ע' רטז.

15) בלקו"ש חיי"ט ע' 169: שכל (אמיתי) ווערט ניט נשתנה – ווען שכל מאכט א מסקנא, איז דאס דערפאר ווייל אזוי איז דער אמת, ובמילא איז דאס אן שינויים. ובהערה 51 שם: בהמשך תערי"ב שם (ועוד) ששכל הוא דבר המשתנה, שהרי יכולים להטות אדם מהשגתו כו', וכמו חכמים שמודים זל"ז כו'. אבל המדובר בפנים הוא בהתקנא שכלית (שמצד הדעת).

שאז „הוא בתוקף גדול ואינו משתנה“ (המשך תערי"ב שם. ומציין לד"ה תקעו עת"ר [ראה לקמן הערה 24]). ולהעיר מספר השיחות תורת שלום (ע' 189), „עצמי זהו מוחין“.

16) ראה מלת ההגיון להרמב"ם שער ת.

17) ראה גם סה"מ עת"ר ע' קמט.

18) ראה ת"ח לך לך צא, ג.

19) ראה לקו"ת שלח לו, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' מז ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ס"ע תל ואילך. אוה"ת תרומה ס"ע א"תע ואילך. סה"מ תרס"ה ע' קנז ואילך.

בהעלותך את הנרות וגו'

כלליות שיש בענייני שכליים כשאנו משיג היטב חיוב הדבר לאמיתותו ה"ז תפיסא כללית כו', והבנת הדבר בהכרח שיבוא בכמה פרטים כו'), ולהיות שבא בהתחלקות פרטים, ה"ז נותן מקום להשתנות, מפני ההתחלקות עצמה שנחלק הענין לפרטים כו', וגם, דכל דבר הבא בפרטים, בהכרח שיהי' פרטים שונים כו', וה"ז נותן מקום שיוכל לפעמים להשתנות באופן אחר מכמו שהשכיל מקודם כו', כי הפרטים שונים יכול להיות שנושאים את הענין באופן אחר, ועי"ז ישכיל בהענין באו"א מהקודם כו', וגם יכולים להטותו מהשגתו, דכאשר בעל שכל אחר יסביר לו הענין באופן אחר, יכול להיות שיקבל מאתו, וישתנה גם השגתו, והיינו לפי שהשגתו שבאה בריבוי פרטים נותן מקום לזה כו', וכמו חכמים שמוזים זל"ז, אם בההשגה כולה או בפרטים ממנה כו'. וענין העקשות הוא למעלה מהשכל, דע"פ השכל אין מקום לעקשות כו', ונודע דעקשות יש בזה ג"כ טעם²⁰, וכמו שתוק כך עלה במח²¹, והיינו טעם כמוס שלמעלה מהשגה²², והיינו שהמתקש יש לו טעם בזה (א גישמאק), רק שא"א לו לגלות אל הזולת, וזהו מפני שלא בא בבחי' התחלקות פרטים, משו"ז א"א לו לגלות, וע"כ אינו משתנה כו'. ובמ"א²³ מבו' שגם העקשות יוכל להשתנות, מפני שיש בזה עכ"פ איזה טעם ושכל כו' (רק הדעת הוא בתוקף, ואינו משתנה, והוא לפי שהדעת הוא הכרת הענין שלמעלה מהשגה, ולכן אינו משתנה ומתחלף כו', וכמ"ש מזה בד"ה תקעו אעת"ר²⁴). וזהו שבשכל שייך נחומים, וכמ"ש²⁵ כי לא אדם הוא להנחם, דדוקא בלא אדם לא יש נחומים, אבל בציור אדם, שעיקרו הוא השכל, שייך נחומים כו', וכמשנת"ל פקצ"ג²⁶.

משא"כ המדות הן בתוקף גדול בעצם, שאינם משתנים בעצם מהותם כו'²⁷, דהמדות הן הטבע שבאדם, והוא התגלות ההשרשה פשוטה שבנפש, דטבע הוא מל'²⁸ טבעו בי"ס²⁹ כו', ובנפש י"ל שהו"ע השרשה, והרי כל הכחות הן מושרשים בנפש, י"ל דזהו כחות לבד, רק שמושרשים ונטועים בעצם הנפש, אבל ענין הטבע הוא השרשה פשוטה דעצם הנפש, דכל עצם הנפש הוא בהשרשה זו (עס נעמט אָרום דעם גאַנצין עצם), שהתגלות כל הכחות הוא לפי אופן השרשה זו כו'. וענין השרשה זו הוא, כאשר ידוע³⁰ דכללות הנפש הוא לפי אופן שרשו ומקורו, אם במדת החסד או במדת הגבו' כו', ומה שנק' זה השרשה, הוא מפני שהנפש בעצם הוא למעלה מזה, ואין לומר בה דשרשה הוא בבחי' החסד או בבחי' הגבו' כו', וזה ששרשה בחו"ג הוא כעין ציור בנפש (ומובן שאין זה ציור ממש כו'), והו"ע השרשה לבד, רק שהוא השרשה פשוטה כו', והמדות הן התגלות השרשה פשוטה הנ"ל. והטבעיות לא תשתנה לעולם כו', דמי שהוא איש החסד, לא

תקפו

(20) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' קכח.

(21) מנחות כט, ב.

(22) ראה אמרי בינה שער הק"ש פצ"ט (קכה, א ואילך).

(23) ראה סה"מ תרנ"ח ע' קלו.

(24) אנת"ד: לכאורה צ"ל "עת"ר" – ד"ה ואני נתתי

ומאמרים שלאח"ז* (סה"מ עת"ר ע' קנו ואילך).

(25) שמואל"א טו, כט.

(26) ע' תקלט ואילך.

(27) ראה לקמן פרנ"ח (ע' תשטז). וראה לקו"ש חכ"ד ס"ע

117 ואילך ובהערה 24 שם.

(28) בשלח טו, ד. וראה לעיל פע"ד (ע' קפה). וש"נ.

(29) = ביים סוף.

(30) ראה סה"מ תרס"ב ס"ע רסג. תרס"ד ע' לא. המשך

תרס"ו ס"ע תרת. לקמן פש"ח (ע' ותרכח). פתי"א (ח"ב ע'

ותתמח). ע' וא"לג.

(* לקו"ש ח"ט שם הערה 51 בשוה"ג.

ש"פ בהעלותך, ה'תרד"ע

תרצז

ישתנה לעולם לאיש הגבו' כו', וכן מי שהוא בטבע הגבורות, לא ישתנה בעצם מהותו להיות בטבע מדת החסד כו'³¹, וגם כמה שמייגע א"ע לשנות טבע המדה שלו (וכמו גם במדת החסד, יכול להיות שמייגע א"ע להיות באופן אחר, מפני שהשעה או המקום צריך לכך וכה"ג, ומכ"ש במדת הגבו', דשייך יגיעה לשנות המדה כו'), לא ישתנה המדה בעצם כו'. רק יכול להיות התעלמות איזה כח לפי שעה ולהתנהג בהמדה הפכית, וכמו אאע"ה שכבש את רחמיו מעל בנו יחידו³² והתנהג במדת הגבו' כו', שזהו רק לפי שעה, שיש בכח הנפש להעלים איזה כח לגמרי כו', וכמ"ש במ"א³³, וג"ז הי' בדרך נסיון, והיינו רק לקיים רצון ה' יכול להיות התגברות כזאת כו'. ובמ"א³⁴ מבו' שגם בזה הי' מדת האהבה (דאברהם אוהבי כו'³⁵), והיינו להיות בחי' הקירוב והדביקות באלקות ע"ז כו', וא"כ הרי בעיקרו ויסודו הוא בחי' החסד והאהבה כו', ומ"ש³⁶ עתה ידעתי כי ירא אלקי' אתה, היינו היראה שלא יפרד ח"ו, וכמ"ש במ"א³⁷, הרי שעצם הטבע אינו משתנה כו'. וכן במדת הגבו', יכול להיות שאיש הכילי יהי' כמו איש הטוב בעצם, בעת השמחה, כמו בשמחת בנו יחידו כו', ה"ז ג"כ רק לפי שעה, וגם, שאז הטוב הוא בתגבורת גדולה כו', והיינו שעצם טבע המדות אינו משתנה כו'. ואפי' ע"י עבודה ככה הנה"א לשנות מדות הטבעיים דנה"ב, וע"ז הוא ירידת הנשמה בגוף, וזאת היא כל עבודת האדם כל ימי חייו לשנות הטבע דנה"ב כו', הנה גם כאשר פועל בעבודתו לשנות ולהפך את הטבע, מ"מ, עצם הטבע נשאר כמו שהי' כו', רק שקודם היתה המדה ברע, וע"י העבודה תהי' הטבע הזאת בטוב, וכמו הכעס על ההיפך, ורשפי אש בהתפעלות יתירה כו' (ובאמת הכעס על ההיפך אין זה עדיין תכלית הטוב, כי מדת הכעס א"צ להיות, גם הכעס על הרע, רק מה שצר לו מזה שנמצא הרע כו', וכמ"ש במ"א³⁸, הנה זה שצר לו (דער ניט גוט), ה"ז ג"כ מדת הגבו', וגם, דמי שהוא במדת הגבו', הצער מההיפך הוא בתוקף ביותר כו'). וגם ע"י התשובה שמשנה המהות, מ"מ נשאר עצם הטבע, רק שבא בציוור אחר, וכמו מי שהוא בטבע הגבו', הוא יותר בטבע מרירות ומרה שחורה, וטבע מדת החסד הוא בשמחה ומרה לבנה כו', וכן המדות דנה"א בכחי' חו"ג, כמ"ש באגה"ק סי' ט"ו³⁹, דמדת החסד הוא שמאבהת ה' ומרוב חפצו לדבקה בו הוא חפץ חסד כדי לדבוק⁴⁰ במדותיו כו', ומדת הגבו' הוא להפרע מן הרשעים⁴¹ ולענשם בעונשי התורה, וכן להתגבר על יצרו⁴² ולקדש א"ע במותר לו⁴³ ולעשות גדר וסיג לתורה כו'⁴⁴. הרי טבע המדות האלו אינם משתנים לעולם כו'. הרי

(34) ראה ד"ה דור לדור לאדמו"ר האמצעי (קה"ת, תשנ"ב) ע' 25. סה"מ תרמ"ז ע' ק.
(35) ישע"י מא, ח.
(36) וירא כב, יב.
(37) ראה תורת חיים בראשית לח, ב. סה"מ תרמ"ז שם.
(38) ראה סה"מ תרנ"ד ע' ריא. תרנ"ט ע' צו ואילך. עת"ר ע' תלא. ספר השיחות תורת שלום ע' 223.
(39) כנג, סע"א ואילך.
(40) לדבוק: בלוח התיקון לתניא: לידבק.
(41) ראה אבות רפ"ה.
(42) ראה אבות פ"ד מ"א.
(43) ראה יבמות כ, א. תניא פכ"ז. פ"ל.
(44) ראה אבות פ"א מ"א. וראה יבמות כא, א.

(31) בלקו"ש ח"ט שם: מדות זיינען ניט קיין שטאַרק קייים'דיקע מציאות, זיי זיינען עולז צו נשתנה ווערן. ובהערה 50 שם: אין לזה סתירה מהמבואר (ראה תו"ח בראשית יא, ד ואילך. המשך תער"ב פרנ"א ואילך. ועוד) שהמדות הן בתוקף גדול בעצם שאינם משתנים כו' – כי שם המדובר בעצם המדה, דמי שהוא בעל חסד לא ישתנה לבעל גבורה כו'. והמבואר בפנים הוא, בהתפעלות המדות שהיא בשינויים כו', שלכן הקטן שאין בו שכל מדותיו משתנות בקל, ודוקא כאשר המדות הן ע"פ שכל הן בתקיפות שלא ישתנו (ראה מקומות הנ"ל).
(32) ע"פ תפלת "רבנו של עולם" בסדר תפלת השחר.
(33) ראה סה"מ תרנ"ד ע' רכה. המשך תרס"ו ע' רלה. לעיל פנ"א. פנ"ו (ע' כנג. ע' קלט). סה"מ תש"ה ע' 188. לקו"ש ח"א ע' 25.

שהמדות יש בהם תוקף יותר מהמוחין כו'. וזהו לפי שהמדות מושרשים בעצם הנפש למעלה מן המוחין כו', כי המדות הן עצמיות הנפש שבא בהתגלות כו', דהגם שהמדות באים בכחי' כחות, היינו בכחי' מציאות דבר ובכחי' תוקף המציאות כו', וגם בכחות מחולקים דמדת החסד ומדת הגבו' כו', מ"מ, בעצם הן העצמיות של הנפש שבא בכחי' ציור כזה כו', והיינו שבעצם זהו ההשרשה הפשוטה שבנפש, רק שבא בחי' ציור דחסד או גבו' כו', ובאיזה ציור שבא ה"ז בכחי' פשיטות העצמית כו', וזהו סיבת התוקף שלהם, מפני שהם פשיטות העצמות כו'.

קיצור. ולפי הנ"ל יובן שהתיקון הי' בב' ענינים, הא', שהספירות יתנו מקום ויסבלו זא"ז, וזה בתיקון האור, שיהי' בכחי' מיעוט וחלישות. דהנה, עיקר התוקף הוא במדות, כי השכל יכול להשתנות, מפני שכל ענינו לחלק ולפרט כל ענין, שעיי"ז דוקא הוא תפיסת הענין והשגת הענין, וההתחלקות היא חלישות האור, וגם משום הענינים שונים שבו, ויכולים להטותו לסברה אחרת. ועקשות, להיות שזהו מטעם כמוס כללי, אינו משתנה, ומ"מ ג"ז משתנה לפעמים. אבל המדות הן טבע הנפש, והוא התגלות השרשה פשוטה שבנפש, שלמעלה גם מהכחות עצמיים, ולפי ההשרשה שבנפש (שבעצמה למעלה גם מזה) אם בחסד או בגבו', הוא התגלות הכחות. וזהו אינו משתנה, רק מתעלם לעתים לפי שעה. וגם בעבודה שהנה"א מהפך הטבעית דנה"ב, הנה עצם ההטבעה נשארת, רק שהיא בקדושה, וכן בתשובה. והרי חו"ג הן כחות הנפש, הנה זהו ציור העצם.

(רנב) **והענין** הוא, דהנה נת"ל פמ"ט⁴⁵ ההפרש בין רצון לחכ', דחכ' הוא כח שחויץ לעצמות הנפש, משא"כ הרצון הוא התגלות העצמות כו', כן הוא במדות, שבעצם מהותם הן הרצון, רק שזהו כמו שבא בכחי' מציאות, היינו בכחי' כח כו', דהרצון הוא בחי' אין, דגם התגלות הרצון אינו בכחי' מציאות ולא בהתחלקות פרטים כו', ובמדות הוא שבא בכחי' מציאות דבר, ובמדה פרטיות דחסד או גבו' כו', אבל המציאות הוא פשיטות העצמות שבא בפרט זה בכחי' מציאות דבר כו' (וכן ברצון כמו שבא בד"פ ברצונות פרטים עד הרצון שבמעשה, ה"ה בתוקף כמו הרצון פשוט כו', וכמשנת"ל פ' פ"א⁴⁶ ומ"מ, בהרצון גם בהפרטים אינו בכחי' מציאות, ובמדות הן בכחי' מציאות כו'. ובאמת ההשרשה פשוטה ה"ז למע' מן הרצון, שהרי גם התגלות הרצון הוא לפי אופן ההשרשה שבנפש כו', והמדות הן ההשרשה הנ"ל שבאה במציאות כח כו'). ואין זה כמו השכל שבד"כ הוא בחי' צורה שמצייר את החומר, וזהו מה שהוא כח ולא עצם, היינו שהוא בחי' צורה לבד כו', וזהו הסיבה שמשנתה ומתחלף, כי הצורה יכולים לשנות ולעשות צורה אחרת כו', משא"כ המדות, זהו החומר העצמי שבא בציור הזה כו', דבהיותם כחות ה"ז ג"כ ציור, אבל זהו החומר מצטייר בציור הזה כו'. וזהו הטעם דתוקף המדות יותר על השכל, שאינן משתנים כו', מפני שהן עצמות הנפש כו'.

ש"פ בהעלותך, ה'תרד"ע

תרצט

וכן הוא למעלה, דאו"א במזלא אתכלילו⁴⁷, שהן מזלות ושערות הנמשכים ממו"ס כו' (וג"ז רק בבחי' יניקה, ומה שמלבישים הוא רק זרועות דאריך כו', כנודע⁴⁸), וז"א בעתיקא אחיד ותליא⁴⁹, הרי ז"א שהן בחי' מדותיו ית', הן למעלה בשרשם מחו"ב כו'. ולכן האבות הן המרכבה⁵⁰, דהאבות שהן בחי' חג"ת, ה"ה בבחי' מרכבה לאדה"ע, בחי' חו"ב, להעלותם בבחי' כי לא אדם הוא⁵¹, ולהמשיך מבחי' כי לא אדם תוס' אורות בבחי' ציור אדם כו', והיינו מצד שרשן הקדום למעלה מבחי' המוחין דחו"ב כו', וכמ"ש בתו"א⁵¹ על מא' זה.

וכמו"כ בעבודה, התגלות בחי' אהבה המוסתרת בעצם טבע הנשמה היא בחי' אה"ר ורעו"ד, שזהו בבחי' תוקף הרצוא והצמאון ביותר, שזה מגיע למעלה הרבה מבחי' המוחין כו', והו"ע ובכל מאדך⁵², האה' הבלתי מוגבלת שמגיע למעלה בבחי' עצמות או"א"ס הבל"ג כו'⁵³, וכמא' דלית מח' תב"כ, דבעצמות אין שום מח' והשגה תופסת כלל, אבל נתפס איהו ברעו"ד כו'⁵⁵, וכידוע דעבודה דמוחין, אפי' במדרי' גבוה, הכל הוא בבחי' האור שבא במדה וגבול, דבזה שייך ענין ההתבוננות, וזה הוא שממשיכים ע"י עבודה זו כו', משא"כ אה' דבכל מאדך שמצד עצם טבע הנשמה, ה"ז מגיע בעצמות או"א"ס, ונמשך עי"ז תוס' אורות בבחי' המוחין כו'.

תקיא

והנה אחכ"ז אנו רואין דמ"מ המוח שליט על הלב⁵⁶, והנהגת המדות הן ע"פ השכל כו', שהרי גם תולדות המדות הן מהשכל⁵⁷, כי לא יתעורר אדם באיזה מדה, כ"א ע"י השגת השכל דוקא, ועם היות דאין התהוות מהות המדה מן השכל, מ"מ, הלידה והתגלות של המדות הוא מן השכל, דדוקא כאשר מתבונן ומשיג בשכלו טוב הדבר, יתעורר באהבה איליו כו', וממילא לפי אופן חיוב השכל, לפי אופן כזה יהי' התפעלות האהבה כו', והיינו דלפי אופן הטעם המחייב את האהבה, כך יהי' שיעור התפעלות האהבה כו'. דכן אנו רואין גם במדות שבין אדם לחבירו⁵⁸, באה' או שנאה בחסד או דין, דהכל תלוי בהטעם ושכל שיש לו בזה, דלפי אופן כזה היא האהבה או השנאה אליו, וממילא, שיעור ערך האהבה תלוי' בשיעור ערך הטעם המחייבה, כמו בכמות ואיכות הטובות והחסדים שעשה עמו כו', וזהו בקטנות המדות כו', וכן לפ"ע טובת האיש מצ"ע, בטוב המדות והמעשה או בטוב השכל שלו, וכמו רבו שלמדו חכ' ומדות טובות, יש לו אהבה אליו, דלפ"ע הלמוד שלמדו, לפ"ע זה הוא האהבה, דאינו דומה האהבה לרבו שלמדו קריאת אותיות, לרבו שלמדו מקרא ומשנה וגמ' ושכליים עמוקים כו', וכן לפ"ע טוב שכלו בעצם, לפ"ע זה הוא האהבה כו', וכן להיפך, במי שעשה לו רעה, או ששנאו בעיניו מצד מעשיו

47 זח"ג רצב, א (אד"ז). עץ חיים שער טז (שער הולדת או"א) פ"ו.

48 ראה עץ חיים שער יד (שער או"א) פ"א. שער טו (שער הולדת או"א) פ"ו. שער כט (שער הנסירה) פ"ו. וראה לעיל פקס"ג (ע' תמה).

49 זח"ג שם.

50 ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

51 יתרו ע"א, ב. עב, ג.

52 ואתחנן ו, ה.

53 ראה תו"א מקץ לט, ג.

54 תקו"ז בהקדמה (י, א).

55 ראה זח"ג רפט, ב (באד"ז). המשך תרס"ו ס"ע עח. סה"מ תרפ"ט ע' 105 ואילך.

56 זח"ג רכד, סע"א. וראה תניא פ"ב (יז, רע"א). פ"ז (כג, א). פ"ל (לח, ב). פנ"א (ע"א, סע"ב).

57 ראה גם סה"מ תרס"ה ע' כא ואילך. ד"ה ויורע יצחק שבהערה 67.

58 בהבא לקמן – ראה תורת חיים שבהערה 1.

ומדותיו הרעים או קוטן דעתו, כן לפי"ע זה תהי' השנאה אליו כו', דהכל תלוי בהשגת השכל, וכמה שיעמיק יותר באיכות ומהות טו"ר שבחבירו, כן יהי' ערך התפעלות המדה שבלב כו'. וכן הוא בעבודה בהתפעלות אהוי"ר, שזהו דוקא ע"י ההתבוננות באלקות כו', דהרי לא יתעורר באהוי"ר בלי השגה והתבוננות אלקי כו', דאיך יהי' לו אהבה לאלקות, כאשר אינו יודע את אלקות כו'. והתפעלות המדות שבלא הקדמת ההתבוננות, אינם אמיתיים, ותומ"י יתבטלו והי' כלא היו כו', כ"א דוקא ע"י התבוננות בהעמקת הדעת, עי"ז דוקא יהי' התפעלות אמיתי כו', וכמ"ש בס"ש ב"ח פ"ג ג' 59. וזהו שאומרים ואהבת⁵² דוקא לאחר שמע ישראל כו'⁶⁰ וברוך שם כו'⁶¹, דדוקא ע"י ההתבוננות בה' אלקינו והוי' אחד כו', ובהתבוננות דבשכמל"ו, איך שהכל נתהווה רק מההארה אלקית כו', עי"ז תהי' התעוררות האהבה בפרטי המדרי' דבכל לבכך ובכל נפשך כו'. וזהו שיש זמן מיוחד להתעוררות אהוי"ר, והיינו בשעת התפלה, דאז הוא זמן ההתבוננות, ועי"ז הוא מתעורר באהוי"ר כו', וא"א שיהי' כל היום באהוי"ר, מפני שא"א להיות ההתבוננות תמיד כו', רק מה שנשאר על כל היום הוא הרשימו לבד כו'. ובזה יש כמה חילוקי מדרי', באופן הרשימו שנשאר על כל היום, וזה תלוי באופן העבודה בתפלה⁶², דכאשר בתפלה ההתבוננות הוא בטוב ומתעורר באהוי"ר אמיתיים, אז כל היום גם כשהוא בעניני העולם הוא באופן אחר, וכמ"ש⁶³ בכל דרכיך דעהו כו', וצדיקים הגדולים שהן מיוחדים ודבוקים באלקות כל היום, זהו מפני שבתפלה מאיר בהם אור האלקי בנפשם בכחי' הנחה טובה במוח ולב, ה"ז נשאר על כל היום כו'⁶⁴. ובד"כ העבודה היא בזמן מיוחד, מפני שההתעוררות האהוי"ר הוא ע"י השגה והתבוננות דוקא כו'. הרי דלידת המדות הוא מהמוחין, ומתנהגים ע"פ המוחין כו'.

תקיב

קיצור. והענין הוא, דהמדות הן הרצון בעצם מהותן (ולמעלה מזה, שהן התגלות ההשרשה עצמיות), רק שבאין במציאות, והוא שפשיטת העצמית בא בציר פרטי. ושכל הוא כחי' צורה בעצם, ולכן משתנה. ולמעלה הו"ע ז"א בעתיקא אחיד. ולכן האבות הן המרכבה להעלות חב"ד. ומ"מ, הרי תולדות המדות מהמוחין דוקא, וכפי שיעור חיוב המוחין, וכן בעבודה ואהבה הוא דוקא ע"י ההתבוננות בשמע ישראל וברוך שם, ולכן יש זמן מיוחד לתפלה, וכהי"ו⁶⁶ רק רשימו, ובצדיקים האור שבתפלה מאיר כהי"ו.

(* (וכן הוא למעלה, דז"א נק' בן וח"ב נק' או"א, דלידת ז"א הוא מהמוחין דאו"א וכל ההגדלה דז"א בעיבור יניקה ומוחין הכל הוא מהמוחין דאו"א כו')⁶⁵.

(64) ראה תניא פי"ג (יט, א).

(65) על קטע זה כתב רבינו: „משבחה"ע אצ"ל" (= מה שבחצאי העיגול אין צריך להעתיק). – ראה לעיל ע' יד הערה 50 בשוה"ג.
(66) = וכל היום.

59, ז, ב.

(60) ואתחנן ו, ד.

(61) פסחים נו, א.

(62) ראה לעיל פקי"א (ע' רצא). וש"נ.

(63) משלי ג, ו.

ש"פ בהעלותך, ה'תרד"ע

תשא

רנג) ולכאורה כ"ז אינו מובן, מאחר שהמדות הן למעלה מן המוחין, ויש תוקף גדול במדות יותר מהמוחין⁶⁷, איך הם מתנהגים ע"י המוחין, שזהו כמו התחתון שמתנהג מן העליון, וכמו הקטן שמתנהג מן האומן אותו ומדריכו כו', ובהכרח שיהי' בזה ביטול המדות לגבי המוחין, דאז שייך לומר שהן מתנהגין ע"י המוחין, ומאחר שהמדות הן למעלה מהמוחין, ויש בהם תוקף יותר מהמוחין כו', איך הוא לידת והנהגת המדות ע"י המוחין כו'.

אך הענין הוא, דזה שהמדות מתנהגים ע"י המוחין, זהו כשהמדות הן בכחי' חלישות, דאז ה"ה בטלים אל המוחין, והן כלים לאור המוחין להתנהג על ידן כו'. דהרי לידת המדות מן המוחין והנהגתן מן המוחין, זהו דוקא ע"י התלבשות המוחין בהם כו', וכמו בהתעוררות אהוי"ר בלב, ה"ז דוקא כאשר ההשגה והתבוננות המוח נרגשת בלב, אז דוקא נתעורר בלבו כו', דאם ההתבוננות נשארת במוחו ואינו מגיע אל הלב, לא יהי' ההתעוררות בלב כו'. שזה הי' ענין גלות מצרים, שזהו הפירוד בין המוח ללב, ע"י ג' שרי פרעה⁶⁸, שעומדים במיצר הגרון, ומעכבים שההתבוננות שבמוח לא יגיע אל הלב כו', דתכלית המכוון הי' שלא יהי' התגלות המדות, וכמ"ש⁶⁹ אם בן הוא כו', וזה הי' ע"י שלא יגיע ההתבוננות בלב כו', וכמ"ש במ"א⁷⁰. ובכדי שיהי' התעוררות הלב, זהו דוקא כאשר ההתבוננות נרגשת בלב כו'. שע"ז נצטוינו וידעת היום והשבת אל לבבך כו'⁷¹, דהעיקר הוא שההתבוננות איך שהוי' אלקים כולא חד⁷² יהי' בכחי' השבה אל הלב, שיאיר ויורגש הענין בלבו דוקא כו'⁷³. וזהו ע"י הדעת, שעז"א וידעת היום כו', וכידוע שהדעת מחבר המוחין עם המדות כו', וענין הדעת הוא ההרגשה הבאה ע"י ההתקשרות כו', כנודע⁷⁴, ועי"ז דוקא הוא לידת המדות כו', וכן הוא בגשמיות, דאהבה ושנאה או חסד ודין הבאים ע"י הטעם ושכל, ה"ז דוקא כאשר הטעם בטוב הדבר או להיפך הוא נרגש בלב כו', והוא ע"י הדעת כו', וכמ"ש באריכות בלק"ת ד"ה וידעת היום⁷⁵. וכן כל הנהגת המדות שע"י המוחין, וכמו בגדול שמדותיו הן בהנהגה שכליות בכל דבר ע"פ חיוב השכל כו', ה"ז התלבשות והתעסקות השכל להשכיח ולהשיג ולחשוב בזה איך יהי' הנהגת המדות בכל פרט כו', ואינו מתפעל מעצמו בשום דבר, כ"א ע"פ השכל וכפי חיוב השכל כן יהי' המדות כו'. וכ"ז הוא כאשר המדות הן בחלישות, דאז הן כלים לאור השכל, ובטלים אל השכל, שמתנהגים ע"י כו'. אבל המדות בעצם מהותם ה"ה למעלה מהמוחין, ומצ"ע יש בהם תוקף גדול יותר מהמוחין, ואינם בטלים כלל אל המוחין כו'. וכמו שאנו רואין גם בהמדות הנולדים מן השכל, הרי יכול להיות אח"כ תוקף התפעלות המדות הרבה יותר מהשכל המולידם כו', והיינו מצד עצם מהותם שהן בתוקף יותר מהמוחין כו'. אך כאשר

72) ראה זהר ח"א יב, סע"א. ח"ב כו, ב. קסא. א. וראה סה"מ תרנ"ז סע"ע מה ואילך. תרצ"ב ע' רמד ואילך.

73) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' סה ואילך. תורת חיים תרומה דש, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקהל ע' תרע"א ואילך. אוה"ת ויקהל ח"ו ע' ב"רד. סה"מ תרס"ה ע' רי. ע' רמח ואילך.

74) תניא ספ"ג. ובכ"מ.

75) ואתחנן ד, א ואילך.

67) ראה גם ד"ה ויורע יצחק תשכ"ז (סה"מ מלוקט ח"ה ע' עו. בהוצאה החדשה – ח"א ע' שלה).

68) ראה לקוטי תורה להאריז"ל וישב לט, מ (ד"ה ויהי כו' עתה נבאר סוד יוסף). תו"א וארא נת, ב ואילך. יתרו ע"א, ד. הוספות לויחי קב, ג. קד, ב ואילך.

69) שמות א, טז.

70) ראה תורת חיים שמות כו, א ואילך. לד, סע"ב ואילך.

אוה"ת שמות ח"ו ע' ב"תקת ואילך. ח"ח סע"ב בתתמה ואילך.

71) ואתחנן ד, לט.

העבודה תחלה בבחי' ⁷⁶ המדות הנולדים מן המוחין, אז גם המדות שמצ"ע, היינו בחי' תוקף המדות, שהו"ע אה"ר כו', ה"ז ג"כ בבחי' הביטול כו', ובאמת בחי' אה"ר הוא שנותנים מלמעלה, וכידוע בפ"י ואהבת, שיש בזה ב' פ"י⁷⁷, הא', ל' ציווי, והיא האהבה שע"פ טו"ד, שזהו ככח האדם מעצמו לבא לידי אהבה ע"י התבוננות כו', והב', ואהבת ל' הבטחה, שסופך לבא לידי אהבה, והיא האהבה שנותנים לו מלמעלה כו', וכמו⁷⁸ ביראה כתי'⁷⁹ ואתנם לו מורא, ע"י ויראני כו', וע"י הקדמת האהוי"ר שע"פ טו"ד, נותנים מלמעלה אהוי"ר עליונים, והן בבחי' ביטל כו' (והיינו שנותנים לו בחי' מדות דתיקון כמו שהן בשרשן כו').

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש בהעלותך את הנרות, דענין העלאת הנרות הוא בחי' אה"ר, שזהו מה שאהרן כה"ר המשיך בנש"י בחי' אה"ר שלמעלה מטו"ד כו', והיינו הנרות מצ"ע שהן בבחי' העלאה היינו בחי' האהבה שע"פ טו"ד, והעלאת הנרות התגלות בחי' האה"ר כו', ובכדי שתהי' התגלות אה"ר, צ"ל תחלה העבודה שע"פ טו"ד, כנ"ל. וזהו שאומר אח"כ² וזה מעשה המנורה מקשה זהב, דמקשה הוא ל' קושי, וכמא'⁸⁰ שנתקשה משה כו', והנה קושי' הוא בחי' העלם והסתר, כנודע, וזה שייך בכחות הנפש המלובשים בגוף, שבזה שייך העלמות והסתרים מהנה"ב כו', והעבודה שע"פ טו"ד היא להסיר ההעלמות וההסתרים כו', ואומר² עד ירכה עד פרחה מקשה היא, דיריכה זה מדרי' נמוכות, ופרחה מדרי' גבוהות, כמ"ש בלקו"ת ע"פ זה⁸¹, והיינו כנ"ל דגם במדרי' גבוהות, העבודה שע"פ טו"ד ה"ז בהאור שבא בבחי' התלבשות כו'. וע"ז נא' כאן מעשה המנורה, הגם שנאמרה בזה פ' שלימה בפ' תרומה, שזה שייך להעלאת הנרות, שע"י הקדמת העבודה שע"פ טו"ד, נותנים בחי' אה"ר, שזה הי' עבודת אהרן להמשיך בנש"י כו'. ועז"א שלך גדולה משלהם, דהנה נת"ל בפרי"ב ואח"ז⁸², ההפרש בין קרבנות וקטרת, דקרבנות הוא העבודה דחיצוניות הלב, והיינו שע"פ⁸³ טו"ד, וקטרת היא העבודה שלמעלה מטו"ד כו', ומנורה הוא כענין הקטרת, וכמשנת"ל פרי"י⁸⁴ מהבחי"י⁸⁵ בשם המד"ר⁸⁶, וזהו שלך גדולה כו'. וגם י"ל שלך גדולה משלהם היינו שע"י העבו' דע"פ טו"ד באים לבחי' אהוי"ר העליונים כו'. וזהו בהעלותך את הנרות, דהנרות הן בבחי' העלאה, וזהו האהוי"ר שע"פ טו"ד, והעלאת הנרות הוא האהוי"ר העליונים כו'. ואו' וזה מעשה המנורה, היינו העבודה שע"פ טו"ד, ועי"ז הוא העלאת הנרות, התגלות בחי' רעו"ד כו'.

קיצור. אך זהו כשהמדות הן בבחי' חלישות, והנהגת המדות ע"י השכל הוא ע"י התלבשות דוקא, ובעבודה, כאשר ההתבוננות נרגשת בלב (וז"ע גלות מצרים, להפריד בין המוח והלב), ולכן העיקר הוא הדעת. וכ"ז בחלישות המדות. ויכול להיות

76 בבחי': אוצ"ל: היא בבחי'.

77 ראה תר"א תשא פו, ג ואילך. סה"מ תר"ל ע' קכב.
תרל"ב ח"א ע' קלט ואילך. תרנ"ג ס"ע קצג ואילך. תרנ"ז ע'
קא ואילך.

78 ראה סה"מ שצויינו בהערה הקודמת.

79 מלאכי ב, ה.

80 ראה מנחות כט, א. פרש"י תרומה כה, לא. שם, מ.

בהעלותך ה, ד.

81 לקו"ת בהעלותך לב, ד ואילך. לג, ג.

82 ע' תקפט ואילך.

83 שני"פ: אוצ"ל: עבודה שע"פ.

84 ע' תקפב.

85 בהקדמה לפ' תצוה.

86 ראה תנחומא תצוה טו.

תשג

ש"פ בהעלותך, ה'תרד"ע

בהם הגדלה מצד מהות עצמן, אך ע"י הקדמת העבודה שע"פ השכל, גם עצם המדות בבחי' ביטול. ובאמת הוא שנותנים מלמעלה אהוי"ר עליונים. וזהו מ"ש בהעלותך את הנרות, הנרות הן האהוי"ר שע"פ טו"ד, והעלאת הנרות ע"י אהרן, גילוי בחי' אה"ר.

בס"ד. ש"פ שלח, תרד"ע

תקיד ויהסי כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל כו'.² וצ"ל³ מהו אומרו אל משה, דהל"ל סתם ויהס את העם, וכי הי' הדבר נוגע אל משה יותר מכולם. גם מהו"ע כי יכול נוכל לה, הלא כבר אמר וירשנו אותה, מהו עוד כי יכול כו', ומשמע שזהו נתינת טעם על וירשנו אותה, וצ"ל מהו הנתינת טעם בזה. ובגמ' דסוטה⁴ אמרו, עלה נעלה, אפי' משה אומר לנו לעשות סולמות ולעלות לרקיע אנו עולים, וגם זה צ"ל מה"ע הסולמות כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל⁵ דבמדות יש תוקף גדול יותר מבמוחין, דבמוחין יש שינוי, דלפעמים משכיל כך ולפעמים כך, והמדות אינם משתנים בעצם מהותן כו', מפני שהמדות הן התגלות הטבע שבנפש, דענין ההשרשה פשוטה שבנפש דכל העצם הוא בהשרשה זו, ולפי אופן ההשרשה הוא התגלות כל הכחות, והמדות הן התגלות ההשרשה הפשוטה, וע"כ יש בהם תוקף גדול כו'. ומ"מ המוח שליט על הלב⁶, והנהגת המדות הוא ע"י המוחין כו'. ונת' שזהו כאשר המדות הן בחלישות, דאז הן כלים לאור המוחין ומתנהגים על ידן, דכשהמדות הן בתוקף, אינם בטלים אל המוחין, רק כשהן בחלישות ה"ה בטלים אל המוחין ומתנהגים ע"י כו'.

רנד) וביאור הענין, הנה אנו רואין דהגדלת המדות הוא מן המוחין, שהרי הקטן מדותיו קטנים, והיינו גם כשהגיע לעונת המוחין, דכ"ז שלא הגיע לעונת המוחין ה"ה טבעי לבד, אבל גם כאשר הגיע לעונת המוחין, להיות שכלו בקטנות, גם המדות שלו הן בדברים קטני הערך, וכשיגדל שמתגדל גם מדותיו⁸ הן בדברים גדולי הערך. הגם שהמדות הן מהות בפ"ע מן המוחין, ואין התהוות עצם המדות מן המוחין, רק שהמוחין הן כמו מראה מקום אל המדות, שמראה להם מה שירצה, דהמדות הן חפץ הלב שרוצה באיזה דבר הטוב, והשכל מראה לו שזה הדבר טוב ומתעורר בלבו לרצות בו, וכמו עד"מ כשאחד בא ומגיד לחבירו שנמצא אוצר במקום פלוני, ה"ה מתעורר במדה לזה, הרי הרצון להאוצר כבר ישנו בו מקודם, רק שלא הי' בהתעוררות כלל, מפני שלא ידע שנמצא כלל, וכאשר זה הודיעו שנמצא אוצר, והוא במקום פלוני, ה"ה מתעורר ברצון לזה, וזהו שהשכל מראה את הדבר הטוב, ועי"ז יתעורר המדה כו', וממילא, לפי

1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה בראשית ברא

בתורת חיים בראשית יא, ב ואילך. ד"ה להבין ענין עיבור יניקה ומוחין במאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ע' תכח ואילך עם הוספות וכו' – ד"ה תפילין דמארי עלמא באוה"ת ואתחנן ע' שכח ואילך. ד"ה והי' לך לאות על ירך תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' קה ואילך) – כנסמן לקמן בהערות.

חלק מד"ה להבין ענין טענת המרגלים תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' קסב ואילך), ד"ה הנ"ל תשכ"ה (סה"מ תשכ"ה ע' שז ואילך) וד"ה ויהס כלב תשכ"ו (סה"מ תשכ"ו ע' רנד) מיוסדים, כנראה, על מאמר זה.

לסיום המאמר – ראה ד"ה ויהס כלב באוה"ת שלח

הוספות ע' 52 (בהוצאת תשנ"ו).
 2) שלח יג, ל.
 3) ראה גם רד"ה ויהס כלב אע"ר (סה"מ אע"ר ע' קיז).
 4) לה, א. הובא בפרש"י עה"פ.
 5) פרנ"ג (ע' תשא).
 6) זח"ג רכד, סע"א. וראה תניא פי"ב יז, רע"א). פי"ז (כג, א). פ"ל (לה, ב). פנ"א (עא, סע"ב).
 7) בהבא לקמן – ראה תורת חיים אוה"ת וסה"מ תרכ"ז שבהערה 1.
 8) שמתגדל גם מדותיו: אוצ"ל: שמתגדל שכלו, גם מדותיו.

ש"פ שלח, ה'תרד"ע

תשה

אופן הגדלת השכל שמראה לו טוב הדבר, לפי אופן כזה הן המדות כו'. וזהו בד"כ שהגדלת המדות הן מן המוחין. אמנם עיקר ענין ההגדלה שע"י המוחין הוא בהאור וחיות של המדה, שע"י המוחין נמשך אור וחיות בהמדה, ועי"ז המדה היא לא בבחי' מציאות ולא בבחי' מורגש, עם היות שהמדה היא בהתגברות יותר, וכמשי"ת, מ"מ, אינה בבחי' מורגש, מצד האור והחיות שבה כו'.

דזהו כללות ההפרש בין מדות טבעיים למדות שכליים, מדות טבעיים הן חומריים ומורגשים ביותר בעצמן, ומדות שכליים אינם מורגשים כ"כ כו'. וכמו שהנה"ב הוא טבעי, ונה"א הוא שכלי, להיות דנה"ב הוא חומרי בעצם מהותו, שיודע רק עצמו ומהותו במורגש ביותר, והנה"א הוא צורי בעצם, והיינו דעצם מהותו הוא ביטול והמשכה (א ציא) למה שלמעלה ממנו, והו"ע הרצון עצמי וטבעי שבנשמה שהיא בבחי' רצוא תמיד לאלקות (ועמשית"ל פ"9), וזהו שהוא שכלי, דהשכל הוא צורה בעצם, כמשנת"ל פרנ"ב¹⁰, וכמ"ש במ"א¹¹ דהמוחין הן בבחי' עלי' והבדלה (ונז' לעיל פרל"ז¹²), ובכל פרצוף הג"ר הן בחי' השבת שבו כו'.

ובלק"ת ד"ה אם בחקתי הב"כ¹³, נפש השכלית המחבר הצורה והחומר, שהוא נה"א עם הנה"ב כו', ונפש¹⁴ היא בחי' נוגה מעורב טו"ר כו', והיינו, דשם הכוונה דנה"א הוא בחי' הרצון עצמי וטבעי דנשמה לאלקות, שזהו עיקר האלקות שבנשמה, וכמשנת"ל פרנ"ב¹⁵. ובענין נפש השכלית מכו' במ"א¹⁶, שזהו בחי' הטוב שבנוגה, והיינו מה שיש בכח האדם להשכיל בשכל אנושי ג"כ בגדולת ה' ולהתפעל במוחו ואח"כ בלבו, והיינו עד שגם השכל מסכים עם הטבע דנה"א כו', וזהו הגורם דהניצוץ אלקי דנשמה, דהיינו הרצון שלמעלה מטו"ד, יהי' מאיר בגוף כו', וכמ"ש במ"א¹⁷. אבל זאת ודאי דגם הנה"א הוא שכלי, רק שיש הפרש גדול בין השכל דנה"א להשכל דנפש השכלית, דהשכל דנה"א הוא שכל אלקי (געטליך), וכרוח אלקי ממש, ומשגת אלקות ממש, אם בבחי' ידיעת המציאות או השגת מהות ועצם אור האלקי, ע"ד השגת אלקות דנשמות בג"ע, וגם בנבראים השגתה הוא בבחי' הרוחניות, בבחי' התהוות העולמות והנבראים מאין ליש, והוא ההשכלה וההשגה בגוף ועצם האין האלקי איך ומה הוא, ובאיכות ענין ההתהוות, ואיך שכל נברא באמת הוא האין האלקי בעצם מהותו כו'. משא"כ השכל וההשגה דנפש השכלית באלקות הוא הכל רק מצד הנבראים, וכמו גדולת ה' בענין ההתהוות שנעשה דבר מלא דבר¹⁸, ובריבוי ההתהוות, דמה רבו מעשיך¹⁹ בנבראים בריבוי עד אין שיעור, ומה גדלו מעשיך²⁰ בנבראים העליונים כו', שבזה נראה ונגלה גדולתו וגבורתו ית',

(9) ראה לקמן פרפ"ג (ע' ותקעב ואילך).

(10) ע' תרחצ ואילך.

(11) ראה סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך. המשך

(12) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(13) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(14) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(15) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(16) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(17) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(18) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(19) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(20) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(9) ראה לקמן פרפ"ג (ע' ותקעב ואילך).

(10) ע' תרחצ ואילך.

(11) ראה סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך. המשך

(12) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(13) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(14) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(15) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(16) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(17) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(18) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(19) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

(20) ראו סה"מ תרכ"ח ע' ה. תרכ"ט ס"ע ט ואילך.

וכמ"ש במ"א²¹, וכן בביטול הנבראים למקור חוצבם, ואיך שכולם מהללים ומשבחים ובטלים לאלקות כו', וכמו שרואה בעצמו ביטול הגוף אל הנשמה, שנגרר אחר החיות ובטל לגמרי אל רצונו כו', כמו"כ יבין ביטול הנבראים אל אור וחיות האלקי המהווה ומחי' אותם כו' (ועמ"ש בסו"ד"ה ששת ימים הא' ובהבי' שם²²). ולהיות שהנבראים מנוגה, ע"כ גם השכל המשיג ביטול הנבראים הוא מבחי' הטוב דנוגה, שהוא משיג רק הביטול דנוגה כו'. ויותר מזה מכו' במ"א¹⁷, דגם נשמה האלקית שהיא מסט' דבעירא דכיא, כמ"ש בסבא דמשפטים²³, ב"נ²⁴ כד אתיליד יהבין לי' נפשא מסטרא דבעירא כו', הנה השכל שבה ג"כ מבחי' הטוב שבנוגה כו', ומכו' הענין במ"א¹⁷. אמנם כן הוא שגם הנה"א הוא שכלי, ולכן נק' אדם²⁵, והרי מעלת האדם הוא בשכל כו' (ועמשנת"ל פר"ג²⁶), ומכו' במ"א²⁷, דגם בחי' הרצון פשוט דנה"א יש בזה בחי' חכמה כו').

וכמו כללות ההפרש בין נה"א ונה"ב, שהו"ע שכלי וטבעי, צורה וחומר כו', כן הוא ההפרש בין מדות טבעיים ומדות שכליים גם בקדושה, דמדות טבעיים הן בבחי' חומר, שאינם בדקות, והן במורגש בעצם (ועמשנת"ל פרי"ד²⁸), ומדות שכליים הן בבחי' דקות, שהעיקר בהם האור והחיות, והן בלתי מורגשים כו'. וביותר הוא בגדלות המדות, בחי' מוחין²⁹ שית"ל פ'³⁰, וע"י המוחין המדה היא בהתגברות יותר, היינו שהיא בריבוי האור ובבחי' פנימי ביותר כו', וכמשי"ת.

וזהו התחדשות ההגדלה שע"י המוחין להגדלה דמדות מעצמן, שהרי כל כח מתגדל במשך הזמן, וגם המדות מתגדלים מעצמן, אך ההגדלה היא שנעשה יותר בבחי' מציאות ובבחי' מורגש ביותר כו', ובאמת אין זה הגדלה, רק התגלות לבד, דענין ההגדלה הוא שנעשה בזה איזה התחדשות, ועם ההגדלה ה"ז לא כמו שהי' קודם כו', ובהגדלת המדות מעצמן אין בזה התחדשות, וע"כ זהו רק התגלות לבד, שבא בהתגלות ובמורגש יותר, אבל בהגדלה שע"י המוחין, ה"ז אדרבא, שלא בבחי' מורגש כו', מפני שעיקר ההגדלה הוא בהאור והחיות כו'.

תקטז קיצור. ובה"ע, דהנה המדות, הגם שאין מהותם מהמוחין, הרי הנהגתם הוא ע"פ המוחין, שהן מראים למדות מה שירצה, וע"כ הן כפי אופן מראת המוחין. ועיקר ההגדלה שע"י המוחין בהאור וחיות, שע"י הן בלתי מורגשים, דהמדות בעצם הן טבעיים וחומרים, וע"י המוחין נעשים בבחי' צורה (ויבאר בקצרה ענין שכל דנה"ט ודנה"א), דהגדלת המדות מצ"ע הוא בבחי' המציאות והמורגש יותר, וע"י המוחין התחדשות ההגבלה³¹ בבחי' האור והביטול יותר.

27 ראה סה"מ תרנ"ה ע' קפה. וראה גם סה"מ תרנ"ח ע' קלז. תרנ"ט שם. המשך תרס"ו ע' תקמו. סה"מ עת"ר ע' רא. 28 ע' תקצה.

29 בגדלות המדות, בחי' מוחין: אולי הכוונה: שהמדות (דגדלות) הם כמו בחי' המוחין.

30 פ': רנו (לקמן ע' תשיא ואילך).

31 ההגבלה: אוצ"ל: ההגדלה.

21 ראה תו"א וראא נו, ב. אוה"ת שם ע' ב'תתפב ואילך.

22 סידור עם דא"ח רפד, ג ואילך. רפו, ג ואילך.

23 זח"ב צד, ב.

24 = בר נש.

25 ראה גם סה"מ תרנ"ט ס"ע קסט ואילך. וראה גם לקמן ח"ג ע' וא"רכב.

26 ס"ע תקסט ואילך.

רנה) והנה³² בפרטי ההגדלה יש בזה ג' מדרי' כללים, עיבור יניקה ומוחין³³. עיבור הוא תכלית הקטנות ותכלית ההעלם, שלא יש בזה עדיין גילוי המוחין, וכמו עד"מ הולד כשהוא במעי אמו ה"ה מקופל ראשו בין ברכיו, שההתגלות הוא רק נה"י לבד, וחב"ד וחג"ת הן בהעלם כו', ולכן אין זה נחשב עדיין בכלל ציור אדם, דאדם הוא מוחין ומדות, ובעיבור, להיות שאין בזה עדיין מוחין ומדות, אין זה בכלל ציור אדם עדיין כו'. וידוע³⁴ דלמעלה הו"ע האופנים, שמעמדן בעשי', ששם רק בחי' נה"י כו', הרי האופנים הן בחי' עיגולים כו', וכידוע ההפרש בין שרפים לאופנים³⁵, דבשרפים כתי'³⁶ בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו כו', שהן בבחי' ציור אדם, כמו האדם שהוא בקומה זקופה, ראש יד רגל, שהן חב"ד חג"ת כו', והוא בחי' יושר כו', ובאופנים כתי'³⁷ כאשר יהי' האופן בתוך האופן, שזהו בחי' עיגולים כו', הרי אין זה עדיין בכלל ציור אדם כו'. ומ"מ ה"ז ג"כ בכלל ההגדלה, מפני שמ"מ יש בזה קצת מוחין, וכידוע שבפרטיות יש גם בעיבור בחי' חב"ד חג"ת נה"י, ומאחר שיש בזה מדרי' פרטיות, הרי בהכרח שיש בזה קצת מוחין כו'. דהנה, נה"י שבנה"י הו"ע הודאה, דהודאה הוא כשאינו משיג את הענין, דאם משיגו, הרי אינו שייך הודאה, שהרי הוא משיג אותו, רק כשאינו משיג אותו אז הוא בבחי' הודאה לבד כו', ומ"מ, יש בזה קצת שכל, שמשיג שצריכים להודות, והיינו שמשיג שהענין כך הוא, עם היות שלא יש הענין בהשגתו שידע איך ומה הוא, מ"מ ה"ה יודע שהוא כך. וכמו עד"מ חכם גדול המופלא בחכמתו, ומגלה שכליים נעלים מאד, הנה גם מי שאינו יודע ומשיג השכלותיו, וממילא אינו משיג כלל אופן חכמתו וההפלאה שלו, מ"מ ה"ה יודע שהוא מופלא בחכמה, דכ"כ יש לו עכ"פ שייכות לענין השכל, שידוע עכ"פ שהוא מופלא, הגם שאינו יודע כלל אופן ההפלאה, מפני שאינו משיג את השכליים שלו כו'. וכמו"כ הוא ברוחניות, מש"א³⁸ מודים אנחנו לך שאתה ה' אלקינו, דבכללות בעולמות הוא שבורא ומהווה עולמות מאין ליש כו', ובפרטיות בנש"י הוא שישראל עלו במח' כו'³⁹, הנה הגם שאין לו שום השגה בענין התהוות יש מאין, מהו יש מאין, ואיך הוא אופן ההתהוות (ועמשנת"ל פק"נ⁴⁰), ובפרט ההפלאה שיש בהתהוות יש מאין כו', כ"ז אינו יודע ומשיג כלל כו', מ"מ, ה"ה יודע שאלקות בורא ומהווה מאין ליש, וכשבא בהענינים המדברים בזה, כמו בפסוד"ז, יש לו בזה קצת הרגש בזה, ומתפעל בנפשו, ופועל בו הביטול כו', ועם היות שאין בזה השגה, וה"ז רק ידיעה לבד, מ"מ ה"ה יודע, ויש לו קצת שייכות לזה כו'. וזהו ברוב בנ"א, שאין עוסקים בהשגת ענינים פנימיים, היינו בעניני אלקות, מ"מ יודעים המה ענין בריאה יש מאין בכלל, ומתפעלים בזה כו'. דההודאה דהודאה הוא מודים אנחנו לך על שאנו מודים לך כו'⁴¹, והיינו שאין לו שום שייכות

מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' תכג ואילך. אוה"ת תרומה ע' א'תסד ואילך. סה"מ תרס"ה ע' קמח ואילך. (35) ראה אוה"ת וסה"מ שם.

(36) ישע"י ו, ב.

(37) יחזקאל א, טז, י, י.

(38) = מה שאנו אומרים (בתפלת העמידה – בדילוג).

(39) ב"ר פ"א, ד.

(40) ע' שצח ואילך.

(41) מודים דרבנן.

(32) בהבא לקמן – ראה אמרי בינה שער התפילין פקל"ג (קעה, ד ואילך). ד"ה וספרתם תרע"ג (סה"מ תרע"ג ע' צג ואילך. ע' רלט ואילך).

(33) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן וסה"מ תרכ"ז שבהערה 1. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"ב ע' תיח ואילך. ע' תכט ואילך (ועם הוספות וכו' – אוה"ת ואתחנן ע' שלה ואילך). תקס"ח ח"א ע' ערב ואילך. ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי ריג, ג ואילך. סה"מ תרס"ה ע' טז ואילך. ועם הוספות וכו' – סה"מ תש"ג ע' 55 ואילך.

(34) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' מח ואילך.

לידיעה זו, ואין לו שום ידיעה והרגש כלל כו', ומ"מ הוא בבחי' ביטול לאלקות כו', והודאה הוא שיש לו קצת ידיעה והרגש כו' כנ"ל, הרי שיש בזה קצת שכל כו'*. וחג"ת שבנה"י הן המדות השייכים לפועל, וכמו מי שמסכים בלבו להיות סו"מ וע"ט בפו"מ בהסכם חזק, וזה רק בהסכם לבד, לא שהוא בו בעצם, וכמו פרומקייט טבעיות⁴⁶, שזהו שבטבעו הוא סו"מ כו', אבל בזה מצד העצם יכול להיות באופן אחר לגמרי, רק שעשה הסכם חזק להיות סו"מ וע"ט, ולהדר בווע"ט, וכמו"כ לעשות זהירות בעניני סו"מ כו', דבהכרח שיש בזה התעוררות אהוי"ר ואיזה הרגש אלקי, דאל"כ מאין בא ההסכם כו', דהרי אהוי"ר הן מקור מ"ע ומל"ת, וכמ"ש בסש"ב⁴⁷ והמקיימן באמת הוא האוהב ש' ה' כו', ואם ה' לו אהוי"ר באמת הרי ה' חפץ באמת בקיום המצות כו', וכאן הרי לא יש התעוררות אהוי"ר באמת כו', מ"מ, סיבת ההסכם החזק, ובפרט להזהר בעניני סו"מ ולהדר בווע"ט, בהכרח שיש בזה איזה התעוררות ואיזה הרגש כו', רק שזהו בקטנות מאד כו'.

וחב"ד שבנה"י זהו האהוי"ר שבתבונות מוחו ותעלומות לבו, וכמ"ש בסש"ב פט"ז⁴⁸, שגם אין⁴⁹ יד שכלו ורוח בינתו משגת להוליד אהבת ה' בהתגלות לבו שיהי' לבו בווער כרשפי אש כו', רק האהבה מוסתרת כו', שהלב מבין גדולת א"ס ב"ה דכולא קמי' כל"ח⁵⁰ ממש, אשר ע"כ יאתה לו ית' שתכלה איליו נפש כל חי לידיבק ולהכלל באורו, וגם נפשו ורוחו כו' כך יאתה להן כו', ולית מחתב"כ⁵¹ כ"א כאשר תפיסא ומתלבשת בתורה ובמצותי' כו', ואי לזאת יאתה להן לחבקו בכל לב ונפש ומאד כו'⁵², שכ"ז אינו בבחי' השגה ממש, שהרי אין יד שכלו משגת כו', ובפרט בענין דכולא קמי' כל"ח, שתהי' הידיעה בהאורות והגילוי, ואיך שכולא קמי' כל"ח, ובפרט הידיעה בהפלאות עצמותו כו'. וכידוע⁵³ דבענין כולא קמי' כל"ח יש ב' אופנים, הא', כמו שכל הגילויים הם רק הארה

(* (והמבו' כאן בענין הודאה, זהו כמ"ש בסי' ד"ה אתה הצבת⁴² בענין הודאה דהודאה, והוא בחי' הוד דאבא, והמבו' שם בענין הודאה הוא בחי' הוד דאימא, כמ"ש בהגהות לשם⁴³, והיינו דשם נר' הכוונה בהודאה, שמשגיג כל מה שאפשר להשיג בהשגה, וההודאה היא במה שא"א להשיג כו', וכמ"ש בסי' ד"ה מזמור לתודה⁴⁴ בענין הוד דאי', שזהו ההודאה בבחי' ד"ע, שזהו למעלה מהשגה באמת כו', והמבו' כאן הוא בהשגה גופא, שגם את המושג אינו משיג את הענין, רק שיודע שכן הוא כו')⁴⁵.

47 פ"ד ת, א. ושם: המקיימן .. את שם).

48 כא, ב ואילך.

49 שגם אין: בתניא שם: שגם אם אין.

50 ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב.

51 ולית מחתב"כ: בתניא שם: ולית מחשבה דילהון תפיסא ב"י כלל.

52 עכ"ל אדה"ז בתניא שם.

53 ראה גם סה"מ תרס"ה ע' סד ואילך. עת"ר ע' ב ואילך.

לעיל פק"נ (ע' ת ואילך). לקמן ח"ב ע' ותשנ"ג. ע' ואיט. סה"מ

תרע"ח ס"ע רטו ואילך.

42 סידור עם דא"ח שג, ג ואילך. שו, ב ואילך.

43 ד"ה אתה הצבת באוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתקמט ואילך.

44 סידור עם דא"ח מה, ד ואילך. הובא באוה"ת שם.

45 על קטע זה כתב רבינו: „משבחה"ע אצ"ל" (= מה

שבחצאי העיגול אין צריך להעתיק) – ראה לעיל ע' יד הערה 50 בשוה"ג.

46 ראה גם מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' נו

(בלקו"ב מהדו"ת). ע' קל. ע' קמא. ע' קע. שער היחוד קנז, ב

(בלקו"ב ביאור ב.). פלח הרמון שמות ע' שלא. ויקרא ע' שמו.

סה"מ תרס"ה ע' ית. ע' כ. לקמן ח"ג ע' וארכה.

לבד, ואינם תופסים מקום כלל לגבי עצמות כו', והב', ידיעת מעלת והפלאת העצמות, איך שהכל קמי' כל"ח כו', וכמ"ש במ"א⁵³. דלכ"ז אין לו שייכות כלל להשגת הענין כו', רק מה שיודע שהוא כך דכולא קמי' כל"ח כו', וה"ז כמו הידיעה דבריאה יש מאין שנת"ל, כמו"כ הוא בידיעה זו כו'. ומ"מ ה"ז אצלו בידיעה, שחושב בזה, ויודע שכך הוא, ומרגיש את הענין קצת. וג"ז שכך יאתה לו ה"ז בכחי' הרגש אצלו, דעם היות שאינו בכחי' אהבה ממש בהתגלות, מ"מ, מורגש אצלו איך שכך יאתה לו כו', שבאם לא יהי' ההרגש כלל (רק ידיעה חיצונית לגמרי), לא יהי' בזה התגלות האהבה מוסתרת ג"כ כו', כ"א שזהו עכ"פ בכחי' ידיעה והרגש כו', והיינו שיש בזה מבחי' המוחין ומדות כו', רק שכ"ז הוא בקטנות מאד, ובכללות הוא בחי' עיבור לבד, שזהו רק נה"י כו'.

קיצור. ופרטי ההגדלה הן עי"מ⁵⁴. עיבור, נה"י, תכלית הקטנות, ואינו בציור אדם, והו"ע האופנים, ומ"מ ה"ז הגדלה, שיש קצת מוחין, דנה"י שבנה"י הוא שמודה מצד הידיעה כללית, וכמו הידוע לחכם מופלג מודה בשכלו, הגם שאינו משיגו כלל, וכן מודים אנחנו לך שאתה מהווה הכל, הגם שאינו יודע כלל ענין ההתהוות, ומתפעל קצת. חג"ת דנה"י, הסכם חזק בסו"מ וע"ט, דבהכח⁵⁵ יש בהעלם איזה אהוי"ר, מקור מ"ע ומל"ת. חב"ד דנה"י, אהוי"ר שבתבונת מוחו ותעלומות לבו, שאינו השגה ממש (ב' ענינים בכולא קמי' כל"ח, ביטול האורות והפלאת העצמית), מ"מ, יש בזה איזה הרגש בהענין, ושכך יאתה לו להיבטל איליו.

רנו) והנה בחי' יניקה הוא שיש התגלות המדות הבאים ע"י השגה והתבוננות, כשמתבונן היטב בגדולת ה' בבריאת והתהוות העולמות. דהנה כתי'⁵⁶ גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו, אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו⁵⁷, שבזה ניכר גדולת ה', ובזה אנו יכולים להשיג גדולתו כו', דגדולת ה' בעצם, אין אנו יכולים להשיג, רק מפעולותיו ית' כו', וזהו אימתי אנו משיגים גדולתו, כשהוא בעיר אלקינו, עולם הדבור העליון כו', דעיר הוא מריבוי בתים, ובית נעשה מריבוי אבנים כו', דאבנים הן אותיות שתי אבנים בונות שתי בתים כו'⁵⁸, ועיר אלקינו הוא כללות עולם הדבור בריבוי אותיות וצירופים, שהן מקור כל הנבראים, שנתהוו בריבוי עד אין קץ ושיעור, וכמ"ש מה רבו מעשיך¹⁹ ומה גדלו מעשיך כו'²⁰, מה רבו מעשיך הן ריבוי הנבראים, דבכללות הן דצח"ם, ובפרטיות יש בזה ריבוי עד אין שיעור כו', וכ"ז בעולם התחתון, והרי כל דבר שלמטה יש לו שרש ומקור למעלה, וכמו כד קארי תרנגולתא מברך הנותן לשכוי כו'⁵⁹, דבשרשו הוא מלאך גבריאל, ובשרש שרשו ה"ג דאימא כו', דבכ"ז הרי יש ריבוי עד אין

תקיה

54) = עיבור יניקה מוחין.

55) דבהכח: אוצ"ל: דבהכח.

56) תהלים מח, ב. וראה תו"א וארא נו, ב. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ע' תרלא ואילך. סה"מ תרכ"ז ע' שסה ואילך. תרל"ה ח"ב ע' שפח ואילך. תרס"א ע' קעא ואילך. המשך תרס"ו ע' פ. תרפ"ב ע' ג ואילך. תרפ"ט ע' קנד.

57) ראה זהר ח"ב רלה, א. ח"ג ה, א. זהר חדש תשא מד,

א. חוקת נא, ד.

58) ספר יצירה פ"ד מי"ב (מט"ז ע"פ נוסח האריז"ל).

59) ברכות ס, ב. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"ב ע' שצד. אוה"ת מסעי ע' אשצה. סה"מ תרכ"ט ע' קנח ואילך. המשך מים רבים תרל"ו פקנ"ו ואילך. סה"מ תרס"ד ע' קלט ואילך. עת"ר ע' רעז. לקמן ח"ב ע' ואקמב ואילך. סה"מ תרפ"ב ע' רלו ואילך. תרצ"א ע' קט ואילך. המשך ר"ה תרצ"ד פ"ג ואילך (סה"מ תשי"א ע' 8 ואילך). סה"מ תרצ"ז ע' 216.

שיעור ממש כו'. ומה גדלו הן גדולי הנבראים, הן בכמות, דמן הארץ לרקיע כו', רגלי החיות שוקי החיות כו'⁶⁰, והן באיכות, שגדולים במעלתן כו'. ומכ"ז מובן גדולת ה' הבורא ומהווה הכל כו', וכדאי' במד"ר⁶¹ ע"פ⁶² השמים מספרים, דמאכני זהו מתגושש בהון כו'⁶³ (ועמשנת"ל פ' צ"ט⁶⁴). וכ"ז נתהווה רק במאמר א' ורוח פיו, וכמ"ש א"ס⁶⁵ ברוך שאמר והי' העולם, דבאמירה א' נבראו כל העולמות כו'⁶⁶. ואופן ההתהוות הוא בדרך אין ערוך, שז"ע יש מאין כו', ומ"מ יש בזה כח הא"ס, דבכדי שיהי' התהוות, זהו בכח הא"ס דוקא, שאין זה בחוק הנבראים כלל, כמו עו"ע, שנמצא ג"כ בחוק הנבראים, משא"כ בריאה יש מאין אין זה בחוק הנמצאים כלל, כ"א בכח הא"ס, שהוא לבדו בכחו ויכולתו כו'⁶⁷. ולכן יש בענין הבריאה שני הפכים⁶⁸, דהרי ההתהוות צ"ל בבחי' קירוב ובבחי' שייכות האין אל היש כו', ובהיפך הוא בדרך העלם והסתר הבורא מהנברא, שזהו להיות שזה כח הא"ס, לכן יש בזה דבר והיפוכו כו'. וכשיתבונן בכל פרטי הדברים בזה, שכ"ז מבואר באריכות בפסוד"ז, יתפעל בנפשו מאד על גדולת ורוממות ה' בענין ההתהוות, ויהי' עי"ז קירוב נפשו שמתקרב מאד אל אלקות כו'. וכמו"כ בענין ואתה מחי' את כולם⁶⁹, איך שבכל דבר יש אור וחיות אלקי המחי', ושהעיקר הוא אלקות כו'. ובפרט כשמתבונן באופן התלבשות האור האלקי, שהוא בבחי' צמצום כו', ובאופן האור האלקי בכל עולם בפרט כו', שע"י כ"ז יהי' התגלות האהבה, שחפץ באלקות ובהגילוי אלקות כו'.

וז"ע מוחין דיניקה, שיש בזה גילוי המוחין והתגלות המדות כו', ומה שנק' יניקה, הוא מפני שבעת התגלות האהבה אז המוחין הן בעולם, ונשאר רק מעט מן המוחין בהמדה, שז"ע יניקה, שאינו עצם הדבר, כ"א הארה לבד כו', דלהיות שהתבוננות היא בהאור האלקי השייך אל העולמות כו', דכד"כ זהו בחי' המוחין השייכים אל המדות כו', דהשגה זו היא בלבושי השגה כו', כי השגה והתבוננות הנ"ל צ"ל בעניני שכליים המכריחים ומחייבים איך שהוא כך כו', וכמ"ש במ"א⁷⁰ באורך, וע"כ הגילוי כמו שהוא בהמוחין אינו מאיר בלב, והתעוררות המדות הן רק מהבכך לבד כו', והיינו לפי שכללות ההשגה היא השייכה אל המדות לבד, והיא בהאור האלקי השייכה אל העולמות כו', ומלוכש בלבושי השגה כו' (דכ"ז הא בהא תליא כו'), ע"כ תולדות המדות הוא מהבכך לבד כו', וע"כ זהו בחי' יניקה דהיינו רק הארה לבד כו'. ולכן באמת המדה הנולדה מזה היא מדה מורגשת, מפני שאין בה אור וגילוי רב מהמוחין כו', ומ"מ יש בה אור וחיות, שהרי הבכך זהו הטעם של המדה, שזהו בחי' המוחין שבמדות כו', וכמ"ש במ"א⁷¹, וגם אור המוחין מרחף על המדה מלמעלה, דהיינו שגם בעת התפעלות המדה נרגש בעולם ההשגה שממנה נתפעל באהבה כו', וזה פועל הביטול בהמדה כו', דהרי מהמדה יכול

תקיט

(66) ראה לעיל פק"נ (ע' תא). וש"נ.

(67) תניא אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).

(68) ראה גם לעיל פק"נ (ע' שצח). סה"מ תרצ"ב ע' שלח.

(69) נחמי' ט, ו.

(70) ראה סה"מ תרס"ה ס"ע עדר ואילך. וראה גם קונטרס העבודה ע' 6.

(71) ראה אמרי בינה שם (קעו, ב).

(60) חגיגה יג, א.

(61) במו"ד: אוצ"ל: במדר' [= במדרש]. או: במד"ת [=

במדרש תהלים].

(62) תהלים יט, ב.

(63) ראה המשך תרס"ו, סה"מ תרס"א, תרפ"ב ותרפ"ט שם.

(64) ע' רנת.

(65) סדר פסוד"ז.

ש"פ שלח, ה'תרד"ע

תשיא

להיות יניקה, וכמ"ש⁷² לא יחפוץ כו' בהתגלות לבו, דיכול להיות שיפול בהיפוך ח"ו, דהיינו גם במדות הנולדים מן השכל, להיות שזהו רק מהבכך לבד, וה"ה במדה מורגשת, יכול ליפול כו', אך ע"י הרגש ההשגה גם בהעלם, ה"ז עושה שהמדה הוא בכחי' ביטול כו', וכמ"ש במ"א⁷³.

קיצור. ויניקה הוא שהמדות הן ע"פ טו"ד, התבוננות בגדולת ה', מה רבו מעשיך ומה גדלו מעשיך, ושההתהוות היא בכח הא"ס, ולכן יש בזה ב' הפכים דקירוב וריחוק, והוא ההתבוננות בהארה האלקית שבעולמות, ומאיר רק הבכך בלב, ומ"מ יש בזה אור, וגם אור המוחין מרחף על המדות, להיות בהם ביטול.

(רנז) **אמנם**⁷⁴ תכלית ההגדלה הוא בחי' מוחין, והוא שההתבוננות הוא בעומק ופנימיות הענין, גם בהתבוננות הנ"ל בגדולת ה' בהתהוות העולמות, כאשר ההתבוננות היא בעצם הענין, בבחי' הפשטה מלבושי השגה כו', או שההתבוננות היא באוא"ס שלמעלה מבחי' התלבשות בעולמות כו', דבזה ממילא ההשגה היא בבחי' הפשטה כו', דבהתבוננות זאת מאיר האור גם בלב, דהיינו בעת ההשגה גופא שמאיר האור במוח, ה"ז מאיר בגילוי בלב ג"כ, ומתעורר ומתפעל בלבו בעת ההשגה וההתבוננות, רק שאין המדות במורגש כלל, מפני עוצם הגילוי שמאיר בהמדות אינם מורגשים כלל כו'. ועם היות שהמדה היא בתגבורת גדולה, שלבו בוער ביותר, מפני שהיא קרובה יותר אל המוחין כו', שהרי לידת המדה היא מן המוח, וממילא, אינו דומה אם המדה היא רק מהבכך, שהיא מרוחקת מן המוחין, או שהיא בעת ההתבוננות ומעצם ההתבוננות, שהיא בקירוב מאד אל המוחין כו', רק להיות שאור ההשגה (והוא האור האלקי המושג כו') מאיר בה בגילוי ממש כו', אינה בבחי' מציאות ובבחי' מורגש כלל כו'. ובדוגמא כזאת⁷⁵ מצינו בסודות ורזין דאורייתא גבי הרשב"י, כששמע רזין עילאין מרע"מ, גחין ר"ש ונשיק לעפרא כו'⁷⁶, שזהו מהתפעלות הלב כו'. ואין זה⁷⁷ כמו זלגו עיניו דמעות האמור גבי רע"ק⁷⁸ כששמע סודות התורה מר"א, וכן ברשב"י כששמע מר' נהוראי⁷⁹, שזהו מהתפעלות המוח שעושה כיווץ בהמות, ומזה הוא סיבת הדמעות כו', אבל ענין גחין ונשיק לעפרא זהו מהתפעלות הלב. והרי אין זה במורגש כלל, הגם שההתפעלות היא גדולה ביותר כו'. וכן הוא בהתפעלות המדות הבאים בדרך ממילא מהמוחין אינם במורגש כלל כו'. וזהו תכלית הגדלת המוחין⁸⁰, שמאיר בהם גילוי אור רב, דאז אינם במציאות ובמורגש כלל כו'.

(76) זח"ג קסח, א.

(77) ראה ד"ה וספרתם שבהערה 74. לקמן ח"ב ע' ותשט. ע' ותתעח. ד"ה ואתה ברחמיך הרבים תשי"ז (סה"מ תשי"ז ע' צא).

(78) זח"א צח, ב (במדרש הנעלם).

(79) זח"ב קפו, א.

(80) אולי הכוונה: הגדלת המדות ע"י המוחין.

(72) משלי יח, ב. וראה לקו"ת מסעי צ, א.

(73) ראה סה"מ תרנ"ד ס"ע רג ואילך. תרס"ג ח"א ס"ע יח ואילך. לקמן ח"ג ע' וארמב. סה"מ עזר"ת ע' צ. ס"ע קע ואילך.

(74) בהבא לקמן – ראה אמרי בינה שער התפילין פקל"ד (קעו, ג ואילך). ד"ה וספרתם תרע"ג (סה"מ תרע"ג ע' רמב ואילך).

(75) ראה גם סה"מ תרנ"ז ס"ע רכא ואילך. תרס"ג ח"א ע'

וכמו"כ היא הדוגמא למעלה, בהגדלת ז"א בג' מדרי' דעי"מ⁸¹ כו', דעיקר ענין ההגדלה הוא בבחי' הגילוי כו', ובחי' עיבור הוא בתכלית הקטנות וההעלם כו', ומוחין דיניקה הוא שמאיר בהם גילוי אור, אך הוא בחי' מוחין שבמדות לבד כו', ובחי' מוחין הוא שמאיר גילוי אור בז"א כמו באו"א כו' (ועמשית"ל⁸² באורך ענין ההגדלה דעי"מ). וזהו ההפרש בין זה"ג לזה"ב⁸³, דבזה"ג גילוי המדות הוא בבחי' נה"י לבד⁸⁴, וכידוע שהגלות נק' עיבור כו'⁸⁵, בגלותא קוב"ה סליק לעילא כו'⁸⁶, בחי' סילוק האור מז"א כו'⁸⁷, וזהו סיבת ריבוי ההעלמות והסתרים, וכמו אותותינו לא ראינו⁸⁸, אלביש שמים כו'⁸⁹, ועיקר ההנהגה בזה"ג הוא מבחי' מל', וכנודע⁹⁰ שגם במל' יש ז' מדות, רק שהן בבחי' אספקלרי' דלא נהרא⁹¹, בחי' העלם כו', ומה שנמשך מז"א הוא רק בחי' נה"י לבד כו'. אבל בזה"ב הי' יחוד זו"נ פכ"פ⁹², והי' עיקר ההנהגה מבחי' ז"א, שהי' מאיר גילוי או"א"ס בבהמק"ד⁹³, ובפרט בקדה"ק⁹⁴, וכן בעולם הי' גילוי אלקות כו', והיינו מבחי' גדלות דז"א ומל', שהי' הגילוי מחור"ב בז"א ומז"א כו'. דהנה, חכ' הוא ממוצע בין או"א"ס ובין הנאצלים, דכשם שאצי' ממוצע בין או"א"ס לנבראים⁹⁵, כמו"כ חכ', שהיא בחי' אצי' שבאצי'⁹⁶, ה"ז ממוצע בין או"א"ס לנאצלים כו', וכשם שאמצעות האצי' הוא בכדי להיות גילוי או"א"ס בעולם כו', כמו"כ אמצעות החכ' הוא בכדי להיות גילוי או"א"ס בנאצלים, היינו בבחי' זו"נ כו', ובכדי להיות הגילוי בעולמות למטה, זהו ע"י בחי' ז"א דוקא, והיינו כאשר נמשך מחור"ב בז"א, אז נמשך מז"א אל המל' להיות הגילוי למטה כו'. וזהו תכלית הגדלות דז"א, כאשר נמשך גילוי המוחין בז"א, ומאיר גילוי או"א"ס בעולם, שזהו כללות ענין הגדלת המדות מן המוחין בבחי' האור והגילוי דוקא, ותכלית ההגדלה הוא בבחי' מוחין דגדלות, שאז גם המדות הן בבחי' גדלות, שאינן בבחי' מציאות מורגש, ולמעלה הוא שנמשך גילוי או"א"ס ע"י המדות העליונות כו'.

תקב

ומאחר שכן דעיקר ההגדלה הוא בבחי' האור והגילוי כו', הרי בהכרח צ"ל שהמדות יהי' כלים אל גילוי אור המוחין, והיינו כאשר המדות הן בחלישות, משא"כ בבחי' תוקף המדות, אינם בטלים אל המוחין, ואינם כלים לאור המוחין כו'.

- פ"א.
- (81) = דעיבור יניקה מוחין.
 (82) ח"ג ע' וארכב ואילך.
 (83) = זמן הגלות לזמן הבית.
 (84) ראה מקומות שצויינו בהערה 34. תורת חיים שמות לט, א ואילך.
 (85) ראה תו"א ר"פ וארא. ובכ"מ.
 (86) זח"ג כ, ב. וראה ג"כ זח"א רי, א. אוה"ת נ"ך ח"ב ע'
 א"נב. סה"מ עטר"ת ע' תקסא.
 (87) ראה ביאורי הזהר להצ"צ ח"א ע' תקעב. סה"מ תרכ"ו ע' קח. תרל"ח ע' קכז. תרנ"ט ע' קנו.
 (88) תהלים עד, ט.
 (89) ישע"י נ, ג. וראה גם אוה"ת נ"ך ח"ב ס"ע תתט.
 (90) ראה גם ביאורי הזהר להצ"צ ח"ב ע' תתצג.
 (91) ראה זח"א לג, ב. פרדס שער יח (שער מיעוט הירח) ע"ד.
- (92) ראה עץ חיים שער לו (שער מיעוט הירח) פ"ב. פרי עץ חיים בהקדמה. שער התפילה פ"ו. תו"א מגילת אסתר צג, ב. לקו"ת במדבר ד, א. נשא כד, ב. ועוד.
 (93) ראה סה"מ תרמ"ג ע' פז ואילך. תרנ"ז ע' רכט. המשך תרס"ו ע' לא. לעיל פנ"ח. פקי"א. פקי"ג ע' קמב. ס"ע רפט. ס"ע רצו ואילך. לקמן ח"ב ס"ע ותקלה ואילך. ובכ"מ.
 (94) = בקדש הקדשים (ראה תניא פנ"ג ע"ד, א ואילך). מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"א ע' קיז ואילך. ע' קלג ואילך. סידור עם דא"ח צח, ד. קמה, א. ובכ"מ.
 (95) ראה תו"א מגילת אסתר צג, סע"א ואילך. לעיל פ"ו. פק"ס ואילך (ע' יג ואילך. ע' תלג).
 (96) ראה לעיל פקל"ז. פקנ"ב. פרמ"ד ע' שס. ס"ע תה. ע' עדרת).

ש"פ שלח, ה'תרד"ע

תשיג

וזהו עיקר ההפרש למעלה בין מדות דתהו ומדות דתיקון, דמדות דתהו הי' בבחי' תוקף האור, שזהו ריבוי האור, ומדות דתיקון הן בבחי' מיעוט וחלישות האור. והיינו, דמדות דתהו הי' כמו שהן בעצם מהותן בשרשן ומקורם, וכמו המדות טבעיים שהן כמו שהן בהשרשתן בנפש בבחי' התגלות השרשת עצמות פשיטות הנפש כו', דמשו"ז הן בתוקף גדול כו', וכמו"כ בחי' המדות דתהו הוא שנתגלו המדות כמו שהן בשרשן ומקורן כו', וכנודע מ"ש בע"ח⁹⁷, דספי' דתהו הי' בחי' הכתרים דכל ספי' כו', ונודע דכתר הוא בחי' הפשיטות והעצמות של כל ספי' כו'. וידוע ג"כ שזהו שכמו שהספי' הן בעקודים, באופן כזה נתגלו בבחי' נקודות דתהו כו', והגם די"ל שזהו רק בחי' החיצוני' דעקודים כו', וכמשנת"ל פרל"ו⁹⁸, מ"מ, בחי' החיצוניות נתגלה כמו שהוא בעקודים ממש, דאין זה כמו בעו"ע, דגם החיצוניות השייך אל העלול כמו שכלול בעילתו, אינו מתגלה כמו שהוא, רק הארה לבד כו', משא"כ בתהו נתגלה החיצוניות כמו שהוא בעקודים ממש כו' (וזהו ההפרש בין בחי' הכתרים שבתיקון להכתרים דתהו כו'). וע"כ הן בבחי' תוקף האור ביותר, ואין בהם בחי' הביטול וההנהגה מהמדרי' העליונה כו', והעיקר הוא בבחי' המדות, שלא הי' בהם הביטול כלל לגבי המוחין, מפני תוקף האור שבהם כמו בהמוחין, ועוד יותר כו'. אבל בתיקון ה"ה בבחי' מיעוט האור, והיינו, שאינם בבחי' כתרים, שהוא העצמות כו', כ"א בבחי' התפשטות הארה לבד כו', וה"ז מיעוט גדול לגבי בחי' התהו, וכמ"ש במ"א⁹⁹, שאין זה רק בחי' ריבוי ומיעוט לבד, כ"א שהאור הוא באו"א לגמרי כו', וה"ז כמו עצם והארה, שהארה היא באין ערוך לגבי העצם כלל כו'. ובפרט בתהו ותיקון, שההארה הוא לא בבחי' גילוי מן העצם כו'.

והענין, דהנה באורות דתיקון יש ב' ענינים, הא', שהן אורות מיוחדים מבחי' אורות דתהו, והן אורות דתיקון בעצם כו', והאורות אלו לגבי העצמות ה"ה כמו הארה לגבי העצם, דעם היותה גילוי מן העצם, ה"ה באין ערוך לגבי העצם, ולכן מה שאנו יודעים מההארה את העצם, ה"ז רק מציאות העצם, לא מהותו כו', וזהו מפני שהעצם הוא באו"א לגמרי כו', וכמ"ש במ"א¹⁰⁰. והב', הוא מה שנמשך מהאורות דתהו, דכאשר נתתקנו הכלים דתהו, חזרו ונמשכו האורות שנסתלקו כו', וכמ"ש בע"ח¹⁰¹, הנה המשכה זו אין זה בבחי' גילוי העצם כלל, דענין גילוי העצם הוא שמעין העצם עכ"פ, והיינו שהגילוי הוא ג"כ בל"ג כמו העצם כו', וכאן הרי העצם הוא בחי' הכתר של הספי', שאין בה פרטים כלל כו', וההארה היא הפרטי מדרי' שבה, כמו מהחכ' ולמטה כו', שהן ב' מדרי' מובדלות זמ"ז כו'.

(ולפ"ז צ"ל, דמה שהכלים דתיקון יורשים אורות דתהו¹⁰², זהו היתרון שנעשה למעלה ע"י הברורים שלמטה דוקא. דהנה, התיקון שהי' מלמעלה זהו שהאור יהי' בבחי'

תקבא

100) ראה סה"מ תרס"ד ע' לא. המשך תרס"ו ע' רלו. ס"ע תרט ואילך (בנוגע לעצם והארה). סה"מ תרנ"ח ע' קס. עטר"ת ס"ע תכד (בנוגע לתהו ותיקון).

101) ראה עץ חיים שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש ג"ד. שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ג. וראה סה"מ תרנ"ה ע' רכג. תש"ח ע' 81.

102) ראה אוה"ת פינחס ע' אריג. סה"מ תר"ל ע' רו.

97) שער ז (שער מטי ולא מטי) פ"א. וראה תורת חיים בראשית ט, א. סה"מ תרנ"ג ע' רמא.

98) ע' תרנו.

99) ראה אוה"ת נח ח"ו תתרטח, ב ואילך. סה"מ תרכ"ו ע' צו ואילך. תר"ל ס"ע קמא ואילך. ס"ע שמט ואילך. תר"ם ח"א ע' תקצח ואילך. תרס"ד ע' קסו. עת"ר ע' ערב. תרצ"ז ס"ע 204 ואילך. וש"נ.

חלישות, והיינו שלא יהי' בבחי' הכתר, כ"א מהחכ' ולמטה, דאין זה עצם האור וגם גילוי מן העצם כנ"ל, וע"י העבודה למטה נמשך עצם האור דתהו שמתלבש בכלים דתיקון כו'. וי"ל שזהו דוקא ע"י מלמטלמ"ע, שהו"ע או"ת, שחוזר לקדמותו כו', דהנה, הרפ"ח נצוצות הן נצוצי האורות כנודע¹⁰³, וע"י הבירור בדרך או"ת, ה"ז מגיע בעצם האור ממש כו'. גם י"ל, דע"י הבירור דשבה"כ דתהו שנכללים בכלים דתיקון, נעשים בבחי' מרחב לקבל בחי' אורות העצמים דתהו כו'. וזהו רחבה מצותך מאד¹⁰⁴, שהמצות שלמטה נעשים כלים רחבים לקבל מאוד העליון¹⁰⁵, בחי' האור הבל"ג כו').

וכמו עד"מ בנפש, מדות טבעיים ומדות שכליים, שישנם שניהם בנפש, ואין השכליים הארה מהטבעיים, עם היות שנלקחים מהם כו', וכמשנת"ל פרנ"ב¹⁰⁶, דהמדות שע"פ השכל אין עצם מהותם מן השכל, רק לידתן והנהגתן הוא מן השכל כו' (וכאשר גם האדם הרי בתחלת ההתגלות ה"ה טבעי כמו בזמן הקטנות כו', ואח"כ נעשה שכלי, שמדותיו המה שכליים כו', ה"ז כמו ממהות למהות אחר כו', ושניהם ישנם בו כו'), והו"ע מיעוט וחלישות האור כו', ואז הן כלים לאור המוחין, להיות לידת המדות מן המוחין ושיתנהגו עפ"י המוחין כו'.

קיצור. ומוחין הוא השגה בבחי' הפשטה, ובאוא"ס שלמעלה מהעולמות, שמאיר בגילוי גם בלב, והלב בוער ביותר, וכמו נשיק לעפרא מהתפעלות יתירה שבלב, אך אינן במורגש. וכן למעלה, בזה"ג ההנהגה מבחי' מל', ומז"א רק נה"י, ובזה"ב האיר בחי' ז"א, כשמאיר בו בחי' חכ', הממוצע לגילוי אור, וע"י ז"א הגילוי למטה. והרי כ"ז כשהמדות הן כלים אל הגילוי. וע"כ בתהו, שנתגלה בחי' חיצונית העקודים כמו שהוא, בחי' כתר, שהיו בתוקף ריבוי האור, ובתיקון בחי' מיעוט האור, כמו עצם והארה, וגם לא בבחי' גילוי מן עצם אורות דתהו (וע"י הבירורים דאו"ח נמשכים עצם אורות דתהו). וזהו בחי' חלישות המדות, ואזי הם כלים לבחי' המוחין.

רנח) **ואמנם** עדיין צ"ל, מאין בא החלישות בהמדות, מאחר שבעצם הן בבחי' תוקף גדול, מאין בא בהם החלישות, להיות נולדים מן השכל, ולהיות כלים אל אור השכל להתנהג ע"י כו'. וא"א לומר שזה גופא נעשה ע"י השכל, שהרי פעולת השכל היא בבחי' התלבשות דוקא, וכמשנת"ל פנ"א¹⁰⁷ ההפרש בין הרצון והשכל, דהרצון פועל בבחי' מקיף, והיינו בבחי' כח ותוקף כו', והשכל פועל בבחי' פנימי דוקא, מפני שהוא כח פנימי בעצם כו', והמדות כמו שהן בתוקף, הרי אינם כלים לאור השכל, ואיך אפשר להשכל לפעול בהם כו'. אך באמת אנו רואין דסיבת חלישות המדות הוא מן המוחין, שהרי התינוק מדותיו הן בתוקף, וכשיגדל ומאיר בו אור השכל, נעשים המדות בחלישות, הרי אנו רואין בחוש שזהו מפעולת המוחין שמחלישים את המדות. וגם זה אנו רואין שאין זה בדרך התלבשות מהמוחין, שהרי מה שבגדול נעשים המדות בחלישות, אין זה

תקכב

103) ראה עץ חיים שער יח (שער רפ"ח ניצוצין) פ"א. תרצ"ב ע' קה. וש"נ.
 104) תהלים קיט, צו.
 105) ראה תניא אגה"ק ס"ז. סה"מ תרל"ו ח"ב ע' שכת.
 106) ע' תרחצ ואילך.
 107) ע' קיז ואילך.

ע"י שמתעסק עם המדות להחליש כוחם כו', הן אמת דהתעסקות השכל עם המדות הוא בתחלה בהתגלות ותולדות המדות ובהנהגת המדות כו', אבל עצם חלישת המדות להיות התגלות שלהם רק ע"פ השכל, והיינו שלא יתפעל בעצמו שלא ע"י השכל כו', אין זה ע"י התעסקות השכל, רק לאחר שהם בבחי' חלישות, אז התעסקות השכל הוא בהנהגת המדות, שזהו העיקר בהתכללות המדות מהמדה ההפכיות כו', וכמשית"ל פר"ס¹⁰⁸, אבל להיות חלישות המדות, זה נעשה ע"י המוחין בדרך ממילא, דאור המוחין פועלים ממילא חלישות המדות כו'. והרא"י, שגם הקטן שאין בו שום התעסקות מהמוחין בהמדות, הרי המדות נחלשים בסיבת גילוי המוחין כו', וכמו"כ בגדול הוא ג"כ שלא ע"י התעסקות, כ"א בדרך ממילא כו'. ולכן, כל מה שיגדל, שמאיר אור המוחין יותר, מתחלשים המדות, וכן מי שהוא בעל מוחין יותר, התפעלות המדות המה בחלישות יותר כו'. וכמו טבע מוחין דגדלות בבחי' מנוחה והתיישבות, וכמו סבא דעתיהו סתים כחמר טב דשקיט כו'¹⁰⁹. וכ"ז הוא בדרך ממילא, שהמדות מתבטלים לגבי אור המוחין כו'. ולכאורה א"מ, מאחר שהמדות הן בבחי' תוקף האור לגבי המוחין, מפני מה בהתגברות אור המוחין מתבטלים המדות ונעשים בבחי' חלישות כו', וגם, איך המוחין פועלים ממילא שלא בדרך התלבשות, שהרי המוחין הן או"פ כו'.

אך הענין הוא, דזה שהמוחין פועלים חלישות בהמדות, אין זה מהמוחין עצמן, כ"א מהאור השורה בהמוחין, והיינו, דבשכל יש בזה אור שלמעלה מהשכל בעצם כו', כי השכל שהוא כח פנימי, והוא כח היותר נעלה שבנפש, ה"ה כלי לאור הנפש, דאור עצם הנפש שורה בתוכו כו', והאור הזה שיש בשכל, שהוא למעלה מן השכל, זהו שפועל חלישות המדות כו'. ולכן עיקר ביטול המדות הוא מכח החכ' דוקא, דהנה, כח הבינה הוא שמנהיג את המדות, והיינו להיות התכללות המדות עפ"י הטעם והשכל כו', כמשית"ל¹¹⁰, אבל ביטול המדות, שזהו החלישות שלהם, הוא מכח החכ' דוקא כו', וכמ"ש במ"א¹¹¹, והיינו לפי שהחכ' הוא בחי' אין וביטול, דעש"ז נק' בשם חכמה, כח מ"ה¹¹², וכמ"ש¹¹³ והחכ' מאין תמצא, שהחכ' עצמה היא בבחי' אין כו', והביטול דחכ' הוא בבחי' ביטול עצמי, וכמו במשה דכת' בי'¹¹⁴ ונחנו מה, בבחי' ביטול בעצם כו', וע"כ החכ' פועל הביטול בכל דבר כו'. ואמנם ג"ז מה שיש בחכ' בחי' הביטול, זהו מפני שבחכ' מאיר מבחי' אין אמיתי, שהוא בחי' עצמות או"א¹¹⁵ כו', וכידוע¹¹⁵ דאו"א שורה בחכ' דוקא, וכמ"ש בע"ח¹¹⁶ דאו"א ס' מאיר בחכ' בקירוב מקום כו', וע"כ החכ' היא בבחי' ביטול, בבחי' מה, וכמו מה פשפת כו'¹¹⁷, בבחי' ביטול במציאות כו'. אך דוקא חכ' היא כלי להשראת או"א¹¹⁸, לפי שהחכ' אינה בבחי' השגה עדיין, שזהו ג"כ ענין הביטול, דהרי כל השגה הוא יש כו', והחכ'

108 לקמן ע' ותקכו ואילך.

109 זח"ג (אד"ר) קכח, ב.

110 פר"ס (לקמן ע' ותקלו ואילך).

111 ראה סה"מ תרנ"ט ע' קסט. המשך תרס"ו ע' תפג ואילך. סה"מ אעת"ר ס"ע צד ואילך. ועוד.

112 ראה רע"מ בוח"ג כח, א. לד, א. תקו"ז בהקדמה ד,

(א). תיקון יט (מ, רע"א). תיקון סה (צו, א). תיקון סט (צט, סע"ב).

קב, ב. קיב, ב. תניא פ"ג (ו, ב). פי"ח (כד, א).

113 איוב כח, יב.

114 בשלח טו, ז"ח.

115 ראה תניא פל"ה בהגהה.

116 ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג י"ד. שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א. וראה לעיל פל"ז ואילך (ע' פא ואילך).

117 (117) זח"א א, ב. וראה סה"מ תרכ"ז ע' שמט. תרכ"ט ע'

שעא. תר"ם ח"ב ע' תקעד.

שאינה השגה, ה"ז בחי' ביטול כו', וכמשנת"ל פמ"ב¹¹⁸, דגם השכלי דחכ' ה"ז בחי' הנחה שכליות כו', דענין הנחה הרי אינו השגה כו', ובפרט בחי' הראי' דחכ' כו', ע"כ החכ' היא כלי להשראת אוא"ס ב"ה. וזהו בחכ' בכחי' פנימי ובכחי' גילויי המהות כו', והוא מטעם זה גופא שאינה בבחי' השגה, שהרי השגה תופס רק מציאות דבר, כנודע, וחכ', לפי שאינה השגה, תופס עצם המהות כו' (וכמו שנת"ל פל"ט¹¹⁹). ומה שנק' בשם השראה לבד, היינו לפי שזהו רק כמו ראיית עין השכל, ולא כמו ראיית העין ממש כו', וגם לא כמו לעתיד, שיהי' בבחי' השגה, וההשגה תהי' עצמיות כו', וכמשנת"ל פקס"ד¹²⁰ ופרכ"ז¹²¹, אבל מ"מ הוא בבחי' ראיית המהות כו', וכמו במשה, דהגם דכתי"ב¹²² ופני לא יראו, מ"מ נאמר בו¹²³ וירא ראשית לו כו', ומ"ש ופני לא יראו, היינו בדרך נבואה, שזהו כמו ראיית העין כו', וכמ"ש במ"א¹²⁴. וע"י האוא"ס שמאיר בחכ', עי"ז הוא הביטול ביותר בבחי' החכ', היינו בבחי' ביטול עצמי ממש, שאינו בבחי' מציאות לעצמו כלל כו'. וזהו ג"כ מה שהחכ' הוא בבחי' התאחדות ממש באוא"ס, דאיהו וחיוהי חד¹²⁵, בבחי' חד ממש כו', שזהו ג"כ מחמת בחי' הראי' דחכ', וכידוע המשל מהראי' באיזה דבר כמו באיזה ציור נאה, שמתאחד ונדבק נפשו בזה, עד שכל חושיו נאבדים בזה כו', והו"ע ביטול כל המציאות לגמרי כו', וכמ"ש במ"א¹²⁶. ומשו"ז פועל החכ' בחי' הביטול והחלישות בהמדות כו'. ובפרט לפי משנת"ל פרג"ג¹²⁷, דנפש האדם בעצם הוא בבחי' חכ' כו', ועם היות שהחכ' אינו עצמות הנפש, מ"מ, העצמות דוקא הוא סיבה לכח החכ' כו', ונת' שם¹²⁸, שזהו בחי' התענוג, שזהו עצמות הנפש, והתענוג הוא שנעשה בחי' חכ' כו'. והמדות, עם היות שזהו התגלות העצמיות, וכמו שנת"ל פרנ"א¹²⁹ שזהו התגלות ההשרשה פשוטה שבנפש כו', הרי נת"ל פרנ"ב¹³⁰ שזהו כמו בחי' הרצון כו', וע"כ יש שליטה מהחכ' על המדות, כמו שיש שליטה מהתענוג על הרצון, לפי שהוא פנימי, עם היות שניהם עצמיים כו' (וכשם שבתענוג ורצון הרי אין שליטה להתענוג לשנות עצם הרצון מרוצה ללא רוצה כו', וכמשנת"ל פרנ"ב¹³¹, כמו"כ החכ', הגם שפועל חלישות בהמדות, מ"מ, אין זה שמשתנים המדות לגמרי בעצם מהותם¹³², שהרי הטבעית מ"מ נשאר, וכמשנת"ל פרנ"א¹²⁹. וגם בהתפעלות המדות ע"י השכל יכול להיות התגברות המדה אח"כ כו', וכמשנת"ל פרנ"ג¹³³. והטעם שנת' שם בפר"ב¹³¹, שייך גם כאן בחכ' ומדות, דהחכ' הוא שבא העצמות בכח שהוא חוץ להעצמות, והמדות הן התגלות העצמות כו', ומ"מ, להיות שבעצם זהו העצמות ממש, ע"כ יש בחכ' השליטה לפעול הביטול והחלישות בהמדות כו').

תקבג

(118) ע' צג.	(125) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב).
(119) ע' פה ואילך.	(126) ראה סה"מ תרס"ח ע' קצט. פר"ת ע' רפט. וראה גם
(120) פקס"ד: אוצ"ל: פקס"ב (לעיל ע' תמד).	סה"מ תרס"ב ע' רמב. עת"ר ע' קיא. תרע"ח ס"ע פ.
(121) לעיל ע' תרכט ואילך.	(127) ע' תקסג ואילך.
(122) תשא לג, כג.	(128) ע' תקסד.
(123) ברכה לג, כא.	(129) ע' תרצו.
(124) ראה שער האמונה פי"ח (לד, א). סה"מ תר"ם ח"א	(130) ע' תרחצ ואילך.
ס"ע שדמ. סה"מ תרע"ג ע' עה. ע' רח. תרפ"ו ע' רנא. ד"ה	(131) ע' תקסא ואילך.
ויאמר משה תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ע' קפא). וראה גם לעיל	(132) ראה לקו"ש חכ"ד ס"ע 117 ואילך ובהערה 24 שם.
ריש פקס"ג (ע' תמד). וראה גם סה"מ תרל"ג ח"ב ע' תכט.	(134) ע' תשא.

ועפ"י הנ"ל יובן מ"ש² ויהם כלב את העם אל משה¹³⁴. פי' ויהם, ל' שתיקה¹³⁵, וכמו
הם מפניו כל הארץ¹³⁶, וידוע דשתיקה הו"ע הביטול¹³⁷, והיינו בחי' חלישות
וביטול המדות, שזהו ע"י שם מ"ה. וזהו אל משה דוקא, בחי' ש' מ"ה כו', מפני שיש כח
בבחי' ש' מ"ה לפעול הביטול במדות דתהו כו'. גם ויהם שהוא מל' הם מפניו כו', דקודם
לזה כתיב¹³⁸ וה' בהיכל קדשו, והיינו גילוי אוא"ס שהי' מאיר בביהמק"ד בהיכל קדה"ק,
וזהו הגילוי שע"י המדות עליונות, שבהם וע"י מאיר גילוי אלקות למטה כנ"ל, דבזה"ב
הי' גילוי אוא"ס ע"י יחוד ז' ו"נ פב"פ, שזהו ע"י או"א שהי' מאיר בז"א כו'. וזהו והוי'
בהיכל קדשו, היכל בגימ' אדני¹³⁸, וידוע דהיכלות ה"ה מעלימים ומכסים על האור כו'¹³⁹,
ובביהמק"ד לא הי' ההיכל מעלים, אדרבא, הי' גילוי אוא"ס ע"י גילוי ש' הוי', בחי' מ"ה
דחכ' וז"א כו'. וזהו ויהם כלב, היינו חלישות המדות בכלל, להיות בהם הביטול, וגם,
שיהי' ע"י המדות הגילוי למטה להיות הביטול בנבראים כו'. וכ"ז ע"י משה, בחי' ש' מ"ה
כו'. והי' זה ע"י כלב, שהוא בגימ' אלי¹⁴⁰, ובגימ' ב"ן¹⁴⁰, וידוע¹⁴¹ דאלי' הי' בחי' ב"ן דמ"ה
כו', ע"כ הי' ביכולת כלב לחבר אותם לשם מ"ה דמשה, שיהי' בהם הביטול כו' (וגם באלי'
כתיב¹⁴² והשיב לב אבות על בנים כו'). וזה הי' תשובה לטענת המרגלים, שאמרו אפס כי
עז העם כו'¹⁴³, כי חזק הוא כו'¹⁴⁴, דהיינו תוקף המדות דתהו כו', ע"ז השיב להם כלב,
שבכח ש' מ"ה לעשות בהם החלישות והביטול כו'. וזהו כי יכול נוכל לה, היינו בחי'
החלישות בכלל כו'. ומש"א וירשנו אותה, הו"ע ירושת אורות דתהו, שזהו ע"י הבירור,
והיינו התעסקות בחי' ש' מ"ה לברר, שזהו בבחי' התלבשות כו'. והיינו נגד ב' בחי' ביטול
הנ"ל, דבחי' שתיקה בכלל, ובחי' הם מפניו כו', אומר וירשנו אותה, בבחי' בירור פרטי,
ויכול נוכל לה, בבחי' החלישות בכלל כו'. וזהו כי יכול, בדרך נתינת טעם, דמה שיכול
להיות הבירור פרטי, הוא ע"י שיש תחלה החלישות בכלל כו'. ומש"א⁴ אם אומר לנו
לעשות סולמות כו', זהו בחי' רעו"ד שלמע' מטו"ד שיש ג"כ בתיקון, והו"ע וראשו מגיע
השמימה כו'¹⁴⁵, רק שבתיקון ג"ז הוא בבחי' הביטול, ע"י ש' מ"ה בכלל, וע"י הקדמת
העבודה שעפ"י טו"ד כו', וכמשנת"ל סד"ה בהעלותך¹⁴⁶, וזהו שאם משה, בחי' ש' מ"ה,
אומר לנו לעשות סולמות, בבחי' רעו"ד שלמע' מטו"ד, ג"ז הוא בבחי' ביטול כו'. וזהו
ויהם כלב, דהמרגלים טענו כי עז העם¹⁴³, בחי' המדות דתהו, עז"א ויהם כלב, השתיקון
בבחי' הביטול ע"י ש' מ"ה דמשה, וזהו כי יכול נוכל לה, וגם וירשנו אותה, בבחי' בירור
פרטי כו'.

תקבד

(142) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן מארו"ל ע' ריט. תקס"ה
ח"ב ע' תתקנן. תקס"ו ח"א ס"ע קעח ואילך. תקע"א ריש ע' נ.
ע' קסד. אוה"ת נ"ך ח"א ע' תעט. סה"מ עת"ר ס"ע תלא. לעיל
פקע"ז (ע' תצג). לקמן פרצ"ז (ע' ותכנג).
(143) מלאכי ג, כד.
(144) שלח יג, כח.
(145) שם, לא.
(146) ויצא כח, יב.
(147) ע' תשב.

(135) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שלח שבהערה 1.
(136) ראה פרשי"ע עה"פ. סוטה שבהערה 4.
(137) חבוקק ב, כ.
(138) ראה גם לקו"ת בהר מג, א. מאמרי אדמו"ר האמצעי
שבועות ע' שסא ואילך. סה"מ תרנ"ט ע' רטו.
(139) ראה תקו"ז תי"ח (לג, ב). זהר הרקיע לוח"ב קעח, א.
הובא באוה"ת נ"ך ח"א עה"פ (ע' תצו).
(140) ראה לקו"ת שלח לו, ד. אוה"ת נ"ך שם.
(141) עץ חיים שער מח (שער הקליפות) פ"ד.

קיצור. והנה גם עצם החלישות דמדות הוא מהמוחין, ולא ע"י התעסקות, כנראה בחוש, והוא מפני שבמוחין שורה אור עצם הנפש, והעיקר הוא מבחי' החכ', דחכ' היא בחי' מ"ה, ביטול למעלה מהשגה, ע"כ שורה בה אוא"ס, ולכן בחכ' הוא ביטול עצמי, וע"כ החכ' היא בחי' התאחדות ממש באוא"ס, וע"י החכ' נעשה ביטול וחלישות במדות. ובפרט שהחכ' ה"ה מעצמות הנפש, יש לה שליטה על המדות, שהן התגלות השרשה עצמית, כמו שליטת התענוג על הרצון (ומ"מ אינו משנה ההטבעה, כמו שהתענוג אינו משנה עצם הרצון). וזה ויהס כלב, שתיקה, ביטול וחלישות המדות, אל משה, ע"י ש' מ"ה דחכ'. וזהו יכול נוכל, לעשות חלישות באורות דתהו, וירשנו אותה, ע"י הבירורים.

ISBN 978-0-8266-6097-8

9 780826 660978